

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన పరిషత్ కార్యకలాపాలు
**ANDHRA PRADESH
LEGISLATIVE COUNCIL DEBATES**

**అధికార నివేదిక
OFFICIAL REPORT**

సోమవారం, మార్చి 28, 2016,
ఇరవై ఆరవ సమావేశం, సంపుటం- III, నంబరు-2,
మన్మథనామ సం. ఫౌల్మా బ.5

**MONDAY, THE 28TH DAY OF MARCH, 2016,
TWENTY SIXTH SESSION, VOLUME - III, NO.2
8TH CHAITRA 1938 S.E.**

* * * * *

శాసన పరిషత్తు సచివాలయము,
పబ్లిక్ గార్డెన్స్,
హైదరాబాద్ - 500 004.

**LEGISLATURE SECRETARIAT,
PUBLIC GARDENS,
HYDERABAD - 500 004.**

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన పరిషత్తు
ప్రధాన అధికారులు

శైర్మన్	:	డా. ఎ. చక్రవారి
డెప్యూటీ శైర్మన్	:	శ్రీ వెంకట సతీష్ కుమార్ రెడ్డి సింగారెడ్డి
ఉపాధ్యక్షుల పేర్ల పట్టిక	:	శ్రీమతి పమిడి శమంతకమణి శ్రీ వాకాటి నారాయణ రెడ్డి శ్రీ బొడ్డ నాగేశ్వర రావు శ్రీ మెట్టు గోవింద రెడ్డి
కార్యదర్శి (ఇన్ఫార్మేషన్)	:	శ్రీ కె. సత్యనారాయణరావు
ఉప కార్యదర్శులు	:	శ్రీ పి.బాలకృష్ణమాచార్యులు శ్రీ ఎమ్. విజయరాజు
సహాయ కార్యదర్శులు	:	శ్రీ పి.వి. సుబ్బారెడ్డి శ్రీ కె. రాజ్ కుమార్ శ్రీమతి ఆర్. వనితారాణి శ్రీ పి. నరసింహ శ్రీ బి. కమలాకర్ డా. వై. కామేశ్వరి శ్రీ ఇ. సంబీలరావు శ్రీ కె. వెంకటేశ్వరరావు శ్రీ డి. జగన్మహాన్‌రావు శ్రీ బి. పుభాకర్‌రావు
చీఫ్ రిపోర్టర్	:	శ్రీ ఆర్. శ్రీనివాసరావు

* * * * *

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన పరిషత్తు కార్యకలాపములు
సోమవారం, మార్చి 28, 2016.

అధికార నివేదిక

విషయ సూచిక

- (1)ప్రశ్నోత్తరాలు
- (2)ప్రత్యేక ప్రస్తావనలు
- (3)అర్థిల సమర్పణ
- (4)సభా సమక్షంలో ఉంచబడిన పత్రం

- గిరిజన సంక్షేమ శాఖ, 2015, ఏప్రిల్ 28వ తేదీ నాటి జి.ఓ.ఎంఎస్.నెం.23 లో జారీ చేసిన నోటిఫికేషన్ (2013, ఆంధ్రప్రదేశ్ పెట్టూయిల్లు కులాల ఉప ప్రణాళిక, గిరిజన ఉప ప్రణాళిక (ప్రణాళిక కేటాయింపు, ఆర్థిక వనరుల వినియోగం)(2013 సం.పు. చట్టం నెం.1) చట్టంలోని సెక్షన్ 27(3)) ప్రతి సమర్పణ.
- (5)సభా కార్యక్రమం - ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రాంతిక గ్రిడ్ మరియు ఈ-పగతి కార్యక్రమంపై సమాచార, పోర సంబంధాలు మరియు మైనారిటీల సంక్షేమం మరియు సాధికారత శాభా మంత్రి డా. పల్లె రఘువాధరెడ్డి గారి ప్రకటన
  - (6)2015-16 సంవత్సరానికి వ్యయం అనుబంధ అంచనాలు
  - (7)ఉన్నత విద్యాపై లఘు చర్చ

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనపరిషత్

మంగళవారం, 28 వ తేది, మార్చి 2016

(సభ ఉదయం 10.00 లకు సమావేశమైనది)

(గౌరవ చైర్మన్ అధ్యక్షస్థానం వీంచారు)

* * *

MR.CHAIRMAN: Now, Question Hour.

1. ప్రశ్నాత్మరాలు :

నకిలీ కరెన్సీ నోట్లు చెలామణి

ప్రశ్న నెం.8886(112)

డా. ఎం.వి.వి.ఎన్. మూర్తి, ఎం.ఎల్.సి.,

గౌరవసీయులైన ఉప-ముఖ్యమంత్రి (హోం వ్యవహారాలు)గారు, దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా?

- అ) రాష్ట్రంలో నకిలీ కరెన్సీ నోట్లు చెలామణిలో ఉన్నాయా?
- అ) అయితే, ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో నమోదు చేయబడిన కేసుల సంఖ్య ఎంత?
- ఇ) ఈ విషయంలో తీసుకున్న చర్యలేమిటి?

గౌరవసీయులైన ఉప-ముఖ్యమంత్రి (హోం మరియు విపత్తు నిర్వహణ శాఖ) (శ్రీ నిమ్మకాయల చినరాజ్పు) :

- అ) ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో నకిలీ కరెన్సీ నోట్లు చెలామణిలో ఉన్నాయి.
- అ) 2015, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో 69 కేసులను నమోదు చేయడం జరిగింది.
- ఇ) 69 కేసులలో 95 మందిని అరెస్టు చేసి, జ్యాడీషియల్ కస్టడీకి పంపడం జరిగింది. ఈ కేసులు విచారణ మరియు భరారు చేయడానికి సంబంధించిన వివిధ దశల్లో ఉన్నాయి.

డా. ఎం.వి.వి.ఎన్.మూర్తి(స్థానిక సంస్థలు - విశాఖపట్నం) : అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రంలో నకిలీ రూ.500 నోట్లు ఎక్కువ చెలామణిలో ఉన్నాయి. వాటిలో ఏది మంచి నోటో, ఏది దొంగ నోటో కూడా తెలియడం లేదు. నకిలీ నోట్లు లక్ష యాబైవేలు ఇస్తే, రూ.50 వేలు అనలు నోట్లు ఇస్తున్నారు. ఈ మధ్యన జనవరిలో విజయవగరం రైల్వే స్టేషన్లో పెద్ద ఎత్తున దొంగ నోట్లు పట్టుకోవడం జరిగింది. ఇంత విచ్చులవిడిగా నకిలీ నోట్లు చెలామణి జరుగుతుంటే సరైన చర్యలు తీసుకోకపోవడం వల్ల,

సామాన్య ప్రజలు దోరికి పోతున్నారు. ఇది నీ దగ్గరకు ఎలా వచ్చింది? ఎలా తీసుకురాగలిగావని సామాన్య ప్రజలను ఎంక్షెర్ చేస్తూ, వారిని ఇబ్బంది పెడుతున్నారు.

ఎ.టి.ఎం.లలో కూడా నకీలీ కరెన్సీనే ఉంటోంది. ఈ ఎ.టి.ఎంలను లోడ్ చేసేవాళ్లు అనలు కరెన్సీని, నకీలీ కరెన్సీని అక్కడే మిక్క చేసి ఎ.టి.ఎంలలో పెడుతున్నారు. అని ఈ చేసుకున్న సామాన్య ప్రజలు ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. మిగతా అన్ని విషయాల మాదిరిగా, సైబర్ నేరాలలో కూడా మన ఆంధ్రప్రదేశ్ మొదటి స్థానంలో ఉంది, either in the cyber cases or in the fake currency. ఈ మధ్య కర్మాలు జిల్లాలోని గోనెగండ్లలో దుండగులు ఏకంగా ఎ.టి.ఎం.మిషన్ నే ఎత్తుకుపోయారు. దానినే పట్టుకెళ్లారంటే రాష్ట్రంలో పరిష్టితి ఎలా ఉందో అర్థమవుతుంది. ఈ విషయంలో కలిన చర్యలు తీసుకోకపోతే ప్రజలు ఇబ్బంది పడతారు. కాబట్టి, ఈ విషయంలో హోంమంత్రిగారు ఏ చర్యలు తీసుకోదలచుకున్నారో సభాపూర్వకంగా చెబితే అందరికీ అర్థమవుతుంది.

మిషన్ ఛైర్మన్ : గోనెగండ్లలో ఎప్పుడు జరిగింది?

డా. ఎం.వి.వి.ఎస్.మూర్తి : మొన్న శుక్రవారం రాత్రి.

శ్రీ నిమ్మకాయల చినరాజపు: అధ్యక్షా, ఈ దొంగ నోట్లు రెండు రకాలుగా చెలామణిలోకి వస్తున్నాయి. స్థానికంగా ఫోటోస్టోటలు తీయడం వల్ల మరియు అంతర్ రాష్ట్ర ముతాల ద్వారా దొంగనోట్లు చెలామణి జరుగుతుంది. దొంగనోట్లు విషయంలో కలినంగా వ్యవహారించాలని పోలీసులకు ఆదేశాలు ఇచ్చాము. చెలామణి చేసే వారిని, ముద్రించే వారిని గుర్తించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. అలాగే దొంగనోట్లు విషయంలో, అంతర్రాష్ట్ర మరియు అంతర్జాతీయ ముతాల పాత్ర ఉన్నప్పుడు, ఆ కేసులను నేపణల్ ఇన్వెష్టిగేషన్ టీముకి బదిలీ చేసి, వారి సహాయంతో ఆ ముతాలను పట్టుకోవడం కోసం చర్యలు చేపట్టడం జరుగుతోంది. ప్రజలు కూడా దొంగనోట్లు విషయంలో అప్రమత్తంగా ఉండే విధంగా అవగాహన కల్పించడం జరుగుతోంది. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం అన్ని రకాల చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతోంది.

డా. ఎం.వి.వి.ఎస్.మూర్తి : అధ్యక్షా, చిన్నవారి దగ్గర నోట్లు దోరికితే వారిని వదిలి పడతారా? How the Government is going to tackle such cases?

శ్రీ నిమ్మకాయల చినరాజపు: అధ్యక్షా, ఏదైనా కేసులను గుర్తించినపుడు అది ఎలా చెలామణిలోకి వచ్చిందని పూర్తిగా ఎంక్షెర్ చేస్తున్నాము. చిన్న వారి దగ్గర ఈ నకీలీ నోట్లు దోరికితే, వారిని లోతుగా విచారించినప్పుడు అనలు నేరస్తులు దోరికేందుకు అవకాశం ఉంది. వీటిని ముద్రించేవారి మీద, చెలామణిలోకి తీసుకువెళ్లే వారి మీద ఎక్కువ నిఘా పెట్టవలసి ఉంది. అదేవిధంగా చేస్తున్నాము.

శ్రీమతి పమిడి శమంతకమణి(శాసనసభా నియోజకవర్గం) : అధ్యక్షా, అనంతపురం జిల్లాలో ఎన్ని నకీలీ నోట్లు దోరికాయి? ఎన్ని కేసులు నేరస్తుల మీద బనాయించారని మీ ద్వారా మంత్రిగారని అడుగుతున్నాను. పోలీసులు కర్మాలు జిల్లా నుంచి అనంతపురం జిల్లాకి వచ్చి, ఒక వ్యక్తి ఇంటికి వెళ్లి సోదా చేసి, ఆయన పరుపు కింద ఉన్న రూ.16లక్షలు దొంగనోట్లు పట్టుకున్నారు. ఆ సమయంలో ఆయన ఇంట్లో ఉన్న బంగారం కూడా స్వాధీనం చేసుకున్నారు. అనశ్లేష నోట్లు ఒక లక్ష ఇస్తే, రెండు లక్షల నకీలీ నోట్లు ఇస్తారంట. అనశ్లేష నోట్లు రూ.3 లక్షలు ఇస్తే, ఆ మూడు లక్షలు

ఇచ్చిన వారికి కాంపెనీషన్ కింద రూ.5 లక్షలు నకిలీ నోట్లు ఇచ్చి వారితో రాజీ అయ్యారు. ఆ కేసుకి సంబంధించిన పైలు ఒక వారం రోజులలో క్లోజ్ చేయడం జరిగింది.

అదేవిధంగా, ధర్మవరంలో ఎక్కువ సంఖ్యలో దొంగనోట్లు దొరికాయన్న వార్త పేపర్లో రావడం జరిగింది. అయితే, ఆ కేసును కూడా వారం రోజుల్లో క్లోజ్ చేశారు. తోటకూర దొంగతనం చేసినప్పుడే పట్టుకుంటే, వాడు పెద్ద దొంగ కాకుండా ఉంటాడు. మరి రూ.16లక్షలు దొరికినపుడు వారిని శిక్షించకుండా, కేసులు బుక్ చేయకుండా ఆఫీసర్లందరూ ఒకటై ఆ కేసును క్లోజ్ చేశారు. అటువంటి వారిపై ఎందుకు కలిన చర్యలు తీసుకోలేదని తమ ద్వారా నేను మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను.

ఉ.10.10

శ్రీమతి అంగూరి లక్ష్మీ శివ కుమారి(శాసనసభా నియోజకవర్గం) : అధ్యక్షా, పల్లెటూళ్ళలో వారపు వడ్డిలు తీసుకునే పేద ప్రజలు ఎక్కువగా ఉన్నారు. తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో ఈ వారపు వడ్డిలు, స్వందన మొదలైన సంఘల ద్వారా పేద ప్రజలు ఎక్కువగా డబ్బులు తీసుకునేది, ఎవరికైనా అనారోగ్యానికి లేక పిల్లల చదువుల కోసం అప్పులు తీసుకుంటున్నారు. ఈ ప్రజలు ఆయా సంఘల దగ్గర నుంచి డబ్బులు తీసుకుంటున్నారు కానీ, ఏరు ఆ నోట్లు పట్టుకు వెళ్ళి మారుస్తుంటే, ఎవరూ ఆ నోట్లను తీసుకోవడం లేదు. ఈ విధంగా అక్కడి ప్రజలు అటువంటి డబ్బులు పనికి రాక చాలా బాధలు పడుతున్నారు. ఇందుకు సంబంధించి కూడా తగిన చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా తమ ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారికి తెలియజేస్తున్నాను.

Sri B. Changal Rayudu(శాసనసభా నియోజకవర్గం) : All these fake notes are being imported from Pakistan. ఈ మధ్య నేను ఒక వార్తాపత్రికలో చూశాను. మన Indian Systemను దెబ్బతీయాలనే ఉద్దేశంతో పాకిస్తాన్లో ఈ దొంగనోట్లను ఎక్కువగా ముద్దిస్తున్నారు. పాకిస్తాన్ నుంచి THP ద్వారా అంధాకు చేరుతున్నాయనే ఆర్థికల్ను కూడా నేను చదివాను. దానిమీద మన డెప్యూటీ సి.ఎం.గారు ఒక థర్ ఎంక్షెర్ చేయించాలి. అసలు ఈ నోట్లు ఎక్కడ నుంచి ఇక్కడకు వస్తున్నాయి? మన దగ్గర ప్రింట్ అవుతున్నాయి, జిరాక్ చేయిస్తున్నారనేది కొంచెం ఉంటే ఉండవచ్చు. కానీ, ఈ ఫీక్ నోట్లన్నీ కూడా పాకిస్తాన్లో ముందించబడి ఇక్కడకు వస్తున్నాయి. రిజర్వ్ బ్యాంకు వారు కూడా ఈ మధ్య ఒక మేనేజ్ కూడా పెట్టారు. So and so numbers ఉన్న నోట్లన్నీ ఫీక్ నోట్లు, అని ఎక్కడ వచ్చినా కూడా, మా దృష్టికి తీసుకురమ్మని చెప్పారు. అటువంటి వాటిపైన కూడా గౌరవ మంత్రిగారు తగిన చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా తమ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి.జె. చంద్రశేఖర రావు(శాసనసభా నియోజకవర్గం) : అధ్యక్షా, ఈ దొంగనోట్లు, ఫీక్ నోట్లు చలామణిలో ఉండడమనేటటువంటిది చాలా కాలంగా మన ఆర్థిక వ్యవస్థను సవాల్ చేస్తున్నటువంటి పరిస్థితి ఉన్నది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా ఒకసారి దీనిమీద స్వందిస్తూ, హాయ్యర్ డినామినేషన్లో ఉన్నటువంటి నోట్లు రూ.500లు, రూ.1000ల నోట్లను రద్దు చేసి, కేవలం రూ.100ల నోట్లకే పరిమితం చేసినట్లయితే, printing cost, distribution cost ఏదైతే వారికి గిట్టుబాటు కాదో, ఆ ప్రకారంగా ఈ దొంగనోట్లను, ఫీక్ నోట్లను అరికట్టడమనేది ఒక పరిష్కార మార్గమని మేధావులు కూడా అనేక మంది ప్రతిపాదిస్తున్న విషయం ఇది. దీనిని రాష్ట్రప్రభుత్వం గుర్తించిందా? గుర్తిస్తే ఆ రకమైన సిఫారసులను రిజర్వ్ బ్యాంక్కి,

కేంద్రప్రభుత్వానికి చేసేటటువంటి ప్రతిపాదనలు ఏమైనా ఉన్నాయా? అలాగే, ఈ డబ్బుకి సంబంధించి క్యాష్ డీలింగ్స్ ని తక్కువ చేసి, డైరెక్టగా క్యాష్ లెన్ ట్రాన్స్‌ఫర్ చేసేదానికి ఏమైనా చర్యలు చేపడతారా? అందుకు సంబంధించిన చర్యలను ఏ విధంగా తీసుకుంటారో గౌరవ మంత్రిగారు చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ నిమ్మకాయల చినరాజప్ప : అధ్యక్షా, 2015వ సంవత్సరంలో అనంతపురం ప్రాంతంలో 7 కేసులు జరిగితే, అందులో దాదాపు 27 మందిని అరెస్ట్ చేయడం జరిగింది. అందులో దాదాపు రూ.1 కోటి, 20 లక్షలను స్వాధీనం చేసుకోవడం కూడా జరిగింది. అధికారులు కూడా ఎప్పటికప్పుడు ఈ దొంగనోట్లు, ఫేక్ నోట్లు విషయంలో చాలా సీరియస్గా ఎంక్షెర్ చేసున్నారు. ఆ కేసులన్నీ సీరియస్గానే జరుగుతున్నాయి. వాటిపైన ఎంక్షెర్లు కూడా జరుగుతున్నాయి. ఇంకా పెద్ద కేసులు ఉన్నప్పుడు బయట మంచి కూడా కొన్ని టీములు వచ్చి, ఎంక్షెర్ చేయడం జరుగుతోంది. అలాగే, గౌరవ సభ్యులు శ్రీ బి. చంగల్ రాయుడు గారు చెప్పినట్లుగా నాసా సంస్థ ద్వారా కేసులను దర్శాప్తు చేసి, అంతర్జాతీయ నేరగాళ్ళపై తగిన చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతోంది. అదేవిధంగా, గౌరవ సభ్యులు శ్రీ పి.జె. చంద్రశేఖర రావు గారు కూడా కొన్ని అంశాలను చెప్పారు. ఈ దొంగనోట్లు విషయంలో ప్రభుత్వం ఎప్పుడూ కూడా చాలా జాగ్రత్తగా ఉండి, వచ్చిన నోట్లకు సంబంధించి ఎప్పటికప్పుడు పై అధికారులకు చెప్పి, కో-ఆర్డినేషన్ చేయడం జరుగుతోంది. ప్రస్తుతం చెప్పాలంటే, ఈ మధ్య దొంగనోట్లు బాగా చలామణి అవుతున్నాయి. ఇందుకు సంబంధించి ప్రభుత్వం అన్ని చర్యలు తీసుకుంటోంది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా దీనిపై ఎప్పటికప్పుడు ఆలోచించడం జరుగుతోందని తమ ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

నీరు-చెట్టు కార్యక్రమం

ప్రశ్న నెం.9114 (113)

శ్రీ బి. చంగల్ రాయుడు ఎం.ఎల్.సి.,

గౌరవనీయులైన జల వనరుల శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా?

- (అ) పనుల విలువతో కలుపుకొని నీరు-చెట్టు పథకం క్రింద చేపట్టిన మొత్తం పనుల సంఖ్య మరియు ఆ పనుల యొక్క ప్రస్తుత దశకు సంబంధించిన జిల్లా వారీ వివరాలు ఏమిటి?
- (ఆ) నీరు-చెట్టు పథకంలో నీటి వినియోగదారు సంఘాల పాత్ర ఏమిటి?

గౌరవనీయులైన జల వనరుల శాఖ మంత్రి (శ్రీ దేవినేని ఉమామహాశ్వరరావు):

- (అ) నీరు-చెట్టు పథకం క్రింద జరిగే పనులను జిల్లావారీ జాబితాను సభా సమక్షంలో ఉంచడమయింది.
- (ఆ) 100 ఎకరాలకు పైగా ఆయకట్టు కలిగిఉన్న చిన్నతరపో సాగునీటు చెరువులకు సంబంధించిన పూడికతీత పనులను సంబంధిత నీటి వినియోగదారు సంఘాలకు మరియు 100 ఎకరాల కంటే తక్కువ ఆయకట్టు కలిగిఉన్న ఒకప్పటి పంచాయతీరాజ్ చెరువుల నీరు-చెట్టు పూడికతీత పనులను ఆ గ్రామంలోని

జన్మభూమి - మా ఔరు కమిటీలకు అప్పగిస్తూ ఉత్తరవులను జారీ చేయడం జరిగింది.

Sl.No	DISTRICT	ADMINISTRATIVE APPROVALS				WORKS TAKEN UP		TOTAL VALUE OF WORK DONE	BILLS PAID SO FAR	BILLS SENT TO PAO FOR PAYMENTS	PERCENTAGE OF PAYMENT	Rs in Crores
		No.of Works	Amount	Nos	Amount							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	9	10	98.52	
1	Srikakulam	1730	123.65	604	47.10	21.61	21.29	0.32	0.04	99.12	95.32	
2	Vizianagaram	334	19.11	200	8.02	4.54	4.50				100.00	
3	Visakhapatnam	92	23.29	92	18.94	5.55	5.29	0.26			99.77	
4	East Godavari	48	5.37	86	4.51	2.30	2.30	0.00			98.78	
5	West Godavari	566	102	382	70.41	47.85	47.74	0.11			98.92	
6	Krishna	3078	118.01	1842	66.76	63.67	61.08	2.59			95.93	
7	Guntur	1194	45.52	763	29.30	23.81	23.52	0.29			99.18	
8	Prakasam	1958	117.74	1174	62.42	54.96	47.61	7.35			86.63	
9	SPSR Nellore	2585	100.91	2378	93.96	70.65	67.06	3.59			91.89	
10	Kadapa	679	54.11	447	33.64	26.32	24.82	1.50			93.97	
11	Kurnool	352	57.64	236	30.98	11.01	10.92	0.09			93.97	
12	Ananthapuram	1528	70.84	1170	44.52	25.39	22.07	3.32			93.97	
13	Chittoor	3079	136.62	2660	103.34	102.15	93.87	8.28			91.89	
	Grand Total	17223	974.81	12034	613.90	459.81	432.07	27.74				

SHASHI BHUSHAN KUMAR
SECRETARY TO GOVERNMENT

శ్రీ బి. చంగల్ రాయుడు: అధ్యక్ష, ఇది ఒక పూడిక తీత కార్యక్రమం. చెఱువులలో ఉండేటటువంటి మట్టిని తీసే కార్యక్రమాన్ని చేపట్టారు. రెతులు సాంత ఖర్చులతో ఆ మన్మహ తోలుకునే విధంగా నిర్ణయం చేశారు. ఆ పూడికను ఎక్కుడో వేసే బదులు దానిని రైతుల పొలాలకు వేసుకుంటున్నారు. అది రెతులు భరించవలసి వస్తోంది. మంత్రిగారు కానీ, నేను కానీ స్వయానా రెతు కుటుంబం నుంచి వచ్చినవారమే. ఆ మట్టిని ఉచితంగా పొలాలకు చేర్చే విధంగా ప్రభుత్వం ఏదైనా ఒక కార్యక్రమాన్ని తీసుకుంటుందా అని అడుగుతున్నాను. ఈ కార్యక్రమం ఎం.జి.ఎన్.ఆర్.ఇ.జి.ఎన్ కి టై-అప్ చేసిన ఉపాధి హామీ పథకం ఇది. గతంలో సిట్ అప్పికేషన్లని చెప్పి, ఎస్సీ, ఎప్పి రెతులకు ఈ మట్టిని ఉచితంగా ట్రాన్స్ఫర్ చేసి, వారి పొలాలకు తోలేవారు. ఈ మట్టిని రెతులందరికి ఇస్తే చాలా మంచిది. ఒకవేళ ఇవ్వలేని పరిష్కారి వస్తే కనీసం ఎస్సీ, ఎప్పి రెతుల

పొలాలకు అయినా ఉచితంగా ఆ మట్టిని రవాళా చేసే విధంగా, అవసరమైతే ఇక్కడే మన సోపల్ వెల్ఫర్ మినిషన్ కూడా ఉన్నారు. అవసరమైతే ఎస్సీ సబప్లాన్ నుంచి కొన్ని నిధులను తీసుకుని, ఆ రైతులకు ఇచ్చే విధంగా చూడాలి. మరొక అంశం ఏమిటంటే, ఈ ఉపాధి హామీ పథకంలో మొత్తం 85 లక్షల జాబ్కార్డులు ఉంటే, గత సంవత్సరం కేవలం 35 లక్షల మందికే పని దొరికింది. ఇది లేబర్ ఓరియెంటెడ్ కార్యక్రమం. *The very purpose of M.G.N.R.E.G.S. is being defeated.* గ్రామాలలోనే ఈ ఉపాధి హామీ కార్బూకులను నోట్ చేసి, బ్రాక్షర్లతో పొలాలకు చేసే పని ఇది. ఇందులో కేవలం 35 లక్షల మందికే పని దొరుకుతున్నది. కనీసం, ఎస్సీ, ఎస్టీ లభ్యిదారులక్కెనా సరే ఈ పూడికలీత ద్వారా వచ్చే మట్టిని ఉపయోగించుకునే విధంగా చూడాల్సిందిగా మీ ద్వారా నేను ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను.

శ్రీ సోము వీరాజు(శాసనసభా నియోజకవర్గం): అధ్యక్షా, ఎంజిఎస్‌ఆర్‌ఇజిఎస్‌కి సంబంధించిన ఈ పథకం గత సంవత్సరంలో గ్రామ సభలను ఏర్పాటు చేయాలనేటటువంటి ఉద్దేశంతో, ఎం.ఆర్.ఐ., ఎం.డి.ఐ. చాలా పెద్ద ఎత్తున వీటికి గైడ్‌లైన్స్ పెట్టారు. ఇది సెంట్రల్ గవర్నమెంటుది కాబట్టి, దీనిని బేసిక్‌గా జన్మభూమి కార్యక్రమానికి, జన్మభూమి కమిటీకి గాని ఇవ్వడానికి ఏమైనా అవకాశం ఉందా? ఇవి కేంద్రప్రభుత్వానికి సంబంధించిన నిధుల గైడ్‌లైన్స్‌లో సమాప్తంగా ఉన్నాయి.

ఇక రెండవది, మట్టిని తీసున్నారు. చెట్టుకు సంబంధించి దీనికి కూడా ఇంచుమించు 10 కోట్ల చెట్టును పెంచాలని నిర్ణయించారు. ఇవి కూడా జిల్లాల వార్గగా ఎక్కడెక్కడ చేయస్తున్నారు? వీటిని సోపల్ ఫారెస్ట్‌తో చేయస్తున్నారా, లేకపోతే వేరేవిధంగా గ్రామ పంచాయతీల ద్వారా చేయస్తున్నారా? వాటికి కూడా ఎంత ఖర్చువుతుంది?

మరొక ప్రశ్న ఏమిటంటే, గతంలో ఈ కార్యక్రమానికి దాదాపు రూ.2,500కోట్లు ఖర్చుయిందని, ఆ నిధులను కేటాయించడం జరిగిందని చెప్పారు. కానీ, ఇచ్చిన నివేదికలో మాత్రం చెట్టుకు ఎంత ఖర్చు ఎట్టారనేది తెలియలేదు. కేవలం రూ.600 కోట్లు మాత్రమేనని తెలియజేయడం జరిగింది. వీటికి సంబంధించి గౌరవ మంత్రిగారు తెలియజేయాలని తమ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ దేవినేని ఉమామహాశ్వర రావు: అధ్యక్షా, మొత్తం నీరు-చెట్టు కార్యక్రమం క్రింద ఏదైతే అన్ని డిపార్ట్మెంట్లను కలుపుకుని, ఈ రోజు జలవనరుల శాఖ గానీ, పంచాయతీ రాజ్ శాఖ, మునిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్, ఫారెస్ట్ డిపార్ట్మెంట్ మొదలైన వాటిని ఒక గొడుగు క్రిందకు తీసుకు వచ్చి, నీరు-చెట్టు అనే పథకం క్రింద గత సంవత్సరం ఈ కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించాము. ఇందులో భాగంగా దాదాపు 16 కోట్లు 17 లక్షల క్యాబిన్ మీటర్ల మట్టిని తీయడం జరిగింది. రైతులు కానీ, పేద వారు కానీ, మధ్యతరగతి వారు కానీ, పొలంలోకి ఈ మట్టిని ఎరువుగా తీసుకుని వెళ్ళడం జరిగింది. ఇందులో కేవలం రూ.484కోట్లు మాత్రమే నీరు చెట్టు కార్యక్రమం క్రింద, జల వనరుల శాఖ క్రింద నీటి సంఘాలు, జన్మభూమి సంఘాల ద్వారా కేటాయించారు. వీటి ద్వారా సుమారు 11కోట్లు 81 లక్షల క్యాబిన్ మీటర్ల మట్టిని చేలకు తరలించడం జరిగింది. ఈ ఉపాధి హామీ పథకం క్రింద ఎవరైతే పేదవారు ఉన్నారో, వారికి ఉపాధి దొరికేవిధంగా సుమారు రూ.766కోట్లు ఖర్చు పెట్టి, 4 కోట్లు 62 లక్షల క్యాబిన్ మీటర్ల మట్టిని తీసేందుకు పేదవారు ఉపాధి

హోమీ పథకం క్రింద చెఱువులలో పనిచేస్తున్నారు. మొత్తం మీద అంతా కలిపి ఇప్పటివరకూ నుమారు 17కోట్ల 77 లక్షల క్యాబిన్ మీటర్ల మట్టిని తీయడం జరిగింది. ఈ విధంగా ఉపాధి హోమీ కూరీలకు ఇభ్యంది లేకుండా వారికి ఉపాధిని కల్పిస్తూ, వారిలో ఉన్న శ్రమ శక్తి ద్వారా వారి గ్రామాలలోనే వారికి ఉపాధి దొరికే విధంగా చేయడం జరిగింది. నుమారు 4 కోట్ల 62 లక్షల క్యాబిన్ మీటర్ల మట్టిని ఈ కార్బూకుల ద్వారా తరలించడం జరిగింది. గతంలో నీటి సంఘాలు లేవు. ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి రాగానే దాదాపు 5,972 నీటిం సంఘాలను అంటే, దాదాపు ఆరుగురు సభ్యుల చోప్పున 35,732 మంది రైతు సంఘాల సభ్యులు కూడా ఈ కార్బూకుమంలో భాగస్వాములు అవుతున్నారు. గ్రోండ్ వాటర్ ఈ మధ్య వచ్చిన వర్షాల వలన నెల్లారు, చిత్తారు, కడవ, అనంతపురం ప్రాంతాలలో ఒక్క కర్మాలు తప్ప మిగిలిన ప్రాంతాలలో గ్రోండ్ వాటర్ ఛార్జి అయింది.

ఉ.10.20

అధ్యక్షా, ఇవాళ గౌరవ సభ్యులందర్నీ మీ ద్వారా కోరుతున్నాను. మీకు ఎన్ని కార్బూకుమాలున్నాసరే, దయచేసి మీరందరూ నీరు-చెట్లు క్రింద చేపట్టే జల సంరక్షణ కార్బూకుమాల్లో భాగస్వాములవ్వాలి. అధ్యక్షా, ఈ మ్యాప్ ద్వారా మీకు రాష్ట్రం మొత్తం మీద ఉన్న భూగర్భ జలమట్టాల వివరాలను చూపిస్తున్నాను. (మ్యాప్ను సభలో చూపించారు) గ్రీన్ కలర్లో ఉన్న ప్రాంతమంతా -3, -8 మీటర్ల మధ్యలో గ్రోండ్ వాటర్ లెవల్ ఉంది. -3 మీటర్ లెవల్ అంటే సముద్రతీర ప్రాంతంలో ఉప్పునీరు వచ్చే ప్రాంతాన్ని బ్లాకలర్ డాట్స్‌లో చూపించడం జరిగింది. రెడ్ కలర్లో ఉన్న ప్రాంతాన్నంతా మనం జల సంరక్షణ కార్బూకుమాల క్రింద రాష్ట్రవ్యాప్తంగా అభివృద్ధి చేసుకోవాలిన అవసరముంది. ఈ సమాచారాన్ని స్క్రోఫోన్లో కూడా చూసుకోవచ్చు. ఆన్లైన్లో కూడా అందుబాటులో ఉంచడం జరిగింది. రాష్ట్రంలో గ్రోండ్ వాటర్ ఎంత ఉంది, ఏ లెవల్ ఉండనే సమాచారాన్ని ప్రతి గంటకూ అందుబాటులో ఉండేలా 1250 ఫీజో మీటర్లు ఏర్పాటు చేశాము. మీ, మీ స్క్రోఫోన్లో, సీఎం డ్యూషెబోర్డులో కూడా ఆ సమాచారాన్ని అందుబాటులో ఉంచుతున్నాము.

అధ్యక్షా, ఇవాళ అనంతపురము జిల్లాను చూడండి. (అనంతపురము జిల్లా మ్యాప్ను సభలో చూపించారు) ఎరి రంగులో మార్పు చేయబడ్డ ప్రాంతమంతా భూగర్భ జలమట్టాలు తక్కువగా ఉన్న ప్రాంతం. ఆ ప్రాంతంలో జల సంరక్షణ కార్బూకుమాలు ఏవిధంగా చేసుకోవాలనేందుకు సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని మీకు అందుబాటులోకి తీసుకువస్తున్నాము. దయచేసి, జన్మభూమి గ్రామ కమిటీల సభ్యులు గానీ, నీటి సంఘాల అధ్యక్షులు గానీ, ప్రజా ప్రతినిధులందరూ కూడా మీ, మీ చెరువులను బాగు చేసుకునే బాధ్యతలు తీసుకోండి. రేపు హంద్రీనీవా, తుంగబాదు హెల్చెల్సి నుండి నీళ్లు ప్రవహిస్తే అప్పుడు గ్రోండ్ వాటర్ చార్జ్ అయ్య, బ్రిహ్మండంగా వాటల్ లెవల్ పెరుగుతాయి. అదేవిధంగా మనం జల సంరక్షణ కార్బూకుమాల క్రింద చెరువులను బాగు చేసుకోవడానికి, స్కూలులు బాగు చేసుకోవడానికి కూడా అవకాశమిచ్చాము. బండ్స్ ప్రెంగ్రెన్ చేసుకోవడానికి అవకాశమిచ్చాము. ఈ పనీ, ఆ పనీ అని ఎక్కడా కూడా బయటకు వెళ్లే పని లేకుండా, ఇవాళ అన్ని రకాల అదేశాలు కూడా ఇచ్చి జిల్లా కలెక్టర్లను బాధ్యతలుగా పెట్టాము. జిల్లాకు ఒక చీఫ్ ఇంజనీర్ ని కూడా పెట్టాము. ఎస్.ఇ. ఇరిగేషన్ (ఆపరేషన్) వారు కూడా అందుబాటులో ఉంటారు. నీరు ముగ్గురూ కలిపి జిల్లాలను మ్యాపింగ్ చేయడం జరుగుతోంది.

ఏపిల్, మే, జూన్ మాసాల్లో వర్షాలు వచ్చేవాటికి ముఖ్యమంత్రి గారే స్వయంగా జిల్లాకు వస్తున్నారు. ఆ జిల్లాలో హందీనీవా పనులు ఎంతవరకు వచ్చాయి, ఏ విధంగా ఫీజ్-2 చివరకు నీళ్లు తీసుకువెళ్లాలి అన్న ఆలోచనతో ఉన్నారు. ఈ సంవత్సరం జూన్, ఆగస్టు నెలల్లో పడ్డ వర్షపు నీళ్లు.. రేపు త్వరగా మాన్సున్ రావాలని కోరుకుంటున్నాను. ఆ వచ్చిన నీళ్లని కాలువల ద్వారా తీసుకువెళ్లాలంటే ఉన్నెల్సుగానీ, కాలువలు గానీ పూర్తి చేయల్సిన అవసరముంది. ఉదయం పూట మాత్రం ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రాజెక్టులు తిరిగే కార్బూకమం పెట్టుకున్నారు. మధ్యహన్నం పూట ఈ జన్మభూమి గ్రామ కమిటీల సభ్యులు, నీటి సంఘాల సభ్యులు ప్రజలందర్నీ కూర్చోబెట్టి మీ గ్రామంలో వాటర్ లెవర్ ఈ పరిస్థితిలో ఉంది, మీ మండలంలో ఈ పరిస్థితి ఉంది, మీరు ఈ విధంగా జల సంరక్షణ కార్బూకమాల్లో భాగస్వాములవ్యండి అని చెబుతూ ప్రజల్లో, రైతుల్లో చైతన్యం తీసుకురావడానికి ఈ మ్యాప్స్ అన్ని కూడా సిద్ధం చేసి గ్రామ, మండల స్థాయి వరకు ప్రతి ఎమ్మెల్సేకు కూడా ఇస్తాము. జిల్లాలో ఎమ్మెల్సీలు ఎవరైతే ఉన్నారో వాళ్లకు కూడా ఇస్తాము.

మిస్టర్ ఛైర్మన్: మంత్రి గారూ, గ్రోండ్ వాటర్ గ్రామాల్లో ఎక్కడ ఉందో మ్యాప్ ద్వారా చూపేడుతున్నారు. వాస్తవానికి సిటీలో (హైదరాబాదులో) గ్రోండ్ వాటర్ ఎక్కడ ఉందో చూసుకుని బోర్డు వేయించుకుండామని అనుకుంటే ఆ టెక్నాలజీని ఎవ్వరూ చెప్పడం లేదు.

శ్రీ దేవినేని ఉమామహేశ్వరరావు: అధ్యక్షా, 1254 ఫీజ్ మీటర్లను మనం రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఏర్పాటు చేశాము.

MR.CHAIRMAN: I have also consulted our department. వాళ్లను కూడా పిలిపించి మాట్లాడాను. సిటీలో బోర్డువేల వేయించుకుండామంటే సర్వే కష్టమైంది. అది ఇంటర్వెట్లో కూడా లేదు. ఎందుకంటే అన్ని ఫైల్స్ ఉంటాయి, ఇళ్ల ఉంటాయి, చిన్న రోడ్లు ఉంటాయి. ఇంటిముందు కాంపౌండ్ లోపల బోర్డు వేసుకోవాలి. సర్వే చేయించడం కష్టమైంది అన్నారు. మీరేమో ఈజీగా చేపేస్తున్నారు.

శ్రీ దేవినేని ఉమామహేశ్వరరావు: అధ్యక్షా, ఈ రాష్ట్రంలో (తెలంగాణా) ఈ ప్రాభుం ఉంది. మన రాష్ట్రంలో ముఖ్యమంత్రి గారు 1254 ఫీజ్ మీటర్లు పెట్టారు. ఇంతకుముందైతే గ్రోండ్ లెవల్లో కొలతలు వేసి, తాడు వేసి ప్రతి ఎమ్మోర్స్ ఆఫ్సరుకు వెళ్లి లెక్కలు కట్టుకుని వచ్చేవాళ్లు. ఇప్పుడు అలా కాకుండా ఆన్‌లైన్, సీఎం డ్యూప్లోర్డులో ఆ సమాచారాన్ని అందుబాటులో ఉంచడం జరిగింది. అది మీ స్కూల్స్‌ఫోన్లో చూసుకోవచ్చ. 13 జిల్లాల్లో కూడా ఎక్కడెక్కడ గ్రోండ్ వాటర్ ఉందనే సమాచారముంది.

అధ్యక్షా, ఇవాళ రాష్ట్రంలో పడ్డ వర్షాల వల్ల తూర్పు గోదావరి జిల్లాల్లో -9.18 మీటర్లలో గ్రోండ్ వాటర్ ఉంది. అదేవిధంగా నెల్లారు జిల్లాల్లో 4.52 మీటర్ల మేర గ్రోండ్ వాటర్ లెవల్ పెరిగింది. మొన్న కురిసిన వర్షాల వల్ల గానీ, వాళ్ల చేసుకున్న జల సంరక్షణ కార్బూకమాల వల్ల గానీ గ్రోండ్ వాటర్ 4 మీటర్ల ప్రాలెవల్లో ఉన్నారు. అదేవిధంగా చిత్తూరు జిల్లాల్లో 12.48 మీటర్లు పెరిగింది. గత మే 15 నాటికి **25** మీటర్లలో ఉన్న గ్రోండ్ వాటర్ ఇవాళ 12.48 మీటర్లలో ఉంది. ఈ విషయంలో ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ఉపయోగించడంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ మొట్టమొదటి రాష్ట్రంగా ఉంది. ఈ సమాచారాన్ని కూడా గోరవ సభ్యులకు అందుబాటులో ఉండేలా సీఎం

డ్యూష్‌బోర్డులో గంటగంటకీ అప్‌డేట్ చేస్తున్నాము. ఆట్లాగే, ఈ మ్యాప్స్ అన్ని కూడా శాటిలైట్ ద్వారా తీసి గౌరవ సభ్యులకు ఇస్తున్నాము. ప్రతి గ్రామం, ప్రతి మండలానికి సంబంధించిన సమాచారాన్ని మీకు పంపిస్తాము.

ఆధ్యక్షా, ఈ మూడు నెలలు కూడా వర్షాలు వచ్చేవరకు ఇష్టారాజ్యంగా బోర్డు వేసే అవకాశం లేదు. మీ గ్రామంలో గ్రోండ్ వాటర్ ఎక్స్‌డెక్కడ ఉందో మీకు తెలుస్తుంది. గతంలో ఈ విధంగా సమాచారం తెలియక, చాలామంది రైతులు ఇష్టారాజ్యంగా ఐదారు బోర్డు వేసి డబ్బులు పాడుచేసుకుని ఆర్థిక ఇబ్బందులకు లోనై చాలా కష్టాలుపడే వాళ్లు. కానీ, ఇప్పుడు కలెక్టర్ చేతిలో సమాచారముంది. ఎమ్ముక్కోల చేతిలో సమాచారముంది. ఇవాళ సామాన్యాడి చేతిలో కూడా భూగర్భ జలమట్టాల సమాచారముండేలా ఆన్‌లైన్‌లో సమాచారం ఉంచుతున్నాము. కాబట్టి, గౌరవ సభ్యులకు నేను తెలియజేసిదేమంటే - మీ ద్వారా రైతులకు, ప్రజలకు ఈ వాస్తవాలన్నీ తెలియాలి. ఇవాళ కోస్ట్‌ల్ అంధాలో 10.89 మీటర్లలో గ్రోండ్ వాటర్ ఉంది. అదేవిధంగా రాయలసీమలో 15.03 మీటర్లలో గ్రోండ్ వాటర్ ఉంది. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా గణాంకాలు తీసే 12.16 మీటర్లలో గ్రోండ్ వాటర్ అందుబాటులో ఉంది. కాబట్టి, నేను గౌరవ సభ్యులందర్నీ కోరేదేమంటే - నీరు-చెట్టు కార్యక్రమాల క్రింద పెద్ద ఎత్తున చేపట్టబోయే జల సంరక్షణ కార్యక్రమాల్లో దయచేసి అందరూ కూడా భాగస్వాములవ్వాలి. తప్పకుండా ఉపాధి హామీ కార్యక్రమాల్లో, జన్మభూమి గ్రామ సభలు కానివ్వండి, సంబంధిత డిపార్ట్మెంటు శాఖల ద్వారా ఆ కార్యక్రమాలు జరుగుతాయి. ఫారెష్ట్‌కి సంబంధించి చెట్లు నాటే విషయంలో గత సంవత్సరం నర్సరీలను డెవలప్ చేసి, ఈ సంవత్సరం వర్షాలు పడిన తరువాత పెద్ద ఎత్తున ఈ నీరు-చెట్టు కార్యక్రమంలో చెట్లు నాటే కార్యక్రమాలు పెద్ద ఎత్తున తీసుకోబోతున్నాము. ఆ సమాచారాన్ని కూడా ఏ నర్సరీలో, ఏ మేరకు, ఏ చెట్లు అందుబాటులో ఉన్నాయో గౌరవ సభ్యులందరికి సమాచారం పంపిస్తాము.

మిస్టర్ ఛైర్‌న్: నారాయణ గారూ ఒక పాయింట్. మీరు మునిపల్ శాఖామంతి. ఇరిగేప్ప్ మినిస్టర్ గారు గ్రామాల్లో గ్రోండ్ వాటర్ని ఐడెంబిపై చేయడం గురించి చాలా ములభంగా చెప్పారు. మీరు కూడా సభలో ఉన్నారు, ఆయన చెప్పింది ఫాలో అయ్యారు. పట్టణాల్లో, సిటీల్లో గ్రోండ్ వాటర్ ఉందా, లేదా అన్న విషయాన్ని తెలుసుకునేందుకు ఒక జియాలజిస్టును పిలుచుకుని వస్తే, ఆయన ఏదో సమాచారం ఇచ్చిపోతాడు. 1100 మీటర్లు, 1200 మీటర్లు లోతుకు పోయినా కూడా వాటర్ ఉండదు. పట్టణాల్లో కూడా బోర్వెల్స్ వేసుకోవడానికి ఏ ఏరియాల్లో గ్రోండ్ వాటర్ ఉంటుందేది తెలియాలి. సిటీలో ప్రాబ్లమ్ వచ్చింది. వాటర్ స్క్రీన్స్ టీ ఉంది. అందువల్ల, పట్టణ ప్రాంతాల్లో గ్రోండ్ వాటర్ ఎలా ఉండనేది చెప్పండి. ఇది బర్మింగ్ ప్రాబ్లమ్.

డా. పి. నారాయణ: అధ్యక్షా, ఇరిగేప్ప్ డిపార్ట్మెంటు ద్వారా రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఫీజోమీటర్లు పెట్టి ఎక్స్‌డెక్కడ గ్రోండ్ వాటర్ ఏ లెవల్స్ లో ఉందో సమాచారాన్ని ఇస్తున్నారు. దాన్ని బేస్ చేసుకుని టొన్స్ లో కూడా చేయడం జరుగుతుంది.

మిస్టర్ ఛైర్‌న్: అది చెట్లు-నీరు కార్యక్రమంలో భాగంగా చేశారు. త్రాగునీరు కోసం బోర్ వేసుకోవాలంటే ఇబ్బంది ఉంది. దానీ గురించి చెప్పండి.

శ్రీ దేవినేని ఉమామహాశ్వర రావు: అధ్యక్షా, కేవలం గ్రామ పరిధిలో మాత్రమే కాకుండా, జిల్లా, మండల హెడ్కోర్సర్సలో కూడా ఈ ఫీజోమీటర్లను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. దయచేసి, ప్రతి ఒక్క గౌరవ సభ్యునికి మీ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను. ఆన్‌లైన్, సీఎం డ్యూషెబోర్డులో మండలాల వారీగా సమాచారం అందుబాటులో ఉంది.

మిస్టర్ ఛైర్మన్: టోన్, మునిపల్ ఏరియాల్లో కూడా ఉందా?

శ్రీ దేవినేని ఉమామహాశ్వరరావు: అధ్యక్షా, టోన్లో కూడా చూసుకోవచ్చు. విజయవాడలో ఉండయం 6 గంటలకు గ్రోండ్ వాటర్ ఏ లెవల్లో ఉంది, 10 గంటలకు ఏ లెవల్లో ఉంది, ఎన్ని మీటర్లలో, ఎన్ని అడుగుల్లో వాటర్ డ్రా చేస్తున్నారనేటెక్కికల్ సహార్ట్ ఇస్టర్నోపార్ కూడా ప్రజలకు మేము చూపించాము.

MR.CHAIRMAN: Next Question. Somireddy Chandra Mohan Reddy garu, Please put your Question.

పట్టణ పేదలకు గృహాలు

ప్రశ్న నెం.9028 (114)

సర్వశ్రీ సోమిరెడ్డి చంద్రమోహన్ రెడ్డి, టి.డి.జనార్థన్, ఎం.ఎల్.సి.లు.,

గౌరవనీయులైన గ్రామీణాభివృద్ధి, గృహ నిర్మాణ, పారిశుధ్య శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా?

- అ) రాష్ట్రంలో అందరికీ ఇల్లు పథకం క్రింద కేంద్ర ప్రభుత్వం పట్టణ పేదలకు కేటాయించిన గృహాల వివరాలు ఏమిటి?
- అ) పథకం అమలు చేయనున్న పట్టణాలు, నగరాల వివరాలు ఏమిటి?
- ఇ) స్వంత గృహాల నిర్మాణం కోసం పట్టణ ప్రాంతాలలోని లభ్యదారులకు రాష్ట్ర, కేంద్ర ప్రభుత్వాలు సమకూర్చిన సహాయమెంత?

గౌరవనీయులైన గ్రామీణాభివృద్ధి, గృహ నిర్మాణ, పారిశుధ్య శాఖ మంత్రి (శ్రీమతి కిమిడి మృణాళిని):

- అ) 'అందరికీ ఇల్లు పథకం' (పట్టణ) క్రింద రాష్ట్రంలోని అన్ని జిల్లాల (13) లో 193147 గృహాలను కేటాయించడమయింది.
- అ) మొదటి దశలో, 59 యునిట్లలో పథకాన్ని అమలుచేయడమయింది. పథకాన్ని అమలు చేయనున్న (59) పట్టణాలు, నగరాలు/యునిట్లలు వివరాలను అనుబంధంలో చూపడమయింది.
- ఇ) 'అందరికీ ఇల్లు పథకం' క్రింద మంజూరు చేసిన ప్రతి ఇంటికి కేంద్ర ప్రభుత్వ సహాయంగా రూ.1.50 లక్షల మొత్తాన్ని కేటాయించడమయింది. మొత్తంగా స్టేట్ గవర్నర్మెంట్ ఏవిధంగా చేయాలన్న విషయంలో ఈ రోజు గ్రూప్ అఫ్ మినిస్టర్స్ కూర్చుని, దాని సహాయాన్ని ఖరారు చేయవలసిన అవసరమయింది. అది ఈ రోజు

చేయడం జరుగుతుంది. వారం రోజుల్లో పైనలైట్ చేయడం జరుగుతుంది. ఆ నిధంగా కేంద్ర ప్రభుత్వ సబ్సిడీగా రూ.2897.205 కోట్ల మొత్తాన్ని కేటాయించడమయింది. పెంచవలసి ఉన్న రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సహాయాన్ని ఖరారు చేయవలసి వుంది.

శాసనపరిషత్తు ప్రశ్న) నెం. 9028లోని (బి) ఖండానికి అనుబంధం

అందరికీ గృహాలు I వ దశ క్రింద ప్రతిపాదించిన ప్రాజెక్టుల సంకీర్ణ వివరాలు

చిన్న సంస్కరణ	భూమి	పట్టణ స్థానిక సంస్కరణ	ఎంత ఏ (రూ) క్రింద ఉన్న ప్రాజెక్టులు			అప్పించి అధారిం స్వామాలో ఉన్న ప్రాజెక్టులు (రూ)			ముందు ప్రాజెక్టులు		
			ప్రాజెక్టుల సంస్కరణ	గృహాలు	ఇండియన్ కెంట్రల్ ప్రాజెక్టుల సంస్కరణ రూ. లక్షలలో	ప్రాజెక్టుల సంస్కరణ	గృహాలు	ఇండియన్ కెంట్రల్ ప్రాజెక్టుల సంస్కరణ రూ. లక్షలలో	ప్రాజెక్టుల సంస్కరణ	గృహాలు	ఇండియన్ కెంట్రల్ ప్రాజెక్టుల సంస్కరణ రూ. లక్షలలో
1	శ్రీకాకుళం	శ్రీకాకుళం	2	1472	2208.000				2	1472	2208.000
		పలుసు	1	192	288.000				1	192	288.000
		ఆముదాలవలస	1	512	768.000				1	512	768.000
		మొత్తం	4	2176	3264.000				4	2176	3264.000
2	విజయనగరం	విజయనగరం	2	4712	7068.000	1	4510	6765.000	3	9222	13833.000
		సాలూరు				1	588	882.000	1	588	882.000
		బోట్చిలి				1	382	573.000	1	382	573.000
		పార్వతిపురం				1	836	1254.000	1	836	1254.000
		నెల్లిమర్ల				1	325	487.500	1	325	487.500
		మొత్తం	2	4712	7068.000	5	6641	9961.500	7	11353	17029.500
3.	విశాఖపట్టణం	జిల్లానెం	26	9118	13677.000	1	10912	16368.000	27	20030	30045.000
4.	తూర్పు గోదావరి	కాంచీనాడు	5	4608	6912.000				5	4608	6912.000
		రాజమండ్రి	3	4200	6300.000				3	4200	6300.000
		పెద్దాపురం	2	1724	2586.000				2	1724	2586.000
		సామర్లకోట	2	1048	1572.000				2	1048	1572.000
		రామచంద్రపురం	1	1088	1632.000				1	1088	1632.000
		మండిటి	1	4064	6096.000				1	4064	6096.000
		తుని				2	5098	7647.000	2	5098	7647.000
		పొలాపురం	2	874	1311.000				2	874	1311.000
		అమలాపురం	1	1636	2454.000				1	1636	2454.000
		మొత్తం	17	19242	28863.000	2	5098	7647.000	19	24340	36510.000
5.	పశ్చిమ గోదావరి	వీలూరు	1	360	540.000	1	1190	1785.000	2	1550	2325.000
		భీమవరం	1	9500	14250.000				1	9500	14250.000
		తాడెపల్లిగూడం	1	5376	8064.000	1	410	615.000	2	5786	8679.000
		పాలకోల్లు	1	7159	10738.500	1	310	465.000	2	7469	11203.500
		మొత్తం	4	22395	33592.500	3	1910	2865.000	7	24305	36457.500

6	కృష్ণ	విజయవాడ				1	10000	15000.00 0	1	10000	15000.000
		మచీలీపట్టుం				1	1850	2775.000	1	1850	2775.000
		గుడివాడ	1	3312	4968.000				1	3312	4968.000
		మొత్తం *	1	3312	4968.000	2	11850	17775.000	3	15162	22743.000
7	గుంటూరు	గుంటూరు				1	11808	17712.000	1	11808	17712.000
		నరసారావుపుట్ట	1	1504	2256.000				1	1504	2256.000
		తెనాలి	1	1152	1728.000				1	1152	1728.000
		చిలకలూరిపేట	1	4512	6768.000				1	4512	6768.000
		మంగళగిరి	1	2592	3888.000				1	2592	3888.000
		పొన్నారు	1	2368	3552.000				1	2368	3552.000
		సత్కునపల్లి	1	640	960.000				1	640	960.000
		మొత్తం	6	12768	19152.000	1	11808	17712.000	7	24576	36864.000
8	ప్రకుశం	బంగేలు	1	1500	2250.000	1	500	750.000	2	2000	3000.000
		చీరాల				1	612	918.000	1	612	918.000
		కందుకూరు	1	1437	2155.500				1	1437	2155.500
		మార్క్యూప్పుర్	1	1020	1530.000				1	1020	1530.000
		మొత్తం	3	3957	5935.500	2	1112	1668.000	5	5069	7603.500
9	నెల్లూరు	నెల్లూరు	1	4800	7200.000	1	5240	7860.000	2	10040	15060.000
		కావలి	4	3510	5265.000	1	1000	1500.000	5	4510	6765.000
		గుడూరు	1	5103	7654.500				1	5103	7654.500
		అత్యకూరు	1	1028	1542.000				1	1028	1542.000
		మొత్తం	7	14441	21661.500	2	6240	9360.000	9	20681	31021.500
10	చిత్తూరు	చిత్తూరు				1	1453	2179.500	1	1453	2179.500
		తిరుపుతె				1	2250	3375.000	1	2250	3375.000
		శ్రీకాళహస్పి	1	2916	4374.000	1	517	775.500	2	3433	5149.500
		మదనపల్లి				1	1020	1530.000	1	1020	1530.000
		మొత్తం	1	2916	4374.000	4	5240	7860.000	5	8156	12234.000
11	కడవ	కడవ	1	2092	3138.000	1	2234	3351.000	2	4326	6489.000
		శ్రీర్ధుంటూరు	2	2000	3000.000				2	2000	3000.000
		రాయవేం				1	639	958.500	1	639	958.500
		వైదుకూరు				1	500	750.000	1	500	750.000
		మొత్తం	3	4092	6138.000	3	3373	5059.500	6	7465	11197.500

12	అనంతపురము	అనంతపురము				1	2000	3000.000	1	2000	3000.000
		గుంతకల్లు				1	2000	3000.000	1	2000	3000.000
		తూడిపుత్రి	1	3009	4513.500				1	3009	4513.500
		ధర్మవరం				1	1400	2100.000	1	1400	2100.000
		హిందూపురం				1	500	750.000	1	500	750.000
		కదిరి +				1	1000	1500.000	1	1000	1500.000
		రాయదుర్గం				1	1307	1960.500	1	1307	1960.500
		మొత్తం	1	3009	4513.500	6	8207	12310.500	7	11216	16824.000
13	కర్నూలు	కర్నూలు	1	10000	15000.000				1	10000	15000.000
		సంధ్యాల				1	650	975.000	1	650	975.000
		అదోని	1	4704	7056.000				1	4704	7056.000
		ఎమ్ముగుసూరు	1	3264	4896.000				1	3264	4896.000
		మొత్తం	3	17968	26952.000	1	650	975.000	4	18618	27927.000
		వెళి మొత్తం	78	120106	180159.000	32	73041	109561.50	110	193147	289720.500

3

ఉ.10.30

శ్రీ సోమిరెడ్డి చంద్రమోహన్ రెడ్డి(నామినేటెడ్) : ఆధ్యక్ష అర్థాన్ హాసింగ్ ద్వారా 1,93,147ఇళ్లు మంజారు చేశామన్నారు చాలా సంతోషం. మొత్తం ఒక్కో ఇంటికి రూ.5,50,000 ఖర్చు అపుతుంది. అందుకు ప్రతి ఇంటికి కేంద్ర ప్రభుత్వ సహాయంగా రూ. 1.50 లక్షల మొత్తాన్ని కేంద్రం ఇస్తుంది, రూ. 1.50 లక్షల మొత్తాన్ని రాష్ట్రం ఇస్తుంది. రూ. 2 లక్షల మొత్తాన్ని బ్యాంక్ లోన్ ఇస్తారు. రూ. 50 వేలు beneficiary contribution అన్నారు. పేదవారు రూ.50 వేలు ఒకసారి కట్టడమంటే చాలా కష్టం. రూ.10 వేలకి మీరు తగ్గించకపోతే, ఇళ్ల నిర్మాణం పూర్తి కాదు. మాకు నెల్లారు జిల్లాలో దాదాపు 20 వేల వరకూ ఇళ్లు మంజారు చేశారు. అయితే, రూ. 50 వేలు కట్టే వారు అంత మంది అక్కడ లేరు. మీరు ఒకసారి ఉదాహరణకు తీసుకుంటే, దేశంలో 10 లక్షల కంటే ఎక్కువ విలువతో ఇళ్లు కట్టుకునే వారు ఒకశాతం మాత్రమే వున్నారు. సర్వోలో రిపోర్ట్ 5 లక్షల లోపు ఇల్లు గాని మీరు కట్టించుకోగలిగితే కాంట్రైబ్యాప్ట్ తగ్గించి, 30 శాతం వారు ఈ పథకానికి వాడుకునే దానికి అవకాశం వుంది. 50 వేలు కాంట్రైబ్యాప్ట్ తగ్గించి, 10 వేలకి లిమిట్ చేయకపోతే ఆ ఇళ్ల నిర్మాణం చేయలేరు. ప్రధానంగా సమస్య ఏమిటంటే చాలామంది పట్టణాలకు వలస వెళ్లిపోతున్నారు. అక్కడ పని దొరుకుతోంది. కానీ, అక్కడ హృదయవిదారకంగా గుడిసెలలో పెద్దవారు, చిన్నపిల్లలు రోడ్డుమీద పడుకోవలసి వుంటుంది.

ఉదాహరణకి నెల్లారు జిల్లాలో రాజీవ్ కాలనీ కొత్తూర్లో కొన్ని వేల ఇల్లు కట్టారు. ఇప్పటి వరకు అని వారికి నివాస యోగ్యం కాలేదు. దానిలో 17 వందల ఇళ్లు dismantle చేయాలని మీ డిపార్ట్మెంట్ డిస్ట్రిక్ట్ చేసింది. మిగతాని multi-storied బిల్లింగ్స్ చేశారు. ఒక్క దాంట్లో కూడా ఎవరూ కాపురం పెట్టలేదు. అని కూడా పగులకొట్టండి. మీరు ఎన్క్వైరీ చేశారని చెప్పి తెలిసింది. ఇన్ని లక్షల ఇల్లు తప్పిపోయినాయి. వాటి మీద యాక్షన్ తీసుకోండి. కనీసం అలా అయినా భయంపుంటుందనేది నా ఉధేశం. నేను మనవిచేసే రెండు విషయాలేమంటే, ఒకటి, పదివేలకి తగ్గించండి, రెండవది ఎంకోచ్చెమెంట్ తొలగించకపోతే ట్రాఫిక్ పెరిగిపోతుంది. రెండు విధాలా పేదవారికి పట్టణాల్లో గృహనివాసం ఏర్పాటు చేసినట్టు ఉపయోగపడుతుంది. ఆ రోడ్లని వెడల్పు చేయాలన్నా, ట్రాఫిక్ పోవాలన్నా పక్కన వుండే ఆ గుడిసెలు తీసేయాలి. తీసేసి మీరు

మూడంతస్తుల ఇళ్లు కట్టించండి. ఉదాహరణకి ఏమిటంటే చాలా దగ్గర ప్రభుత్వ భూమి 50 ఎకరాలు 30 ఎకరాలు వుంది. మూడంతస్తులు కట్టేనేయండి. 5 లక్షల 50 వేల చోప్పున 10 వేలకి ఏదైనా అవకాశం వుంటే తగ్గించేసి మూడంతస్తుల భవనం కట్టించండి. ఉదాహరణకు ఎప్పుడో 33 అంకణాలు ఇచ్చాం. మాది టౌన్‌లో కలిసిపోయింది. ఇధ్దరు కొడుకులు, కోడజ్లు, పిల్లలు మొత్తం మూడు కుటుంబాలు టౌన్‌కు వచ్చాయి. వారికి అదే 33 అంకణాలలో మూడంతస్తులు కట్టించేయండి. ఇధ్దరు కొడుకులు మరియు తండ్రి ముగ్గురూ అక్కడే వుంటారు. వారు 30 వేలు కడతారు. 15 లక్షలు వస్తుంది. ఆ విధంగా పరిషోరం చేయాలని కోరుతున్నాను. ప్రథానమైన అంశం ఏమిటంటే, ఈ ప్రభుత్వం దానిని టేక్స్ చేసుకొని పదివేలకో, ఐదువేలకో తగ్గిచేసి నిర్ణయం ఎంతైనా అవసరమని మీ ద్వారా నేను కోరుకుంటున్నాను.

శ్రీమతి కిమిడి మృణాళిని: అధ్యక్ష రూరల్ హోసింగ్, అర్ప్న హోసింగ్ పైన మూడు రోజుల క్రితమే ముఖ్యమంత్రిగారి దగ్గర సమావేశం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా దీనిపైన చాలా లోతుగా ఆలోచిస్తున్నారు. ఎందుకంటే రూ.1.50 లక్షల మొత్తాన్ని కేంద్రం, రూ.1.50 లక్షల మొత్తాన్ని రాష్ట్రం, రూ.2 లక్షల మొత్తాన్ని బ్యాంక్ లోన్ క్రింత ఇస్తుంది. రూ. 50 వేలు beneficiaries contribution. రూ. 2.50 లక్షలు పేదలు పెట్టుకోవడమనేది కష్టం. వారికి బ్యాంక్ లోన్ రాదు. రెండవది contribution రూ. 50,000 అనేది ఇఖ్యందికరమైనటువంటి పరిస్థితి కనుక ఏ విధంగా చేస్తే వాళ్ల మీద భారం పడకుండా ఉంటుందో ఆ విధంగా ప్రభుత్వమే సహాయంగా అందించి వారి ద్వారా నెల నెల contribution తీసుకోవాలా అనేది ఆలోచిస్తున్నది. పేదవారికి ఏ విధంగా చేయాలనేది గ్రూప్ ఆఫ్ మినిషన్స్ అందరూ ఈ రోజు కూర్చుని ఆలోచించి నిర్ణయం తీసుకుని ప్రభుత్వానికి తెలియజేయాలి. ముఖ్యమంత్రి అదేశానుసారంగా ఈ రోజు సాయంత్రం 4 గంటలకి గ్రూప్ ఆఫ్ మినిషన్స్ సమావేశం జరుగుతుంది. గౌరవ సభ్యులు అడిగినటువంటి ప్రశ్నని మేము ఆ సమావేశంలో పరిగణనలోకి తీసుకుంటాము. ఎందుకంటే ముఖ్యమంత్రి గారి ఉద్దేశం కూడా అదే. బ్యాంకు లోన్ రూ. 2.50 లక్షలు beneficiaries contribution అనేసరికి పేదవారి మీద భారం పడుతుంది. కనుక ఇది ఇఖ్యందికరమైనటువంటి పరిస్థితి. బ్యాంక్ కూడా లోన్ పార్ట్ అంత ఎక్కువగా ఉంటే వారికి ఘ్యారిటీ కూడా వుండదు కనుక లోన్స్ ఇవ్వటానికి బ్యాంకులు ముందుకు రావటం లేదు. ఏ విధంగానైనా ప్రభుత్వమే నిర్ణయం తీసుకొని వారి మీద భారం పడకుండా చేయాలనే ఉద్దేశంతోనే ముఖ్యమంత్రి గారు ఆలోచిస్తున్నారు. అందుకని ఈ రోజున అంతా కూర్చుని గౌరవ అర్థిక శాఖామాత్సులు శ్రీ యనమల రామకృష్ణుడు గారి అధ్యక్షతన నిర్ణయం తీసుకోవటం జరుగుతుందనే విషయాన్ని మీ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ సోమిరెడ్డి చంద్రమోహన్ రెడ్డి : ఒకటి), రెండు, మూడు అంతస్తులు కట్టించండి.
రెండు) ఒక కుటుంబానికి పది అంకణాలు, ఇర్వై అంకణాలు సౌంత స్థలం ఉంటే దానిలో కుటుంబాలు పెరిగిపోతే వారికి రెండో అంతస్తు, మూడో అంతస్తు కట్టేయండి. ఇళ్ల స్థలాలు ఇవ్వలేకపోతున్నాము అంటున్నారు. ఈ విధంగా సమస్య ఎక్కువ అవుతుంది. ప్రభుత్వ ల్యాండ్స్ ను పడంటిపై చేయండి. మున్సిపాలిటీ వారితో వాటిలో multistoried building కట్టించండి.

రెండవది, బాటు గారు ప్రీ ఫ్యాబ్రికేట్ కంస్ట్రక్షన్ take-up చేసి పెద్ద ఎత్తున గృహ నిర్మాణ పథకం చేపడతామని, చెప్పారు. ఉదాహరణకు క్రిస్టల్ గారి తమ్ముడు కాంట్రాక్టర్ వెంకయ్యనాయుడు గారిని, మమ్మల్ని ఆయన భోజనానికి పిలిచారు. వెళ్లాము చాలా పెద్ద ఇల్లు.

MR. CHAIRMAN: Today evening there is a Group of Ministers meeting. You give your suggestions and it will be discussed in detail in the Group of Ministers meeting. Those who want to give their representations you please submit your representations to the Officer-on-Special Duty (Council). So that, we will send it to the Minister and it is a very useful discussion.

శ్రీ సోమిరెడ్డి చంద్రమోహన్ రెడ్డి : సార్, ముఖ్యమైన అంశం ఇది. అంత పెద్ద భవనంలో కూర్చుంటే ప్రీ ఫ్యాబికేట్ ఇల్లు ఎట్లా కట్టారని ప్రశ్న అడిగారు. ప్రీ ఫ్యాబికేట్ తొందరగా జరిగిపోతున్నాయి. కొత్త టెక్నాలజీ వచ్చింది. కాబట్టి, దానిని మీరు వాడబోతున్నారా అని తమ ద్వారా మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను.

MR. CHAIRMAN: In the evening, there is a Group of Ministers meeting and you please give your views and advices.

శ్రీమతి కిమిడి మృగాళిని: అధ్యక్ష చంద్రమోహన్ రెడ్డి గారు అడిగినదానికి అర్పి ఏరియాస్లో multi-storied building G+3,G+4 స్థాయికే వెళుతున్నాము ఎందుకంటే ఘరలు ఖరీద్దపోతున్నాయి. దొరకటం లేదు. అదేవిధంగా ఎవరికైతే ఘరలు ఉన్నాయో, వాళ్ళకి రెండు, మూడంతస్తులు ప్రైవేట్ ఘరలలో పర్మిషన్ ఇవ్వమన్నారు. అదికూడా మేము ఈ రోజు జరిగే గ్రావ్ ఆఫ్ మినిషన్ సమావేశంలో పరిగణనలోకి తీసుకుంటాము. పట్టణ ప్రాంతాలలో మాత్రం multi-storied building. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో అయితే బెనిఫిషియన్ హాస్ట. ఏవిధంగా పట్టణ ప్రాంతాలలో ప్రీ ఫ్యాబికేట్ తో చేస్తామనేది, ఈ రోజు మినిషన్ అంతా కూర్చుని చర్చించి నిర్దయం తీసుకుంటాం. జిల్లాలో పనికిరాని ఇళ్ళ ఏవైతే ఉన్నాయో, తప్పకుండా వాటి పైన ఎన్క్యోర్ చేయించి ఏ విధంగా చేయాలనేది ప్రభుత్వ పరంగా ఆలోచిస్తున్నాము.

డా. బచల పుల్లయ్య(ఉపాధ్యాయ నియోజకవర్గం-కడప, అనంతపురం, కర్నూలు): అధ్యక్ష, కడప జిల్లాలో రాయచెట్టు ప్రాంతంలో రాజీవ్ స్వగ్రహస్ సీఎస్ కింద కొన్ని గృహాల నిర్మాణం ప్రారంభించడం జరిగింది. ఉద్యోగస్తులు, ఉపాధ్యాయులు చాలా మంది ఆ సీఎస్ కింద మీద వారికి allot అయిన తరువాత బ్యాంకు నుంచి లోన్ కూడా తీసుకున్నారు. ఇంతవరకు construction complete కాలేదు. బ్యాంకు వారు payment చేయవలసి వస్తోంది. నేను మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరేది ఏమిటంటే కట్టిన వరకు కట్టారు. ఇప్పటికేనా బెనిఫియరీకి ఇచ్చేసినట్టుయితే వారే construction complete చేస్తారు. ఆ విధంగా complete చేసే ఆలోచన ఏదైనా ఉండా అని మీ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

ఉ.10.40

శ్రీ అదిరెడ్డి అప్పారావు(శాసనసభా నియోజకవర్గం): అధ్యక్ష, రాజమహాంద్రవరంలో లాలాచెరువు అనే ప్రాంతంలో పేద వారికోనం నిర్మించబడిన 120 గృహాలను అనాధ్యరైజ్డ్ కొరోనా వచ్చి ఆక్యుపె చేసినటువంటి విషయం వాస్తవమేనా? అది వాస్తవమైతే దాని మీద మీరు తీసుకోబోయే చర్యలు ఏమిటో తెలియపరచవలసిందిగా మీ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి.జె. చంద్రశేఖర రావు : అధ్యక్ష, గౌరవ మంత్రిగారు “Abstract details of projects proposed under Housing for All Phase-I” ఇచ్చారు. దీనిని పరిశీలిస్తే అత్యంత పేద జిల్లాలైన శీకాకుళం జిల్లాకు 3,264 లక్షల ఇళ్ళ, ప్రకాశం జిల్లాకు 7,000 ఇళ్ళ ఇచ్చారు. అదే సందర్భంలో

గుంటూరు జిల్లాకు 36,864 లక్షలు, నెల్లూరు జిల్లాకు 31,021 లక్షల ఇళ్లు. అన్నిటికంటే వెనుకబడిన జిల్లాలైన శ్రీకాకుళం, ప్రకాశం జిల్లాలకు మిగతా జిల్లాలలో నాల్గవ వంతు, పదవ వంతు కేఱాయించడమేనిటి. ఈ విపక్షత ఎందుకు? శ్రీకాకుళం, ప్రకాశం జిల్లాలకు ఈ విపక్షత ఎందుకు దాపురించిందో వివరించాలని కోరుతున్నాను.

రెండవది, ఈ పట్టణ ప్రాంతాలలో అంటే మున్సిపాలిటీలు, కార్బోరేషన్ ప్రాంతాలలో అనేక దశాబ్దాల కాలంగా మురికివాడలలో ఉంటూ ఇళ్ల పట్టాలు లేకుండా ఉన్నటువంటి వారున్నారు. వారిలో ఎవరికైతే ఇళ్ల పట్టాలుండవో వారికి హాసింగ్ స్ట్రోమ్లో మీరు ఇచ్చేటటువంటి లోన్లు కెల్లియిము చేసుకోవడం తెలియదు. నాలుగు రోజుల క్రితమే నిజయవాడలో కొన్ని వేలమంది ఈ రకమైన ఇళ్ల పట్టాలకోసం డెమాన్స్ట్రైఫర్ చేసి ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేయడం జరిగింది. మీరిచ్చిన సమాధానంలో ఇళ్ల పట్టాలు ఇచ్చే అంశం మీద ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి. పట్టాలు ఇచ్చిన తరువాత సహాయం చేయడానికి మీకు అవకాశం ఏర్పడుతుంది.

చివరిది అధ్యక్షా. దాదాపు కొన్ని లక్షల ఇళ్లు జియో టాగింగ్ ద్వారా కనపడడం లేదు అంటున్నారు. ఆ కనపడనటువంటి ఇళ్ల గురించి గత రెండు సంవత్సరాల నుంచి చర్చిస్తున్నాము. ఈ రెండు సంవత్సరాలలో ఆ రకమైన దుశ్శర్యలకు పాల్చడినటువంటి అనేక మంది మీ పార్టీలో చేరినటువంటి నేపథ్యంలో, దాని మీద విచారణ చేయవలసిన అంశంలో వెనుకంజ వేసిందని ప్రజలందరూ అనుకుంటున్నారు. కాబట్టి, దీనిమిద సభాకమిటీ వేసి ఎవరైతే నేరం చేసినవారున్నారో వారికి బుద్ధి చెప్పేటటువంటి కార్యక్రమం గురించి ప్రభుత్వ ఏమైనా ఆలోచిస్తుందా? అని మీ ద్వారా మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ శిల్ప చక్రపాణి రెడ్డి(స్థానిక సంస్థలు - కర్రూలు): ఇంతవరకు మంత్రిగారు మున్సిపాలిటీల గురించి, కార్బోరేషన్ గురించి మాట్లాడారు. నగర పంచాయితీల గురించి ఎక్కడా మాట్లాడలేదు. నగర పంచాయితీల్లో మీరు ఇళ్లు ఇవ్వదలచుకున్నారా, లేదా? మీరు ఇవ్వదలచుకొంటే ఎప్పటిలోగా ఇస్తారనేది మాకు తెలియజేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ మేకా శేఖచాబు(స్థానిక సంస్థలు - పశ్చిమ గోదావరి): సార్, చాలా మందికి గతంలో కన్ఫ్రాక్షన్ చేసుకున్నటువంటి ఇళ్లకు బేన్మెంట్ స్థాయిల్ బిల్లులు ఇవ్వడం జరిగింది. తరువాత దానికి సంబంధించినటువంటి స్టోబ్ కానివ్యండి, చాలావాటికి చాలా మందికి బిల్లులు ఇవ్వలేనటువంటి పరిస్థితి ఉంది కాబట్టి వాటన్నింటికి కూడా వెంటనే బిల్లులు చెల్లింపులు చేయాలని కోరుతున్నాను. అదే విధంగా చాలా మంది గ్రామాల వారీగా కానివ్యండి, నియోజక వర్గాల వారీగా కానివ్యండి, ఇలా ఎంతో మంది ఇళ్లకు దరఖాస్తులు చేసుకుని వారంతా కూడా ఇళ్ల మంజూరు కోసం ఎదురు చూస్తున్నారు. మరి రేపవలైజ్ చేసి, ఒక్క నియోజకవర్గానికి ఇన్ని ఇళ్లే ఇస్తామని, మండలానికి ఇన్ని ఇళ్లే ఇస్తామని కాకుండా ఎవరైతే ఇళ్లు నిర్మించు కొంటానంటారో వారందరికి ఇవ్వవలసిందిగా కోరుతున్నాము.

అలాగే, ఈరోజున హాసింగ్ డిపార్ట్మెంటును చూసినట్లయితే మేము మండలాల్లో మీటింగ్లకు, జిల్లాపరిషత్ మీటింగ్లకు వెళ్లినప్పుడు హాసింగ్ డిపార్ట్మెంటుకు సంబంధించిన ఉద్యోగులందర్నీ వేరే శాఖలకు డెప్యుటేషన్ వేయడం వల్ల, అక్కడ కనీసం సమాచారం చెప్పడానికి

కూడా అధికారులు అందుబాటులో లేనటువంటి పరిస్థితిని ఈ సందర్భంగా మీ ద్వారా మంత్రిగారికి తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ విటపు బాలసుబ్రహ్మణ్యం: అధ్యక్షా, మంత్రిగారు వివరాలు ఇచ్చారు బాగానే ఉంది. మరి మంజారు చేయడానికి పెట్టుకున్న కైటీరియా ఏమిటో మాకు అర్థం కావడం లేదు. కేంద్రప్రభుత్వం మంజారు చేసింది. ఇప్పుడు జన్మభూమి కార్యక్రమం నాకు తెలిసి సెంట్రల్ గవర్న్‌మెంట్‌లో లేదనుకుంటా. జిల్లాకు, జిల్లాకు మధ్య చాలా పెద్ద తారతమ్యం ఉంది. ఉదాహరణకు ప్రకాశంజిల్లాను, నెల్లారు జిల్లాను పోల్చినట్లయితే చాలా తారతమ్యం ఉంది. అలాగే జిల్లాలలో గనుక చూచినట్లయితే ఉదాహరణకు మా చిత్తారు జిల్లాలో, కాళహస్తికి 3,433 ఇళ్ల ఇచ్చారు. కానీ, తిరుపతికి వచ్చేసరికి 2,250 ఇళ్ల మాత్రమే ఇచ్చారు. కానీ, జనాభాలెక్కుల ప్రకారం చూచినట్లయితే నిజానికి అక్కడ ఎక్కువ రావణినటువంటి అవసరం ఉంది కదా? ఏ ప్రాతిపదికన ఏరియాల వైజ్ఞగా ఇళ్ల సంఖ్య మంజారయ్యంది అనే దానిని కొంచెం వివరించవల్సిందిగా మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి టి. రత్నాబాయి: అధ్యక్షా, ముఖ్యంగా ఐ.టి.డి.ఎ. పరిధిలో ఈ గిరిజన ప్రాంతాల్లో ఇళ్ల చాలా వరకు మిన్సెయూజ్ అయ్యంది సార్. వాళ్లేమంటున్నారంటే కెమెరాలు సరిగ్గా పనిచేయక ఈ ఇళ్ల కనిపించడం లేదని అంటున్నారు. కానీ, కెమెరాలు పనిచేయక కాదు, అసలు అక్కడ ఇళ్లే లేవు. ఈ గిరిజన ప్రాంతంలో చాలా ఎక్కువ మిన్సెయూజ్ అయ్యంది. మీరు రెవెన్యూ రికవరీ య్యక్క క్రింద తీసుకుంటారా అన్నది దయచేసి చెప్పవలసిందిగా నేను మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి కిమిడి మృణాళిని: అధ్యక్షా, ఈ రోజు ఇన్ని ప్రశ్నలు సప్లిమెంటరీలు వస్తున్నాయంటే, చాలా బాధాకరమైన విషయం. గత ప్రభుత్వం అసలు హాసింగ్ శాఖను పూర్తిగా నాశనం చేసింది. ఎందుకంటే, గత ఇరవై నెలలుగా ఈ శాఖను ఒక క్రమపద్ధతిలోకి తీసుకురావాలనే విషయంపైన ముఖ్యమంత్రిగారు, మంత్రివర్గ ఉపసంఘం, అధికారులు అందరూ కూర్చోని ఏవిధంగా చేయాలని చర్చించుకున్నాము. సమస్యలు ఒకదాని తరువాత ఒకటి వచ్చాయి. ఈరోజు రాజీవ్ గృహకల్ప గానీ, రాజీవ్ స్వగృహ గురించి గానీ మాటల్లాడాలంటే చాలా భాదాకరం. ఎందుకంటే రాజీవ్ స్వగృహ క్రింద కొన్ని వేల ఇళ్ల నిర్మాణం ప్రారంభించి, కనేస మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు కావాల్సిన నిధులు ఇవ్వకుండా, ఇళ్ల పూర్తి చేయడానికి కావాల్సిన నిధులు ఇవ్వకుండా కొన్ని వేల ఇళ్లను ప్రారంభించి, కేవలం నూరు కోట్ల రూపాయలను మాత్రమే అంధా ప్రాంతానికి మంజారుచేయడం జరిగింది. అందుకనే ఈరోజు ఇలాంటి పరిస్థితి వచ్చింది. ఏ ఇళ్ల కూడా పూర్తికాలేదు. మౌలిక సదుపాయాలు లేవు, రోడ్లులేవు, కరెంటులేదు, వాటర్లులేవు, డైన్స్‌లేవు. వీటన్నింటివల్ల మా ప్రభుత్వం పైన భారం పడింది. ఇది అత్యధికమైనటువంటి భారం అధ్యక్షా.

శ్రీ బి.చంగల్ రాయుడు: మేము అడిగిన ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పకుండా మిగతాని మాటల్లాడతారేమిటి? సభ్యులు శ్రీ పి.జె. చంద్ర శేఖర రావుగారు అడిగిందేమిటి? సభా కమిటీ వేయండి. నిగ్గ తేల్చిండి. ఎవరైతే తిన్నారో వారి గురించి చెప్పండి అని అన్నారు.

శ్రీమతి కిమిడి మృణాళిని: ఇంకా పూర్తి కాలేదు సార్, నేను అదే చెబుతున్నాను సార్. ఆ విధంగా రూ.900 కోట్ల ఈ రోజు రాజీవ్ స్వగృహ పూర్తి చేయడానికి కావాలి. అదే విధంగా రాజీవ్

గృహకల్న పూర్తి చేయడానికి వందల కోట్లు కావాలి. అదేవిధంగా గౌరవ సభ్యులు అడిగినటువంటి బి.బి.ఎల్., బి.ఎల్. పూర్తి చేయడానికి వారు ఇచ్చినటువంటి లెక్కలు తీసుకుంటే మరి మాకు రూ.2,000 కోట్లు కావాలి. మరి మేము కొత్త ప్రాజెక్టులే టేక్స్ చేస్తామా, వేలాదికోట్లు రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి ఇన్కంప్లిట్‌గా ఉన్న పాత ప్రాజెక్టులే పూర్తి చేస్తామా? ఏవిధంగా చేస్తామా? జియో ట్యూగింగ్ ద్వారా చూస్తే జరిగినటువంటి అన్యాయమైతే 14,40,000 ఇళ్లు. రూ.4,150 కోట్లు దుర్యానియోగం అయ్యిందనేటువంటిది నివేదిక. దుర్యానియోగం జరిగిందని మేము ఖచ్చితంగా చెబుతున్నాము. దుర్యానియోగం జరిగినప్పుడు జరిగిందనే చెప్పాలి. దానికి ఈరోజు vigilance enquiry జరుగుతోంది. అదొక వైపు ఉంది. ఈ రోజు కొత్త ఇళ్లు ఏవిధంగా నిర్మించాలనే దాని మీద కూడా ప్రభుత్వం ముందడుగు వేస్తోంది. అర్థాన్ ఇళ్ల గురించి కూడా తెలియజేయడం జరిగింది. అదే విధంగా రూరల్ హోసింగ్ కూడా ప్రారంభించడం జరుగుతోంది. నగర పంచాయితీల గురించి హోసింగ్ ఫర్ అల్ అన్నారు. ఇది మొదటి ఫేస్ కొనసాగుతుంది. రెండవ ఫేస్‌లో మిగతా మున్సిపాలిటీలన్నింటినీ కూడా తీసుకోవడం జరుగుతుందని తెలియజేస్తున్నాను.

అదే విధంగా రాజమండ్రి లాలా చెరువు గురించి ఇంకోక ప్రశ్న ఉంది. గౌరవసభ్యులు అడిగినటువంటి ఆ ప్రశ్నకు కూడా సమాధానం చెబుతాము. ఏవిధంగా, ఏ ప్రాతిపదికన జిల్లాలకు ఇళ్ల కేటాయింపు జరిగిందనే విషయానికి వస్తే, జిల్లా కలెక్టర్ నుంచి డిపిఆర్లు వచ్చాయి. ఏన్ నగర పంచాయితీలలో, ఏన్ కార్పోరేషనల్లో ఇళ్లు కావాలనేటువంటిది జిల్లా కలెక్టర్ నుంచి వచ్చిన నివేదికలను కేంద్రప్రభుత్వానికి పంపించడం జరిగింది. ఇది కూడా పూర్తి స్థాయిలో మిగిలిన మున్సిపాలిటీలకు కూడా వర్తింపచేయడం జరుగుతుందనే విషయాన్ని మీ ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

బి.బి.ఎల్, బి.ఎల్ హోసెన్కు సంబంధించి కూడా బిల్ పేమెంట్స్ అడిగారు. అని కూడా నాలుగు రోజుల ముందు ముఖ్యమంత్రిగారి దగ్గర జరిగినటువంటి మీటింగ్‌లో ఈ అంశాన్ని వారి ముందు ఉంచడం జరిగింది. శాసనసభ్యులు, ఎం.ఎల్.సి.లు అందరూ కూడా ఈ రోజు బాధ్యత వహించి ఆయా జిల్లాలలో, ఆయా నియోజకవర్గాలలో ఎక్కడైతే బి.బి.ఎల్., బి.ఎల్. హోసెన్ ఉన్నాయో, genuine houses ఏవైతే ఉన్నాయో, genuine beneficiaries ఎవరైతే ఉన్నారో వారికి మాత్రమే శాఖా పరమైన ఎన్క్వయిరీ జరిపించి మేము బిల్లులు ఇస్తాము. అందరూ కూడా సహకరించి ఈ genuine beneficiaries కి అందే విధంగా బి.బి.ఎల్., బి.ఎల్. లెవల్ హోసింగ్ బిల్లుల గురించి ప్రతీ ఒక్కరినీ కూడా బాధ్యత తీసుకోవల్సిందిగా ప్రభుత్వం తరఫున సభ్యులందరినీ కోరుతున్నాను.

ఉ.10.50

(ఈ దశలో సభ్యులు సర్వశ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వరరావు, బి. చంగల్ రాయుడు, పి.జె. చంద్రశేఖర రావు, విటపు బాలసుబ్రహ్మణ్యం, కోలగట్ల వీరభద్రస్వామి, డా.ఎం. గేయానంద్, యండపల్లి శ్రీనివాసులు రెడ్డి, రాము సూర్యరావు తదితరులు తమ తమ స్థానాలలో లేచి నిలబడి హోస్ కమిటీ వేయాలని ఛైర్‌ని కోరసాగారు)

శ్రీ విటపు బాలసుబ్రహ్మణ్యం : (మైక్ లేదు) మంత్రిగారు రూ.4,500 కోట్లు దుర్యానియోగం అయ్యాయని చెబుతున్నారు. దానిని తేల్పుడానికి హోస్ కమిటీని వేయండి సార్.

(అంతరాయం)

(సభ్యులు శ్రీ బి. చంగల్ రాయుడు వెల్లోకి వచ్చారు.)

శ్రీ బి. చంగల్ రాయుడు : (మైక్ లేదు) సభా కమిటీ వేయాల్సిందే.. ఎనాళ్లు చేస్తారండీ? ఉన్నవాళ్లందరూ తెలుగుదేశంలో చేరారు కాబట్టి సభా కమిటీ వేయడం లేదు.

మిషన్ చైర్మన్ : కూర్చోండి. మంత్రిగారు మాట్లాడతారు.

(అంతరాయం)

(శ్రీ బి. చంగల్ రాయుడు తమ స్థానంలోకి వెళ్లి కూర్చున్నారు.)

SRI B. CHANGAL RAYUDU: We demand House Committee Sir.

శ్రీ కె. అచ్చన్నాయుడు : అధ్యక్షా, ఈ విషయం మీద గత శాసనసభలో కూడా విష్టుతమైన చర్చ జరిగింది. కొన్ని వేల కోట్ల రూపాయల అవినీతి గత ప్రభుత్వ హాయాంలో జరిగిందని సభ్యులందరూ కూడా చెప్పిన తరువాత ఆ రోజున శాసనసభలో ఒక హాస్ కమిటీ వేస్తామని అనోన్స్ చేయడం జరిగింది. కొద్దిగా కమ్యూనికేషన్ గ్యాప్ వల్ల అది ఇంకా వేయబడలేదు. నేను వెంటనే మిషన్ గారితో మట్టడి, గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువెళ్లి ఈ రెండు మూడు రోజుల్లో ఒక హాస్ కమిటీని వేసి, వివరంగా చర్చించాలి. గౌరవ సభ్యులు తమ తమ ప్రాంతాలలో ఏపైనా అవకతవకలు జరిగితే హాస్ కమిటీకి ఇవ్వవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అధ్యక్షా, హాస్ కమిటీని వీలైనంత త్వరగా వేయస్తామని మీ ద్వారా సభా ముఖంగా తెలియజేస్తున్నాను.

(సభ్యుల హాహాఫ్ఫానాలు)

శ్రీ ఆదిరెడ్డి అప్పారావు : (మైక్ లేదు) అధ్యక్షా, నేను అడిగిన ప్రశ్నకు సమాధానం రాలేదు. 120 ఇళ్లు ఆక్యపై చేశారు. దానిపై ప్రభుత్వం అలా చూస్తూ ఉండుకుంది. అది ప్రభుత్వ అలసత్వమా, లేక అధికారుల అలసత్వమా?

మిషన్ చైర్మన్ : కూర్చోండి, next question.

యస్.సి, యస్.టి., ఉప ప్రణాళిక క్రింద నిధులు

ప్రశ్న నెం. 9040 (115)

సర్వశ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లు, కోలగట్ల వీరభద్రస్వామి, పిల్లి సుభావ్ చంద్రబోస్ఎం.ఎల్.సిలు

గౌరవసీయులైన సాంఘిక సంక్షేమ మరియు సాధికారత మరియు గిరిజన సంక్షేమ సాధికారత మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా?

అ) 2014-15, 2015-16 సంవత్సరాలకు యస్.సి, యస్.టి. ఉప-ప్రణాళిక క్రింద కేటాయించిన మరియు ఖర్చు చేసిన జిల్లావారీ నిధుల పరిమాణం ఎంత?

- ఆ) అన్ని జిల్లాలో ఎన్ని మరియు ఎన్ఱటి ఉప-ప్రణాళిక నిధులను పరిగా వివియోగించటం లేదన్న విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా?
- ఇ) అయితే, ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలేమటి?

గౌరవనీయులైన సాంఘిక సంక్షేప మరియు సాధికారత మరియు గిరిజన సంక్షేప సాధికారత మంత్రిగారు (శ్రీ రావెల కిశోర్ బాబు) :

- అ) 2014-15లో పెఢ్యాలు కులాల ఉప-ప్రణాళిక క్రింద రూ. 4576.50 కోట్ల బడ్జెటును కేటాయించడమయింది. అందులో రూ.296.46 కోట్ల బడ్జెటును విభజించడానికి వీలుగాని మాలిక సదుపాయాల పనుల కోసం 11(డి) విభాగం క్రింద కేటాయించడమయింది. మొత్తం వ్యయం రూ.4059.98 కోట్లు కాగా రూ.3670.01 కోట్ల మేరకు బడ్జెట్ విడుదల ఉత్తరువులను జారీ చేయడమయింది. బిఆర్బికు బదులుగా అయిన వ్యయం శాతం 110.63 శాతంగా ఉంది.

గిరిజన ఉప-ప్రణాళిక క్రింద 2014-15 సంవత్సరానికి రూ.1500.26 కోట్ల బడ్జెటు మొత్తాన్ని కేటాయించడమయింది. అందులో రూ.1389.68 కోట్ల మొత్తాన్ని శాఖలకు కేటాయించడమయింది. రూ.110.58 కోట్లను విభజించడానికి వీలు కాని మాలిక సదుపాయాల పనుల కోసం 11(డి) విభాగం క్రింద కేటాయించడమయింది. మొత్తం వ్యయం రూ.1442.45 కోట్లు కాగా, రూ.1415.07 కోట్ల మేరకు బడ్జెటు విడుదల ఉత్తరువులను జారీ చేయడమయింది. జారీ చేసిన బిఆర్బిలకు బదులుగా అయిన వ్యయం శాతం 31.3.2015 తేదీ నాటికి 101.94 శాతంగా ఉంది.

2015-16లో పెఢ్యాలు కులాల ఉప-ప్రణాళిక క్రింద రూ. 5877.96 కోట్ల బడ్జెటును కేటాయించడమయింది. అందులో రూ. 5470.12 కోట్ల మొత్తాన్ని శాఖలకు కేటాయించడమయింది. రూ.407.84 కోట్ల బడ్జెటును విభజించడానికి వీలుకాని మాలిక సదుపాయాల పనుల కోసం 11(డి) విభాగం క్రింద కేటాయించడమయింది. మొత్తం వ్యయం రూ.4121.62 కోట్లు కాగా, రూ.3135.66 కోట్ల మేరకు బడ్జెట్ విడుదల ఉత్తరువులను జారీ చేయడమయింది. బిఆర్బికు బదులుగా అయిన వ్యయం శాతం (22.3.2016 తేదీ నాటికి) 131.44 శాతంగా ఉంది.

గిరిజన ఉప-ప్రణాళిక క్రింద 2015-16 సంవత్సరానికి రూ.1904.48 కోట్ల బడ్జెటు మొత్తాన్ని కేటాయించడమయింది. అందులో రూ.1686.60 కోట్ల మొత్తాన్ని శాఖలకు కేటాయించడమయింది. రూ.217.88 కోట్లను విభజించడానికి వీలుకాని మాలిక సదుపాయాల పనుల కోసం 11(డి) విభాగం క్రింద కేటాయించడమయింది.

పునర్వినియోగం తరువాత బడ్జెట్ రూ.2083.57 కోట్లుగా ఉంది. అందులో మొత్తం వ్యయం రూ.1320.17 కోట్లు కాగా రూ.1153.87 కోట్ల మేరకు బడ్జెటు విడుదల ఉత్తరువులను జారీ చేయడమయింది. జారీ చేసిన బిఆర్బిలకు బదులుగా అయిన వ్యయం శాతం 114.41 శాతంగా ఉంది.

ఎన్నిఎన్పి/టిఎన్పి నిధులను జిల్లాలకు కాకుండా, శాఖలకు కేటాయించడమయింది. అభివృద్ధిలో వ్యత్యసాలను పూడ్చడానికి శాఖలు జిల్లా వారీగా కేటాయింపులను చేయడమపుతుంది.

జిల్లా వారి వ్యయం వివరాలను సంబంధిత శాఖల నుండి పొందడమనుతున్నది.

ఆ) లేదండీ.

ఇ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి నెంకటేశ్వర్రు(స్థానిక సంస్థలు - గుంటూరు): అధ్యక్షా, ఇది చాలా ప్రధానమైన అంశం. సాధారణంగా మంత్రిగారు ఎంతో ప్రిపరేప్స్ తో వస్తారు. సహజంగా అడిగిన ప్రశ్నకు తప్ప మిగతావ్సీ చెబుతారు. నేను స్పృష్టిక్స్ గా ఒకటే అడుగుతున్నాను. బడ్జెట్ కేటాయింపులలో ఉప ప్రణాళిక విషయంలో మేము ప్రతిసారి చెబుతూనే ఉన్నాము. ఎస్సీ, ఎస్టీలకు ఉప ప్రణాళికలో 17.01 శాతం, 5.33 శాతం కేటాయింపులు మొత్తంగా జరగడం లేదు. అనలు ఈ కేటాయింపులు బడ్జెట్ ఎస్టీమేప్స్ ప్రకారం చేస్తారా, లేక రివైజ్ ఎస్టీమేట్ ప్రకారం చేస్తారా? ఇదెక్కడా చెప్పలేదు. ఒకవేళ ఈ ప్రభుత్వం బడ్జెట్ ఎస్టీమేప్స్ ప్రకారం చేస్తే, రివైజ్ ఎస్టీమేప్స్ ప్రకారం చేయడం లేదని అర్థమనుతేంది. 2014-15 బడ్జెట్కు సంబంధించి 'Actuals' అనే కాలమ్ ఎత్తేశారు. బడ్జెట్లోనే లేదు. మరి ఖర్చు ఎలా చేస్తున్నారో ఏ విధంగా చూడాలి? ఎస్సీ, ఎస్టీలకు సంబంధించి 17.1 శాతం 5.33 శాతం మీట్ కావడం లేదు. నేను ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను. మంత్రిగారు ఇప్పుడు కాకపోతే కనీసం రేపటి రోజుకైనా సరే నోట్ ప్రిపేర్ చేయించి పంపించాలని కోరుతున్నాను. జీవో నెం.23, 11 (డి) ప్రకారం ఎస్సీ, ఎస్టీ నిధులు దారి మళ్లాయని సుష్టుంగా కనిపిస్తున్నది. విభజించడానికి వీలు కాని మాలిక సదుపాయాలు 11 (డి) ప్రకారం అన్నారు. ఆ వీలు కాని విభజన ఏమిటో వివరించాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

రెండవ విషయమేమంటే, 2014-15 సంవత్సరపు బడ్జెట్ ఎస్టీమేట్ చూస్తే, రూ.26,672 కోట్లు. రివైజ్ ఎస్టీమేట్ రూ.32,730 కోట్లు. అంటే బాగానే పెరిగింది. దాదాపు రూ.6,7 వేల కోట్లు బడ్జెట్ ఎస్టీమేప్స్ పెరిగింది. దీని ప్రకారం 17.1 శాతం ఇవ్వాలంటే ఎస్సీలకు రూ.5,596 కోట్లు కేటాయించాలి. ఎస్టీలకు 5.33 శాతం చొప్పున అంటే రూ.1,744 కోట్లు కేటాయించాలి. రెండూ కలిపి మొత్తం రూ.7,341 కోట్లు ఇవ్వాలి. కేటాయించిన మొత్తం రూ.4,576.50 కోట్లు అయితే, ఖర్చు పెట్టింది మాత్రం రూ.4,280 కోట్లు. మాకైతే అర్థం కావడం లేదు. ఆ శాఖ మంత్రిగారికి బాగా అర్థమవ్వాలి. రూ.7,340 కోట్లు ఎస్సీ, ఎస్టీలకు కేటాయించవలసి ఉంటే, కేవలం వారికి కేటాయించిది రూ. 4,576.50 కోట్లు. అందులో ఖర్చు పెట్టింది రూ.4,280 కోట్లు. ఇంకా నేను 2015-16 సంవత్సరం నాటి లెక్కల జోలికి వెళ్డడం లేదు. అది కూడా ఇలాగే ఉన్నది. ఎస్సీ, ఎస్టీ సబ్ ప్లాన్ మాత్రం సక్రమంగా జరగడం లేదు.

హస్టాల్స్ ను క్లోజ్ చేస్తూ, రెసిడెన్షనల్ స్టూడీస్ ని ఓపెన్ చేస్తూ జీవో నెం.45 ఇచ్చారు. గ్రామాలలో చాలా uproar ఉంది. సాధారణంగా హస్టాల్స్ లో ఉన్న పిల్లలు అక్కడ ఉంటూ, ఆ చుట్టూపక్కల నాలుగైదు గ్రామాలకు చదువుకోడానికి వెడతారు.

ఉ.11.00

మీరు రెసిడెన్షనల్ పాతశాలను ఎక్కడో ఒకదోట పెట్టి వీరందరినీ అక్కడకు తరలించడం అనేది సాధ్యం కాదు. దానిపై కూడా వివరణ ఇవ్వవలసిందిగా నేను మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

బడ్జెట్ ఎస్టిమేట్స్, సబ్ప్లాన్కు సంబంధించిన వివరాలను కూడా ఇస్తవలసిందిగా నేను తమరిద్యారా వారిని కోరుతున్నాను.

SRI PILLI SUBHASH CHANDRA BOSE(Assembly Constituency): Respected Chairman Sir, SC, ST Sub-Plan funds are non-divertable and non-lapsable. ప్రణాళిక బడ్జెట్లో జనాభా నిష్పత్తి ప్రకారం వారి అభివృద్ధికి, సంక్షేమానికి కేటాయించవలసిన మరియు ఖర్చుచేయవలసిన అవసరముంది. అంతేగాకుండా, నూటికి నూరుశాతం నిధులు, నూటికి నూరు శాతం మంది ఎస్సీ, ఎస్టీ వర్గాల అభివృద్ధి మరియు సంక్షేమానికి మాత్రమే ఖర్చుచేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపై ఉన్నది. కానీ, నేడు ప్రభుత్వమే ఒప్పుకుంటోంది. 2014-15, 2015-16 వ సంవత్సరంలో దాదాపు రూ. 703 కోట్లు విభజించడానికి వీలుకాని పనులకు కేటాయించడం జరిగిందని చెబుతున్నారు. అదేవిధంగా, 2015-16 వ సంవత్సరంలో కూడా రూ. 328 కోట్లు విభజించడానికి వీలుకాని పనులకు ఖర్చుచేయడం జరిగిందని, ఇక్కడ కూడా నూటికి నూరుశాతం ఎస్సీలకు గానీ, ఎస్టీలకు గానీ ఖర్చుచేయలేదని చాలా స్పష్టంగా ప్రభుత్వమే ఒప్పుకుంటోంది. దురదృష్టం ఏమిటంటే, కేవలం పెద్దుల్లు కులాల అభివృద్ధికి ఖర్చుచేయవలసిన ఈ నిధులను Hussainsagar Lake Catchment Area Improvement Projectగా 2014-15 సంవత్సరంలో రూ. 78 కోట్లు ఖర్చుచేశారు.

శ్రీ రావెల కిషోరబాబు (మైకు లేకుండా): కాంగ్రెస్ వాళ్లు చేశారు.

శ్రీ పిల్లి సుభాష్ చంద్రబోస్ (మంత్రి గారిని ఉచ్చేశించి): 2014-15 సంవత్సరంలో అని మీరు ఇచ్చిన బుక్కులోనే ఉందండీ ఇది.

శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్రు: అధ్యక్షా, కాంగ్రెస్వాళ్లు చేశారో లేక ఏ ప్రభుత్వం చేసిందో ఒక కమిటీని నియమించి విచారణ చేసి దానిని తేల్చుమనండి.

శ్రీ పిల్లి సుభాష్ చంద్రబోస్: అధ్యక్షా, provision of video conference facilities at all Mandal headquarters కోసం రూ. 30.79 లక్షలు ఖర్చుచేశారు. ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్లో కూడా ఎన్నోన్న నిధులను మళ్లించడానికి ప్రతిపాదనలు ఇచ్చారంటే, restoration of minor irrigation రూ. 57 కోట్లు, construction and restoration of minor irrigation sources రూ. 30 కోట్లు, పూల సుబ్యయ వెలుగొండ ప్రాజెక్టుకు రూ. 20 కోట్లు, సర్కార్ గౌతు లచ్చన్న తోటపల్లి రిజర్వాయర్కు రూ. 6 కోట్లు, బొడ్డెపల్లి రాజగోపాలరావు ప్రాజెక్టుకు రూ. 7 కోట్లు, గురు రాఘవేంద్రస్వామి లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టుకు రూ. 6 కోట్లు, కర్మాలు, కడవ కెనాల్కు రూ. 3 కోట్లు, హందీనీవా సుజల ప్రవంతి ప్రాజెక్టుకు రూ. 27 కోట్లు, శ్రీకృష్ణదేవరాయ గాలేరు నగరి ప్రాజెక్టుకు రూ. 13 కోట్లు ఈ విధంగా ఎస్సీ, ఎస్టీ నిధులన్నీ కూడా మళ్లింపు చేస్తున్నారు. ఈ ప్రతిపాదనలన్నీ కూడా రద్దుచేస్తారా, లేదా అనేది మంత్రిగారు తెలియజేయాలని తమరిద్యారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ రావెల కిషోరబాబు: అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు శ్రీ ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్రు గారు, సుభాష్ చంద్రబోస్ గారు నిధుల మళ్లింపు గురించి మాట్లాడారు. గతంలో ఈ నిధుల మళ్లింపు జరిగిన

మాట వాస్తవమే. వారు చెప్పినట్లుగా హుస్టిన్సాగర్ ప్రక్కాభనకు, బైటర్ రింగ్రోడ్డుకు, జలయజ్ఞం పథకం కోసం నిధులను మళ్లింపు చేసిన మాట వాస్తవం. మా ప్రభుత్వం అటువంటి దళిత వ్యతిరేక చర్యలను అరికట్టి వాటిని నిరోధించి ప్రతి ఒక్క రూపాయి కూడా దళిత గిరిజనులకు మాత్రమే ఖర్చుచేసే విధంగా నోడల్ ఏజెన్సీ, ఎస్సీ, ఎష్టీ డెవలప్మెంట్ కౌన్సిల్, జిల్లా మానిటరింగ్ కమిటీలు లాంటి institutional mechanism ను కూడా evolve చేశాము. ఇక్కడ 11 'D' గురించి ప్రస్తావించారు. దానిని indivisible expenditure అని చెప్పి 2013-14, 2014-15, 2015-16 సంవత్సరాలలో ఈ క్లాబ్ ఉంది. అంటే, ఒక ప్రాజెక్టుకు ఎస్సీ, ఎష్టీ సబ్సిస్ నిధులను కేటాయిస్తే, ఆ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించినటువంటి లభ్యదారుల్లో ఎస్సీ, ఎష్టీలు కూడా ఉంటారనే ఉచ్చేశ్యంతో ఈ క్లాబ్సును పెట్టారు. అయితే, 2016-17 వ సంవత్సరం బడ్జెట్లో గౌరవ ఆర్థికశాఖామంత్రి గారు ఈ క్లాబ్సును తీసివేసి జనరల్గా నిధులన్నీ కూడా కేటాయించడం జరిగింది. వారు కొన్ని ప్రాజెక్టుల గురించి చెప్పారు. ఏదైనా ఒక ప్రాజెక్టుకు మనం నిధులను కేటాయించినపుడు ఆ ప్రాజెక్టు యొక్క లభ్యదారులు ఎస్సీలు, ఎష్టీలు కూడా ఉంటారు కాబట్టి ఆ మేరకు ఖర్చుయ్యేటటువంటి ఆ ప్రాజెక్టు నిధులను ఎస్సీ, ఎష్టీ ఉపప్రణాళిక ద్వారా చూపించడం జరుగుతుంది. మేము శాఖలవారీగా నిధులను కేటాయించడం జరిగింది. జిల్లాలవారీగా సమాచారం ఇంకా రావలసి ఉంది. వెబ్ పోర్టల్లో ఆ సమాచారాన్ని వారు ఇంకా అప్లోడ్ చేయలేదు. జిల్లాలవారీగా సమాచారం వచ్చినతర్వాత వారికి లిఫితపూర్వకంగా సమాధానం ఇవ్వడం జరుగుతుంది. ఎస్సీ, ఎష్టీ ఉపప్రణాళిక నిధులను చిత్తశుద్ధితో, ఎస్సీ, ఎష్టీల అభివృద్ధి మరియు సంక్లేషణానికి మాత్రమే ఖర్చుచేసే మాతనమైన, పారదర్శకమైన విధానాన్ని రూపొందించాము. గత ప్రభుత్వం మాదిరిగా మా ప్రభుత్వం ఎస్సీ, ఎష్టీ ఉపప్రణాళిక నిధులను మళ్లింపు చేయకుండా, ల్యాప్ కాకుండా, వారి అభివృద్ధి మరియు సంక్లేషణానికి ఖర్చుచేయడం కోసం తగిన చర్యలు తీసుకుంటామని, గౌరవసభ్యులు అడిగిన సమాచారాన్ని త్వరలోనే లిఫితపూర్వకంగా సమర్పిస్తానని తమరిద్వారా వారికి తెలియజేస్తున్నాను.

అమరావతి ప్రాంతంలో ఏలూరు విలీనం

ప్రశ్న నెం. 9103 (117)

శ్రీ రాము సూర్యారావు, ఎం.ఎల్.సి.

గౌరవసీయులైన పురపాలక పరిపాలన మరియు పట్టణాభివృద్ధి శాఖా మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా?

- అ) పశ్చిమగోదావరిలో గల ఏలూరును అమరావతి ప్రాంతంలో విలీనం చేసే ప్రతిపాదన ఏదైనా ఉన్నదా?
- అ) అయితే, ఆ వివరాలు ఏమిటి?

గౌరవసీయులైన పురపాలక పరిపాలన మరియు పట్టణాభివృద్ధి శాఖా మంత్రి (డా.పి.నారాయణ):

- అ) లేదండీ.
- అ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ రాము సూర్యారావు(ఉపాధ్యాయ నియోజకవర్గం - తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి): అధ్యక్షా, నిట్ సంస్థను ఏలూరులో నెలకొల్పుతామని చెప్పారు. ఏలూరులో కాకుండా

తాడేపల్లిగూడెంలో ఆ సంఘను స్థాపించినపుడు కొన్ని విషయాలను మాకు చెప్పడం జరిగింది. అని ఏమిటంటే, ఏలూరు పట్టణం ఒకప్పుడు కృష్ణాజిల్లాలో భాగం మరియు కృష్ణాజిల్లా సంస్కృతిని కలిగి ఉండేది. అందువల్ల ఏలూరు పట్టణం భవిష్యత్తులో సి.ఆర్.డి.ఎ. పరిధిలోకి వస్తుంది. అందువల్ల నిట్ సంఘను ఏలూరులో కాకుండా తాడేపల్లిగూడెంలో స్థాపించడం జరిగిందని చెప్పారు. ఏలూరు పట్టణం కృష్ణాజిల్లాకు దగ్గరగా ఉంది కాబట్టి ఆ జిల్లాలో కలుపుతామని అన్నారు. ఈ విషయాల గురించి వివరాలను తెలియజేయవలసిందిగా తమరిద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

డా.పి.నారాయణ: అధ్యక్షా, ప్రస్తుతం సి.ఆర్.డి.ఎ. మొత్తం 8,352 చదరపు కిలోమీటర్ల పరిధిలో ఉంది. మొత్తం దానిలో 953 గ్రామాలు, 2 కార్బోరేపన్లు, 2 పట్టణాలు, 8 మునిసిపాలిటీలు ఉన్నాయి. 26 మండలాలు గుంటూరు జిల్లాలోను, 30 మండలాలు కృష్ణాజిల్లాలో ఉన్నాయి. అయితే, ప్రస్తుతం దీనిలో కలిపే ఆలోచన లేదు.

అమరావతిలో మతసంబంధమైన కట్టడాలు

ప్రశ్న నెం. 9094 (118)

శ్రీ పరీష మహామృద్ అహ్మద్, ఎం.ఎల్.సి.

గౌరవనీయులైన పురపాలక పరిపాలన మరియు పట్టణాభివృద్ధి శాఖా మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా?

- అ) అమరావతి చుట్టూప్రక్కల ప్రాంతాలలో అన్ని మతాల వారికోసం భూమిని కేటాయించే ప్రతిపాదన ఏదైనా ఉన్నదా?
- అ) అయితే, కేటాయించబోయే భూమీస్తురణం ఏంత?
- అ) ప్రభుత్వ నిధుల నుండి మతపరమైన నిర్వాణాలను నిర్మించడానికి ఏదైనా ప్రతిపాదన ఉన్నదా?

గౌరవనీయులైన పురపాలక పరిపాలన మరియు పట్టణాభివృద్ధి శాఖా మంత్రి (డా.పి.నారాయణ):

- అ) లేదండీ.
- అ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.
- ఇ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ మహామృద్ అహ్మద్ పరీష(శాసనసభా నియోజకవర్గం): అధ్యక్షా, అంతర్జాతీయ స్థాయిలో నిర్మిస్తన్న రాజధాని ప్రాంతంలో అన్ని మతాల విశ్వాసాన్ని గౌరవిస్తూ, అక్కడ ధార్మిక కట్టడాలను నిర్మించడం, భూములను కేటాయించడం జరుగుతుందని ప్రజల్లో కొన్ని ఉపాంగాలలు వినిపిస్తున్నాయి. ఇది చాలా సంటిమెంట్లో కూడుకున్న ఆలోచన. మంత్రిగారి సమాధానంతో నేను కొంత కలత చెందాను. అమరావతి ప్రాంతంలో ఆ విధంగా నిర్మించే ఆలోచన ప్రస్తుతానికి ప్రారంభ దశలో లేదా? లేకపోతే భవిష్యత్తులో అటువంటి ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉంటుందా అనేది నా ప్రశ్న. మరొక ప్రశ్న ఏమిటంటే, ఈ రాష్ట్ర రాజధానిలో చేసిన ల్యాండ్ పూలింగ్లో వక్క అస్తులుంటే వాటి వీస్తేర్రం ఎంతనేది తెలియజేయవలసిందిగా తమరిద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

డా.పి.నారాయణ: అధ్యక్షా, ల్యాండ్ అలాటమెంట్ పాలీస్ అనేది ప్రాసెన్స్‌లో ఉంది. అది పూర్తయిన తర్వాత ఏదైనా ఒక నిర్లయం తీసుకోవడం జరుగుతుంది. రెండవది, అక్కడ వక్షబోర్డు ఆస్తులు సుమారు 56 ఎకరాలు ఉన్నాయి.

ఉ. 11.10

చలనచిత్ర పరిశ్రమకు ప్రోత్సహకాలు

ప్రశ్న నెం. 8783 (119)

శ్రీ మేకా శేషుబాబు, ఎం.ఎల్.సి.,

గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా?

- అ) రాష్ట్రంలో చిత్ర పరిశ్రమకు ఇస్తున్న ప్రోత్సహకాలు, రాయలీల వివరాలేమిటి?
- అ) తక్కువ బడ్జెట్ చిత్రాల విడుదలకు వీలు కలిగించేందుకు మరియు తక్కువ బడ్జెట్ చిత్రాలను ప్రదర్శించడం కోసం మినీ థియేలర్ల నిర్మాణానికి ఏవైనా ప్రతిపాదనలు ఉన్నాయా?

గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారి తరఫున కార్బూక & ఉపాధి కల్పన, కర్మగారాలు, యువజనులు & క్రీడలు, నైపుణ్యాల అభివృద్ధి మరియు వ్యవస్థాపకతశాఖ మంత్రి (శ్రీ కె.ఆచ్చెన్నాయుడు):

- అ) ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో తెలుగు చిత్రాలను నిర్మించి, విడుదల చేసిన నిర్మాతలకు ప్రభుత్వం ఇస్తున్న వినోద పన్ను రాయలీ ఈ క్రింది విధంగా ఉంది.
అధిక బడ్జెట్ చిత్రాలకు - 15 శాతం
తక్కువ బడ్జెట్ చిత్రాలకు - 7 శాతం
కాగా ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం వెలువల నిర్మించిన చిత్రాలకు 20 శాతం పన్ను విధించడమవుతున్నది. చిత్రాల నిర్మాణం కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని స్థానిక వ్యాపారాల సదుపాయాల యూనిట్లను వినియోగించుకోవాలని నిర్మాతలను ప్రభుత్వం ఒత్తిడి చేస్తున్నది. ప్రభుత్వం ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని ఘరటింగ్ ప్రదేశాలను అభివృద్ధి చేస్తూ ప్రదేశం ఒక్కిరిటికి రోజుకు రూ. 1000/- ల నామమాత్రపు రుసుమును పనూలు చేస్తూ నిర్మాతలకు ఘరటింగ్ అనుమతులను జారీ చేస్తున్నది. అధిక కళా సాందర్భ, సాంకేతిక ప్రమాణాల విషయంలో సంస్కృతి, విద్య సంబంధ విలువను లేదా సామాజిక బౌచిత్యంతో కూడిన తెలుగు భాష చిత్రాల ప్రోత్సహం, పెంపుదల లక్ష్యంలో భాగంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో నిర్మించిన కథా చిత్రాల కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం తరఫున కార్బూరేషను నంది అవార్డులను ప్రధానం చేస్తున్నది.
- అ) లేదండీ.

శ్రీ మేకా శేషుబాబు: అధ్యక్షా, చలనచిత్రాలకు సంబంధించిన వినోదపు పన్ను ప్రభుత్వం తీసుకుంటోంది. గ్రామ పంచాయితీ, మండల పరిషత్తు, జిల్లా ప్రజా పరిషత్తులలో పనూలు చేస్తున్న పన్నులు స్థానిక సంస్కరణలకు రావడంలేదు. మరి వాటినికూడా పంపించినటల్లయితే స్థానికసంస్కలు

బలోనేతం కావడానికి అవకాశముంటుంది. ఈరోజు పెద్ద నిర్మాతలతో చిన్న నిర్మాతలు పోటీపడలేక అనేక ఇబ్బందులు పడ్డున్నారు. అటువంటి పరిస్థితులలో చిన్న నిర్మాతలను ఆదుకునే విధంగా చిన్న సినిమాలకు ప్రభుత్వం ఇంకా ఎక్కువ రాయితీలను పెంచి సందేశాత్మకమైన చిత్రాల్ని ప్రజలకు అందించే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాలని ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాము. ఈరోజు చిన్న సినిమాహల్ని అన్ని కూడా పెద్ద నిర్మాతల చేతులలో ఉండడంవల్ల చిన్న నిర్మాతల చిత్రాలకు ఏ విధమైన అవకాశం లేకపోవడంవల్ల అనేక రకాలుగా ఇబ్బందులు పడుతున్నారనే విషయాన్ని మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాము. దీనిమీద కూడా ప్రభుత్వం స్వందించి వారికి అవకాశం కల్పించాలని కోరుతున్నాము.

శ్రీ కె.ఆచ్చెన్నాయుడు: అధ్యక్షా, ఒకప్పుడు తెలుగు చిత్ర పరిశ్రమ చెష్టలో ఉండేది. ఆరోజు మహానుభావుడు శ్రీ ఎన్.టి.రామార్ఘగారు తెలుగుదేశంపార్టీ పెట్టి అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత అనేక రాయితీలిచ్చి పరిశ్రమను హైదరాబాద్కు తీసుకురావడం మనందరికి తెలిసిందే.

శ్రీ బి.చంగల్రాయుడు: మరి చెన్నారెడ్డిగారు తీసుకువచ్చారు.

శ్రీ కె.ఆచ్చెన్నాయుడు: మళ్ళీ దురదృష్టపశాత్మా అంధ్రప్రదేశ్ విడిపోవడంవల్ల మనం హైదరాబాద్ను విడిచిపెట్టడం జరిగింది. అయితే తెలుగు చిత్ర పరిశ్రమ అంతాకూడా హైదరాబాద్లోనే ఉంది. ఈ మధ్యకాలంలోనే చిత్ర పరిశ్రమలో కొంత భాగాన్ని విశాఖపట్టానికి తీసుకువెళ్ళాలనే ఉద్దేశంతో అన్ని విధాలా ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాం. ప్రస్తుతం చిన్న చిత్రాలకే ప్రాముఖ్యత ఉంటున్నందున చిత్ర పరిశ్రమకూడా అభివృద్ధి చెందడానికి అవకాశాలున్నాయి. అయితే ఇంకా కొన్ని సమయాలున్నాయి. అందుకే ఇటీవల నిర్మాత, దర్శకమండలితో ఒక సమావేశాన్ని నిర్వహించి, అంధ్రప్రదేశ్లో ఎక్కువ సినిమాలు తీయడానికి, సినీ ప్రాంతాలను అభివృద్ధి చేయడానికి ప్రభుత్వం నుంచి ఎటువంటి సహకారం కావాలన్నా అందిస్తామనీ, తదనుగుణంగా అన్ని విధాలా వారిని ప్రోత్సహిస్తామని చెప్పడం జరిగింది. అలాగే మనకు వస్తున్న పన్నును మండల పరిషత్తులకు, జిల్లా పరిషత్తులకు, గ్రామపంచాయితీలకు సమానంగా అందే విధంగా అన్ని చర్యలూ తీసుకుంటామని మీద్వారా సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాము.

మడకశిరలోని పరిశ్రమలకు భూమి

ప్రశ్న నెం. 8942 (120)

శ్రీ గుండుమల తిప్పేస్వామి, ఎం.ఎల్.సి.,

గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా?

- అ) అనంతపురము జిల్లా, మడకశిరలో పరిశ్రమల స్థాపనకు ఎప్పిఱపసి ఏదైనా భూమిని సేకరించడమయిందా?
- ఆ) అయితే, ఏర్పాటు కాబోయే పరిశ్రమలు సేకరించిన భూమి వివరాలు తెలపండి?

గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రిగారి తరఫున ఆర్థిక మరియు ప్రణాళిక శాఖ, వాణిజ్య పన్నులు, శాసనసభా వ్యవహారాల శాఖ మంత్రి (శ్రీ యనమల రామకృష్ణుడు):

- ఆ) లేదండీ, ఎపిఐఐసి భూమికై అభ్యర్థనలను దాఖలు చేసింది.
- ఆ) ఈ ప్రశ్న ఉత్సవం కాదు.

మిస్టర్ ఛైర్మన్: మడకశిరలో ఎపిఐఐసి భూసేకరణ చేసింది, లేనిది తెలియాలంటే జిల్లా పరిషత్తు సమావేశంలో అడగాలి. అక్కడ సమావేశంలో జిల్లా కలెక్టర్ గారుంటారు. కానీ మీరు ఇక్కడ అడుగుతున్నారు.

శ్రీ గుండుమల తిమ్మస్వామి(శాసనసభా నియోజకవర్గం): అధ్యక్షా, నేను జిల్లాపరిషత్తు ఛైర్మన్ అయినప్పుడు చాలామంది జిల్లాపరిషత్తు సభ్యులను అడిగాను. అయితే శాసనసభ, శాసనపరిషత్తు సభ్యులకు వేదిక శాసనసభ, శాసనపరిషత్తులో ఉంటాయనీ, అక్కడ మాటల్లడమన్నారు. అందుకే మేము జిల్లా పరిషత్తు సమావేశాలలో మాటల్లడడంలేదు.

SRI B. CHANGAL RAYUDU : Sir, it is a relevant question.

శ్రీ గుండుమల తిమ్మస్వామి: అధ్యక్షా, మంత్రిగారికి అధికారులు వాస్తవ దూరమైన సమాచారాన్ని ఇచ్చారని అనుకుంటున్నాము. మడకశిరలో దాదాపు 2000 ఎకరాల భూమి ఉంది. నాకు తెలిసినంతపరకూ ఎపిఐఐసివారు 1600 ఎకరాలకు ప్రతిపాదన ఇచ్చారు. అందులో 450 ఎకరాల భూమిని సేకరించి, అక్కడి రైతులకు నష్టపరిహారం కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. ఇక మిగిలినవి 1500 ఎకరాలు. దానిని త్వరలోనే సేకరించి వెంటనే పరిశ్రమలను ఏర్పాటు చేయమని చెప్పడానికి నేను ఈ ప్రశ్న అడిగి మీద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. అయితే, ఎపిఐఐసి భూమికై అభ్యర్థనలను దాఖలు చేసిందని అధికారులు మంత్రిగారికి సమాధానమిచ్చారు. 450 ఎకరాల భూమిని ఇప్పటికే సేకరించారు. మిగతా భూమిని కూడా సేకరించి వెంటనే పరిశ్రమలను స్థాపించాలని మీద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ యనమల రామకృష్ణదు: అధ్యక్షా, ఇందాక నేను సమాధానంలో కూడా చెప్పాను. ఎందుకంటే, ఎపిఐఐసివాళ్ళ ప్రతిపాదన పెట్టుకున్నారు. అది అక్ష్యోర్ చేయాలని ప్రతిపాదనలో ఉంది కాబట్టి ఇంక దానికి సమాధానం ఆ విధంగానే ఉంటుంది. అదేవిధంగా అనైట్ భూమి 1548.23 ఎకరాలు, ప్రభుత్వ భూమి 30.04 ఎకరాలు ఉంది. ఇది ప్రతిపాదనలో ఉంది. ఈ ప్రతిపాదన అయిన తరువాత వాళ్ళ తీసుకోవడానికి అవకాశముంటుంది. పరిశ్రమల కోసమే వాళ్ళ ఈ భూమిని అడిగారు. భూసేకరణ ప్రతిపాదన పూర్తయిన తరువాత పరిశ్రమలకోసం కూడా అప్పె చేసుకోవడానికి అవకాశముంటుంది. As per the procedure land will be allotted to the industrialists.

MR CHAIRMAN: Now, the House is adjourned Tea Break for 15 Minutes.

(Then, the House adjourned at 11-18 a.m.)

12.00 P.M.

AFTER TEA BREAK, THE HOUSE RE-ASSEMBLED AT 12.06 P.M

(HON'BLE CHAIRMAN IS IN THE CHAIR)

* * *

MR. CHAIRMAN: Now, Special Mentions.

2.ప్రత్యేక ప్రస్తావనలు :

డా. ఎం. గేయానంద్(పట్టబడుల నియోజక వర్గం - కడవ, అనంతపురం, కర్నూలు) : అధ్యక్షా, వచ్చే వేసవికాలంలో అనంతపురం జిల్లాలోని వేలాది గ్రామాలలో నీటి ఎద్దడి ఏర్పడుతుందని, అధికారులను ఉటంకిస్తూ, ఈనాడు దినపత్రికలో వార్త వచ్చింది. సుమారు 2144 గ్రామాలు ఈ వేసవిలో మంచినీటి కొరతను ఎదురొంటాయని అందులో ప్రచురింపబడింది. దీనిని తీర్పడానికి సుమారు రూ.132కోట్ల మేర నిధులు అవసరమవుతాయని, ఇవ్వాల్సిన బకాయలే రూ.99.77కోట్లు ఉన్నాయని ఆ పత్రికలో రావడం జరిగింది. కానీ, ప్రభుత్వం కనీసం రూ.10కోట్లు నుంచి రూ.15 కోట్లు నిధులు ఇవ్వడానికి కూడా సిద్ధంగా లేదనే విషయం అర్థమవుతుంది. నేను ఎస్.ఈ. ఆర్.డబ్బు.ఎస్.టో కూడా మాట్లాడడం జరిగింది. చాలా తీవ్రమైన పరిస్థితి ఆ జిల్లాల్లో ఉంది. ఈ సభలో మన మంత్రిగారు, శ్రీమతి పమిడి శమంతకమణిగారు కూడా ఉన్నారు. మాకు వెంటనే ప్రభుత్వం రూ.132 కోట్లు నిధులను త్రాగునీటికి విడుదల చేయాలని నేను తమ ద్వారా ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. మంత్రిగారు కూడా ఈ విషయమై స్పందించాలని నేను మీ ద్వారా వారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ రెడ్డి సుబహృతయాం(స్థానిక సంస్థలు - తూర్పుగోదావరి) : అధ్యక్షా, తూర్పుగోదావరి జిల్లా రాజమండ్రికి చెందిన విశ్వతేజ కన్స్టిట్యూట్ అనే సంస్థ యొక్క రిజిస్ట్రేషన్ చట్ట వ్యతిరేకంగా జరిగింది. ఆ తరువాత ఆ సంస్థ తూర్పుగోదావరి జిల్లా, కొత్తపేట నియోజక వర్గం, పేరవరంలో రూ.17 కోట్లు డ్రెయిన్స్ పనులు, అదేవిధంగా పశ్చిమగోదావరి జిల్లా, సర్కార్ ప్రాంతంలో రూ.20.64 కోట్లు పనులు చాలా అవిసీతితో చేయడం జరిగింది. వీటికి సంబంధించి చాలా సాక్షాయలు నా దగ్గర ఉన్నాయి. దీని మీద కంప్యూటర్ చేస్తే, విజిలెన్స్ అండ్ ఎన్ఫోర్స్‌మెంట్ శాఖ కూడా తేది.04.05.2015 న నిబంధన 11/7 ప్రకారం ఈ రిజిస్ట్రేషన్ చెల్లదని చాలా స్పష్టంగా చెప్పింది. కె.ఎల్.రెడ్డి అండ్ కంప్సీ, వెంకటేశ్వర బిల్లర్స్, నవీన్‌రెడ్డి కన్స్టిట్యూట్ అనే మూడు సంస్థలు విలీనమై, విశ్వతేజగా ఏర్పడ్డాయి. ఈ కంప్సీ నిబంధన 11/7 ప్రకారం రద్దు అవుతుంది. కానీ, ఈ విలీనమైన సంస్థలు యథేష్టగా అవిసీతి పనులను చేస్తున్నాయి. ఈ కంప్సీ యాజమాన్యం రిజిస్ట్రేషన్ ఆఖరి పేజీలో సంతకం కూడా పెట్టలేదు. దయచేసి ఈ విషయంలో అవసరమైతే హాజీ కమిటీ వేసి, నిజానిజాలు తేల్చి, ప్రజాధనం దుర్యినియోగం కాకుండా చూడాలని మీ ద్వారా ఈ ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

MR. CHAIRMAN : Now, presentation of Petitions.

3.ఆర్జీల సమర్పణ :

డా. ఎం. గేయానంద్ : అధ్యక్ష, ఆంధ్రప్రదేశ్ గురుకుల పారశాలల్లో డెయిలీ వేజెస్ క్రింద, కాంటూక్కు క్రింద కొంతమంది ఉద్యోగస్తులు పనిచేస్తున్నారు. దాదాపు 51 పారశాలల్లో జూనియర్ కళాశాలలు మొదలైన వాటిల్లో వీళ్ళు పనిచేస్తున్నారు. 2015 వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెలకు ముందు వీరందరూ చిన్న చిన్న ఉద్యోగాలు అంటే, గార్డేనర్స్, డ్రైవర్స్, స్టీపర్స్, పోల్పర్స్గా చిన్న, చిన్న ఉద్యోగాల్లో వీరందరూ పనిచేస్తున్నారు. వీరందరూ 2015, ఆగస్టుకు ముందు వరకు కూడా కలెక్టర్లు నిర్ణయించిన ప్రకారం వీరికి డెయిలీ వేజెస్ క్రింద దాదాపు రూ.11,000ల వరకు వారికి జీతాలు వచ్చేవి. కానీ 2015, ఆగస్టు తరువాత మాత్రం వారికి ఇస్తున్న జీతాలు సగానికి సగం అంటే, రూ.5,000, రూ.6,000లుగా పడిపోయాయి. దీనికి కారణం ఏమిటంటే, ఆ డెయిలీ వేజెస్, కాంటూక్కుల్లో ఉన్నవారిని బౌటోర్స్‌ర్యాంగ్‌కు లిలేటెంగ్‌గా మార్కెటం. అధ్యక్ష, ఎవరికైనా జీతాలు పెరుగుతాయి కానీ, సగానికి సగం తగ్గడం ఎక్కడైనా మనం చూశామా సార్. కాబట్టి, అటువంటి విచిత్రమైన పరిస్థితి అక్కడ ఏర్పడింది. కావున, వారు న్యాయం కోరుతూ, ఒక పిటీషన్ ను మీకు సమర్పించమని మాకు ఇచ్చారు. దానిని నేను పిటీషన్ రూపంలో తమ ద్వారా సభకు సమర్పిస్తున్నాను.

(పిటీషన్ ను గౌరవ అధ్యక్షుల వారికి సమర్పించారు.)

శ్రీ ఎం.వి.యస్.శర్మ (పట్టభద్రుల నియోజకవర్గం - శ్రీకాకుళం, విజయనగరం, విశాఖపట్టం) : అధ్యక్ష, అనకాపల్లిలోని బెల్లం రైతులు ఎక్కువ్ శాఖ నుంచి ఎదురొచ్చటిన్న వేదింపుల నుంచి రక్షించాలని కోరుతూ ఒక పిటీషన్ ఇచ్చారు. దానిని తమ ద్వారా సభకు సమర్పిస్తున్నాను.

(పిటీషన్ ను గౌరవ అధ్యక్షుల వారికి సమర్పించారు.)

MR. CHAIRMAN: Now, I will take-up Item No.II. All the papers listed in the Agenda are deemed to have been laid on the Table of the House.

4.PAPERS LAID ON THE TABLE:

- 1) A copy of the Notification issued in G.O.Ms.No.23, Tribal Welfare (TSP) Department, dated 28th April, 2015, as required under Section 27(3) of the Andhra Pradesh Scheduled Castes Sup-Plan and Tribal Sub-Plan (Planning, Allocation and Utilization of Financial Resources) Act, 2013 (Act No.1 of 2013.)

Now, statement will be given by Dr. Palle Raghunath Reddy, Minister for Information on A.P. Fiber Grid Project and e-Pragathi Programme.

5. సభా కార్యక్రమం - ఆంధ్రప్రదేశ్ పైబర్ గ్రిడ్ మరియు ఈ-ప్రగతి కార్యక్రమంపై సమాచార, పోర సంబంధాలు మరియు మైనారిటీల సంక్లేషమం మరియు సాధికారత శాఖా మంత్రి డా. వల్లె రఘునాథరెడ్డి చేయు ప్రకటన :

డా. వల్లె రఘునాథ రెడ్డి : అధ్యక్షా,

ఆంధ్రప్రదేశ్ పైబర్ గ్రిడ్ ప్రాజెక్టు (తొలిదశ) పై...

శాసనమండలిలో మంత్రి శ్రీ వల్లె రఘునాథరెడ్డిగారి ప్రకటన (28.03.2016)

1. రాష్ట్రంలో సాంఘిక, ఆర్థికాభివృద్ధిని వేగవంతం చేసేందుకు చేపట్టిన 5 గ్రిడ్లలో పైబర్ గ్రిడ్ ఒకటి. ఐటీ, కమ్యూనికేషన్ (డాటా, వాయస్ & వీడియో) సంబంధిత సేవలను రాష్ట్రంలోని పొరులందరికి తక్కువ ధరకు నాణ్యంగా అందించడం ద్వారా సమాచార సామర్థ్యాన్ని మరింత శక్తివంతం చేయడంపై పైబర్ గ్రిడ్ ప్రాథమికంగా దృష్టిసారించింది.
2. ఏపీ పైబర్ గ్రిడ్ విజన్:
ఏపీ పైబర్ గ్రిడ్ విజన్ లో వ్యవసాయానికి వ్యాపారాలకు ఉపాధికారి విధంగా రాష్ట్రమంతటా బ్రాడ్బ్యాండ్ కనెక్టివిటీ కల్పించడమే లక్ష్యం. 2018 కల్గా గృహ వినియోగదారులకు 15 నుంచి 20 ఎంబీఎస్, వ్యాపార, వాణిజ్య సంస్థలకు 100 ఎంబీఎస్ నుంచి 1జీబీఎస్ వేగంతో ఇంటర్వెన్ సేవలు అందించడమే ధ్యాయం. భారత ప్రభుత్వం, ప్రైవేట్ సెక్టారు భాగస్వామ్యంతో డిజిటల్ ఏపీ విజన్ సాకారం చేసుకుంటున్నాం.
3. భారత నెట్ ప్రోగ్రామ్ కింద కేంద్ర ప్రభుత్వ సహకారంతో ఆంధ్రప్రదేశ్లో పైబర్ గ్రిడ్ నెలకొల్పేందుకు రాష్ట్రవ్యాప్తంగా దాదాపు 61 వేల కిలోమీటర్ల ఆప్టికల్ పైబర్ కేబల్ భూగర్భంలో వేయాలిని ఉంది. దీనికి దాదాపుగా రూ. 4,700 కోట్లు ఖర్చువుతుంది. ఈ ప్రాజెక్టు అమలు చేయడానికి మూడేళ్ళ పడుతుంది.

- భారీ మొత్తంలో నిధులు కావాల్సి రావడం, సుదీర్ఘ కాలం పట్టే అవకాశం ఉండడంతో ప్రాజెక్టు తొలిదశ కింద రాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం ఉన్న విద్యుత్ స్తంభాల మీదుగా ఆప్టికల్ ఫైబర్ కేబుల్ నెట్వర్క్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రాక్చర్స్ ను ఏర్పాటు చేయాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.
4. ఏపీ ఫైబర్గ్రిడ్ తొలిదశ అంచనా వ్యయం రూ.333 కోట్లు కాగా, దీనిని పూర్తి చేసేందుకు 9 నెలల కాల వ్యవధిని నిర్ణయించడం జరిగింది.
  5. ఏపీ ఫైబర్గ్రిడ్ తొలిదశలో భాగంగా రాష్ట్రవ్యాప్తంగా 13 జిల్లాలలో విద్యుత్శాఖకు చెందిన ఆస్తులను వినియోగించు కుని హైస్పీడ్ ఆప్టికల్ ఫైబర్ నెట్వర్క్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రాక్చర్స్ ఏర్పాటు చేస్తున్నాం. విద్యుత్ స్తంభాలపై దాదాపు 22,500 కి.మీ. పొడవునా 24 కోర్ ఎడిఎస్ ఎన్ ఆప్టికల్ ఫైబర్ కేబుల్ను వేయాల్సి ఉంది. గుర్తించబడిన 2,449 సబ్సైప్సన్స్ వద్ద దీని బ్యాక్ ఎండ్ ఎలక్ట్రానిక్స్ సిస్టమ్స్ ను పాయింట్స్ ఆఫ్ ప్రజెస్ట్స్ గా నెలకొల్పుతారు. రాష్ట్రం మొత్తానికి కంట్రోల్ & కమాండ్ సెంటర్గా విశాఖపట్నంలో ఒక నెట్వర్క్ ఆపరేషన్స్ సెంటర్ (ఎన్బసి)ను నెలకొల్పుతున్నాం.
  6. మొత్తం ఈ వ్యవస్థను ‘మౌలిక వసతులు, ప్లాటఫార్మ, సాఫ్ట్వేర్ల సేవలుగా అభివర్ణించడం జరిగింది.
  7. మట్టి సిస్టమ్ ఆవరేటర్లు(ఎంఎన్బసి), స్టానిక్ కేబుల్ ఆపరేటర్లు(ఎల్సీవోలు) భాగస్వామ్యంతో గృహ వినియోగదారులు, కార్యాలయాలు, వ్యాపార, వాణిజ్య సంస్థలు వినియోగించుకునేలా

ఏపీ షైబర్ గ్రిడ్ సేవలు అందిస్తుంది.

8. అంతేకాకుండా, ఇంటర్వెట్ సర్వీస్ ప్రొవైడర్లు(ఐఎస్పీలు), టెలికామ్ కంపనీలు తమ వినియోగదారులకు మరింతగా చేరువచ్చేలా ఏపీ షైబర్ గ్రిడ్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్సు వినియోగించుకోవచ్చు.
9. కెబుల్ టీవీ, హైస్పీడ్ బ్రాడ్బ్యాండ్, టెలికామ్ సేవలను ఒకే గౌడుగు కిందకు తెచ్చి చివరి మైలురాయి వరకు తీసుకువెళ్లి మరింత ఆదాయాన్ని నమకార్యకునేందుకు ఏపీ షైబర్ గ్రిడ్ దోహదపడుతుంది.
10. ‘డిజిటల్ ఇండియా’ కల నెరవేరడానికి ‘డిజిటల్ ఏపీ’ ద్వారా బాటలు వేళాం. గ్రామీణ ప్రాంతాలకు సైతం తక్కువ వ్యయంతో అత్యధిక వేగంతో బ్రాడ్బ్యాండ్ సేవలు అందించి వ్యవస్థను డిజిటలైజ్ చేయడానికి కృషిచేస్తున్నాం.
- ఏపీ షైబర్ గ్రిడ్ వ్యవస్థ ద్వారా విద్య, వైద్యం, వ్యవసాయం, దాని అనుబంధ రంగాలకు ప్రయోజనాలు చేకూర్చి తద్వారా ప్రజల జీవన ప్రమాణాలను మరింత మెరుగుపరచడం జరుగుతుంది. ఇటువంటి ఇ-పాలన పద్ధతుల ద్వారా పోర సేవలను మరింత సమర్పించా, పారదర్శకంగా అందించడానికి వీలు కలుగుతుంది.
11. షైబర్గ్రిడ్ ఏర్పాటుకు సంస్థాగత నిర్మాణం:

ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేట్ షైబర్ నెట్ లిమిటెడ్ (ఏపీఎస్ఎఫ్‌ఎలీ)ను కంపనీ చట్టం 2013 కింద 2015 అక్టోబరులో ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది.

ಇದಿ ಪೂರ್ತಿಗೂ ಅಂಥ್ರಾಪದೇಶ್ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಭುತ್ವ ಆಧಿನಂಲ್ ಉಂಟು ಎನ್ನಿ, ಇನ್‌ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್, ಇನ್‌ವೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ (E, I & I) ಶಾಖೆ ನಿಯಂತ್ರಣಲ್ ಪನಿಚೇಸುಂದಿ. ಏಪೀ ಪ್ಲೈಬರ್ ಗ್ರಿಡ್ ಕಿಂದ ಚೇಪಟ್ಟೆ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಾಲು, ನಿರ್ವಹಣ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಾಲಕು ಏಪೀ ಎಸ್‌ಎಫ್‌ಎಲ್ ಕೆಂದ್ರಂಗ್ ವುಂಟುಂದಿ.

12. ಏಪೀ ಪ್ಲೈಬರ್ ಗ್ರಿಡ್ ರೆಂಡರ್ಡಷಃ:

ರಾಷ್ಟ್ರಂಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಪ್ಲೈಬರ್ ನೆಟ್ ವರ್ಕ್ ಇನ್‌ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ನು ಪಟ್ಟಿಸುವರ್ಧದಂಲ್ ಭಾಗಂಗ್ ಏಪೀ ಪ್ಲೈಬರ್ ಗ್ರಿಡ್ ತೊಲಿದಷ ಪೂರ್ತಿ ಕಾಗಾನೆ ರೆಂಡೋದಷನು ಭೂಗರ್ಭಂಲ್ ಕೆಬುಲ್ ವೇಯಡಂ ಜರುಗುತುಂದಿ. ಭೂಗರ್ಭಂಲ್ ಕೆಬುಲ್, ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ತಂಭಾಲಪೈ ಕೆಬುಲ್ ರೆಂಡು ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ಲು ಅನೇಕ ರಂಗಾಲಕು ಡಿಜಿಟಲ್ ಸೇವಳನು ಸಂಪೂರ್ಣಂಗ್ ಅಂದಿಂಚಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಆಂಥ್ರಾಪದೇಶ್ ಲಕ್ಷ್ಯಾನ್ನಿ ನೆರವೇರುಸ್ತಾಯಿ.

13. ವಿನೂತ್ತ್ವ ವ್ಯಾಪಾರ ನಮೂನಾಗ್ ತೊಲಿದಷಃ:

ಚಿಟ್ಟಚಿವರಿ ಪ್ಲೈಲುರಾಯಿ ವರಕು ವಿನಿಯೋಗದಾರುಲಕು ಅಂದುಭಾಟು ಧರಲ್ ಸೇವಲು ಅಂದಿಂಚಡಾನಿಕಿ ರೂಪಕಲ್ಪನ್ ಚೇಸಿನ ತೊಲಿದಷ ಪ್ಲೈಬರ್ ಗ್ರಿಡ್ ಒಕ ವಿನೂತ್ತ್ವ ವ್ಯಾಪಾರ ನಮೂನಾ ಕಾನುಂದಿ. ತೊಲಿದಷಲ್ ಸರ್ವೀಸ್ ಅಪರೇಷನ್ ಸೆಂಟರ್, ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಅಪರೇಷನ್ ಸೆಂಟರ್, ಏರಿಯಲ್ ಪ್ಲೈಬರ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ಲನು ಏರ್ಪಾಟುಚೇಯಡಂ ಜರುಗುತುಂದಿ.

14. ಈ ತರಹ್ ಗ್ರಿಡ್ ಏರ್ಪಾಟು ದೇಶಂಲ್ ಇದೆ ಪ್ರಥಮಂ. ಏ ರಾಷ್ಟ್ರಂಲ್ ಲೇನಿ ವಿಧಂಗ್ ಪೂರ್ತಿಸ್ತಾಯಿ ಪರ್ಯಾವರಣ ಹೊತ್ತಮೈನ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಏರ್ಪಾಟು ಇದೆ ತೊಲಿಸಾರಿ.

ತ್ವರಿತಗತಿನ, ತಕ್ಕುವ ಖರ್ಚುತ್ತೋ ಈ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನು ಪೂರ್ತಿಚೇಯಡಂತೋ ಅಟು

కేంద్ర ప్రభుత్వం, ఇటు మిగిలిన రాష్ట్రాలు దీనిపై ప్రస్తుతం దృష్టి సారించాయి. దీన్ని అన్ని రాష్ట్రాలలో అమలుచేయడానికి ఆసక్తి కనబరుస్తున్నాయి.

15. షైబర్ గ్రిడ్ అమలు-ప్రగతి:

- A. 2015 నవంబరులో షైబర్ గ్రిడ్ పనులు ముందుగా ఉత్తరాంధ్ర జిల్లాలైన శ్రీకాకుళం, విజయనగరం, విశాఖపట్టం జిల్లాలలో చేపట్టాం. మొత్తం 9,378 కిలోమీటర్ల మేర విద్యుత్ స్థంభాలకు అనుసంధానం చేస్తూ ఆప్టికల్ షైబర్ ఏర్పాటు దాదాపు పూర్తయ్యాంది. ఎజెన్సీ ప్రాంతంలో 140 కిలోమీటర్ల మేర పనులు ఇంకా పూర్తి కావాల్సివుంది. మారుమూల ప్రాంతాలలో త్వరితగతిన దీన్ని పూర్తిచేయడానికి ప్రత్యేక ప్రణాళికలను అనుసరిస్తున్నాం.
- B. 2016 ఏప్రిల్ నెలాఖరు నాటికి శ్రీకాకుళం, విజయనగరం, విశాఖపట్టం జిల్లాలలో వినియోగదారులకు సేవలు అందించేందుకు సిద్ధమవుతున్నాం.
- C. అలాగే, కర్మాలు, కడప, అనంతపురం, చిత్తూరు, తూర్పుగోదావరి జిల్లాలలో పనులు చురుగ్గా సాగుతున్నాయి.
- D. కృష్ణా, పశ్చిమగోదావరి, గుంటూరు, ప్రకాశం, నెల్లూరు జిల్లాలలో పనులను 2016 ఏప్రిల్ నెలలో పూర్తిస్థాయిలో ఆరంభిస్తాం.
- E. 2016 జూన్ నెలాఖరు నాటికి 22,400 కిలోమీటర్ల మేర ఆప్టికల్ షైబర్ కేబుల్ ఏర్పాటు పూర్తిచేయాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాం.

- F.** విశాఖపట్టంలోని ఆంధ్రాయూనివర్సిటీ ఆవరణలో రూ. 40 కోట్ల వ్యయంతో నెట్వర్క్ ఆపరేషన్స్ సెంటర్ నెలకొల్పాం.
- G.** ఈ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించిన వాటాదారులైన ఎంఎస్సెలు, ఎల్సీవోలు, సెట్-టాప్ బాస్క్ తయారీదారులు, పంపిణీదారులు, శాటీలైట్ ఛానళ్ల ప్రతినిధులతో ఈ ఏడాది జనవరి, ఫిబ్రవరి మాసాలలో సమావేశాలు నిర్వహించి ప్రాజెక్టుపై వారికి అవగాహన కల్పించాం.
- H.** కేబుల్ టీవీ, హైస్పీడ్ బ్రాడ్బ్యాండ్, టెలికామ్ సేవలను అందిస్తూ కష్టమర్ ప్రిమిసెన్ ఎక్స్ప్రెంటుగా వుండే కంబైన్ సెట్-టాప్ బాస్క్ స్పెసిఫికేషన్స్, ప్రమాణాలను వివరిస్తూ ఇప్పటికే ఒక డ్రాష్టు విడుదల చేశాం.
- I.** నెలకు రూ. 149ల ప్యాకేజీతో కూడిన సేవలపై ఇప్పటికే ఒక వివరణ పత్రం విడుదలచేశాం. ఈ ప్యాకేజీ కింద 15 ఎంబీపీఎస్ బ్రాడ్బ్యాండ్ కనెక్షన్, కనీసం 100 ఛానళ్ల, టెలిఫోన్ కనెక్షన్‌ను వినియోగదారులకు అందిస్తాం. ఈ వివరణపత్రం రూపొందించే ముందు ఎంఎస్సెలు, ఎల్సీవోల అభిప్రాయాలను పరిగణనలోకి తీసుకున్నాం.
- J.** 2016 మార్చి 14 నుంచి ఎంఎస్సెలు, ఎల్సీవోల వ్యాపార భాగస్వామ్యం కోసం ఏపీఎస్ఎఫ్‌ఎల్ ఆన్‌లైన్ ఎన్‌ఱోల్స్‌మెంట్ ఆరంభించింది.
- K.** ఏపీఎస్ఎఫ్‌ఎల్ తన వ్యాపార కార్యకలాపాలను ప్రారంభించేందుకు 2016 మార్చి 8న కేంద్ర ప్రభుత్వ టెలికామ్ శాఖ, ఇంటర్వెట్ సర్వీస్

ప్రావైడర్స్) (ఐఎస్ఎఫీ-బీ) నుంచి నేపనల్ లాంగ్ డిస్ట్రిక్షన్ మరియు యునిఫైడ్ సర్వీస్ యూక్సెస్ లైసెన్సు అందుకుంది.

16. 3 డిజిటల్ కార్బోరేషన్లు ఏర్పాటు ద్వారా విద్యుత్, వైద్యుత్, ప్రాథమిక రంగాలను అభివృద్ధి చేయాలని యొచిస్తున్నాం. దీనికోసం సరైన భాగస్వాముల కోసం 2016 ఫిబ్రవరి 23న పటీశాఖ బిడ్సును అప్పునించింది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం పైబర్ ఇన్‌ప్రాప్రక్షర్సు వినియోగించుకుని ఉవర్ కార్బోరేషన్లను ఏర్పాటుచేసి రాష్ట్ర ప్రజలందరికి సీమలెన్ వైర్లెస్ కనెక్టివిటీని అందించడానికి ప్రణాళికలు సిద్ధం చేస్తోంది. దీనితోపాటు విద్యుత్, గ్యాస్ మరియు నీటి వినియోగంలో స్టోర్ మీటరింగ్ సర్వీసెన్సును అందించేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అన్ని ఏర్పాట్లు చేస్తోంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేట్ పైబర్ నెట్ లిమిటెడ్ ద్వారా క్లౌడ్ ఇన్‌ప్రాప్రక్షర్సు ఏర్పాటు చేసి ప్రభుత్వానికి, ప్రైవేటు సంస్థలకు తక్కువ ధరకు క్లౌడ్ బేస్డ్ సర్వీసెన్సును అందించేందుకు రంగం సిద్ధం చేసింది.

ఈ ప్రాజెక్టుల ద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఇంటీంటీకి ఇంటర్నెట్ పైబర్ టు ద పోమ్ (ఎఫ్టిటిపోమ్) కనెక్టివిటీ కల్పించిన మొట్టమొదటి ‘డిజిటల్ స్టేట్’గా భారతదేశంలోనే రూపొందుతుంది.

పల్లె రఘునాథరెడ్డి

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఈ-గవర్నెన్

- ◆ ఇన్ఫోర్మేషన్ అండ్ టెక్నాలజీ సాయంతో పొర సేవలను అందించటంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఎప్పుడూ ముందే ఉంది. ఈ దిశగా గత ఏడాదినురగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కోర్ డాష్ బోర్డు, ఇ-క్యాబినెట్, మిం కోసం, మిం భూమి, ఇ-పోస్, ఈ-పెన్సన్లు లాంటి వినుాత్తు కార్బూక్సులను అమలుచేస్తోంది.
- ◆ ఇ-నిధి (E-Nidhi.. comprehensive financial Management System and Human Resource Management System), పోలీసు డిపార్ట్మెంటుకు చెందిన CCTNS కార్బూక్సులు అమలుకు సిద్ధంగా వున్నాయి.
- ◆ కొత్తగా వచ్చిన SMAC (Social, Mobile, Analytics and Cloud) టెక్నాలజీ, IoT (Internet of Things) లను ఉపయోగించుకోవాలి. ఈ అత్యంత అధునాతన సాంకేతిక పద్ధతులతో పొరులకు ప్రభుత్వ సేవలు మరింత మెరుగ్గా, సమగ్రంగా అందుతాయి.
- ◆ ఏపీ ఫైబర్ నెట్ ప్రాజెక్ట్ ద్వారా ప్రతి ఇంటికి 15 Mbps బ్యాండ్ విట్ట ఇంటర్ నెట్ సదుపాయం కల్పించటానికి వీలయింది. ఫైబర్ నెట్ ద్వారానే ఈ-పరిపాలనకు మార్గం సుగమం అవుతుంది.

ఇ-ప్రగతి ప్రభుత్వ సేవల్లో ఏకతకు మార్గం

- ◆ ఇ-గవర్నెన్ అమలు కార్బూక్సునికి ఒక సమగ్ర ఆకృతి నివ్వాలని నిర్ణయించాం. 2014 అగస్టులో ఈ దిశగా ఏపీ సైట్ ఎంటర్ప్రైజెస్

ఆర్థికోన్జర్వుకు రూపకల్పన చేశాం. ఒక విజన్స్ అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా మెర్కురైన పద్ధతులను అన్వయింపజేసుకోవాలని నిర్ణయించాం.

- ◆ అంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ఎంటర్ప్రైజ్ ఆర్థికోన్జర్వుకు 2015 జనవరిలో విప్రో టెక్నాలజీస్ కంపెనీని కన్సల్టెంట్స్‌గా నియమించుకున్నాం. స్వర్ణాంధ్రప్రదేశ్ స్వప్న సాఫల్యానికి రాష్ట్ర అభివృద్ధి కోసం, సంక్లేషు విభాగాల సమీకృతకు, అంతర్వ్యభాగ కార్యాన్వేశాలకు ఇ-ప్రగతి కార్యక్రమాన్ని రూపొందించాం. 2015 సెప్టెంబర్లో ఇ-ప్రగతిపై ఒక విజన్ దాక్యమెంట్ రూపొందించాం.

ఇ-ప్రగతి కార్యక్రమ దార్శనికత, ప్రత్యేకతలు

- ◆ “ప్రభుత్వ పాలనలో విభాగాల సరిహద్దులు చెరిపివేసే కొత్త రూపం “ఇ-ప్రగతి”.
- ◆ ఇ-ప్రగతి రూపకల్పనకు, అమలుకు, సన్వర్జన ఏపీ విజన్ - 2022 స్వప్నసాకారానికి మిషన్ సెంట్రిక్ పద్ధతి తీసుకున్నాం. పౌరులకు సమన్వయంతో, సమగ్రతతో, సమర్థంగా, సమానంగా సేవలు అందించటమే లక్ష్యం”

ఇ-ప్రగతి కార్యక్రమ మార్గదర్శకాలు-ముఖ్య లక్షణాలు

- 1) మన దేశంలో సమగ్రమైన ఎంటర్ప్రైజ్ ఆర్థికోన్జర్వును అమలు చేయటానికి నిర్ణయించిన తొలి రాష్ట్రం ఆంధ్రప్రదేశ్. ప్రభుత్వం అంటే 315 ఏజెన్సీలు, 33 డిపార్ట్మెంటులు కావు. ప్రభుత్వం ఒక్కటే. ఏకీకృత స్వరూపంగా భావిస్తున్నాం.
- 2) ఇప్పటిదాకా ప్రపంచంలో ఎంటర్ప్రైజ్ ఆర్థికోన్జర్వు విధానాన్ని కొరియా, ఆప్టేలియా, సింగపూర్, ప్రాన్స్, నెదర్లాండ్స్. జపాన్, అమెరికా, యుకే,

ఫిన్లాండ్ అమలుచేస్తున్నాయి. ఇ-ప్రగతి కార్బ్క్రమం అమలుకు పూర్తయినపుడు అంద్రప్రదేశ్కు ఈ దేశాల సరసన స్థానం లభించగలదని భావిస్తున్నాం.

- 3) ఇ-ప్రగతి అంటే 'E' అనే కాదు. ఇది ప్రగతికి సంబంధించింది. రాష్ట్ర అభివృద్ధి, ప్రగతి, హోరులు, వారి సేవలకు తోడ్పుడేది.
- 4) అంద్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వెబ్ ఆధారిత గవర్నమెంట్ 2.0 విధాన రూపకల్పన దశలో ఉంది. సంప్రదాయంగా వస్తున్న పరిపాలనా పద్ధతుల స్థానంలో పలు విభాగాల నిర్వహణకు ఏకీకృత పద్ధతి అమలుచేస్తాం. ఏక ప్రసార మాధ్యమం ద్వారా హోరులకు సేవలు అందించే కార్బ్క్రమం అమలుచేస్తాం. జోట్ పుట్ డ్రివెన్ పద్ధతి స్థానంలో అపుట్ కమ్ డ్రివెన్ పద్ధతుల్లో పరిపాలన సాగించాలి. హోరులు పరిపాలనలో ఇక ఎంత మాత్రమూ ప్రేక్షక పాత్ర వహించరు. కేవలం సేవలు పొందే వారిగా కాకుండా పరిపాలనా ప్రక్రియలో వారికి సాధికారత కల్పించటం గవర్నమెంట్ 2.0 ఉద్దేశం.
- 6) ఇ-ప్రగతి విధానంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వ దార్యనికతను మైక్రోసాఫ్ట్ సీఈఓ శ్రీ సత్యనాదెళ్ల, సిస్కో (Cisco) ఎగ్జిక్యూటివ్ షైర్పున్ శ్రీ జాన్ ఛాంబర్స్ అభినందించారు.

ఇ-ప్రగతి ప్రయోజనాలు

- ఎ) ఆధార్ అనుసంధానం ద్వారా సంక్లేష అభివృద్ధి కార్బ్క్రమంలో పారదర్శకత. ఇందుమూలమై ఇటీవల పార్లమెంటులో ఆధార్ బిల్లు ఆమోదం పొందియున్నది.
- బి) ప్రజల జీవన ప్రమాణాల అభివృద్ధి

- సి) ఈ-ప్లావే ద్వారా ప్రభుత్వ శాఖల అనుసంధానం
- డి) సర్విఫికేట్ రహిత పాలన ద్వారా ప్రజల సౌకర్యం పెంపొందించుట.
- ఇ) ఇ-ఆరోగ్యం, ఇ-విద్య, ఇ-వ్యవసాయం, ఇ-వాణిజ్యం ద్వారా రాష్ట్ర ఆర్థికాభివృద్ధికి దోహదం.
- ఎఫ్) ఇ-ఆఫీసు ద్వారా పాలనా సమర్థత, పారదర్శకత పెంపొందుట.

ఇ-ప్రగతి విస్తృతి-పాలన:

1. మూడు దశలలో ఇ-ప్రగతి కార్యక్రమాన్ని అమలుచేస్తాం. సచివాలయంలోని 10 ప్రభుత్వ శాఖలు, వాటి విభాగాధిపతులు తొలిదశలో వున్నారు. రెండవదశలో మరో 10 ప్రభుత్వ శాఖలు, మూడవ దశలో మిగిలిన 13 శాఖలలో ఇ-ప్రగతి అమలవుతుంది.
2. వివిధ శాఖలలో తొలిదశ కింద 72 ప్రాజెక్టులను 14 ప్యాకేజ్లుగా చేపట్టడం జరుగుతుంది.
3. ఇ-ప్రగతి కార్యక్రమాన్ని రాష్ట్ర మంత్రివర్గం సెప్టెంబర్ 2015లో అమోదించింది.
4. ప్రభుత్వ ఉత్తర్వు 12 ఐటీఇ అండ్ సి (08-06-2015) ను అనుసరించి ప్యాకేజీల అమలు కోసం ఏజెన్సీల ఎంపిక ప్రక్రియ జరుగుతోంది.
5. కేంద్రికృత ప్రణాళిక (సమికృత, పునర్వినియోగ సంబంధిత దరఖాస్తులు) వికేంద్రికృత అమలు (ప్రాధాన్యశాఖల యాజమాన్యంలో) విధానంపై ఇ-ప్రగతి కార్యక్రమం అమలు జరుగుతుంది.
6. ప్రాధమిక రంగం(10శాఖలు), విద్యారంగం(10శాఖలు) కు సంబంధించి ఆర్ఎఫ్పీలు(ప్రతిపాదనల అభ్యర్థనలు) జారీఅయ్యాయి.
7. అదనంగా 7ప్యాకేజీల ఆర్ఎఫ్పీలు కోసం రంగం సిద్ధం చేస్తున్నాం.

4

ఇ-ప్రగతి ఫలాలు:

- ◆ ప్రభుత్వాన్ని ప్రజలకు మరింత చేరువచేసేందుకు, శోర సంబంధాలు ఇంకా మొరుగుపర్చేందుకు ఇ-ప్రగతి దోహదపడుతుంది. మొబైల్ ఫోన్ ద్వారా వీలైనన్ని ప్రభుత్వ సేవలు అందుబాటులోకి తీసుకొస్తాం. అధికృత సేవలు, సమాచారం, విజ్ఞానం శోరులకు అందించి శోర సాధికారత సాధించేలా ఇ-ప్రగతిని రూపొందించాం.

అధ్యక్షా, అందరికీ అర్థమయ్యే ఉంటుంది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారి సారథ్యంలో ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో టెక్నికల్ రెవల్యూషన్ తీసుకురావాలన్న ఆలోచనతో ముందుకుపోతోంది. టెక్నాలజీసి ఏవిధంగా ఉపయోగించుకోవాలి అని ఆలోచన చేస్తోంది. ఏ వ్యవస్థ అయినా ఆర్థికంగా, సామాజికంగా, రాజకీయంగా, పారిశామికంగా అన్ని రంగాల్లోనూ అనుకున్న మేరకు అభివృద్ధిని సాధించాలంటే తప్పనిసరిగా టెక్నాలజీసి ఉపయోగించుకోవాలి. *Technology is the backbone of economy* అని ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్దయం తీసుకుంది. మా ముఖ్యమంత్రి గారి ఆలోచన ఒక్కటే. ఈ ఆంధ్రప్రదేశ్‌ని 2022 నాటికి భారతదేశంలోని 3 రాష్ట్రాల్లో ఒకటిగా మార్చాలని, 2029 నాటికి భారతదేశంలో మొదటి రాష్ట్రంగా ఈ ఆంధ్రప్రదేశ్‌ని తీర్చిదిద్దాలని, 2050 నాటికి అనితరసాధ్యంగా, అనవ్యసామాన్యంగా మొత్తం ప్రపంచంలోనే ఈ రాష్ట్రాన్ని మొదటి రాష్ట్రంగా మార్చాలన్న ఆలోచనతో ఈ ప్రభుత్వం ముందుకుపోతోంది. కాబట్టి, ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీసి హర్ట్‌వేర్, సాఫ్ట్‌వేర్‌తో మేళవించి ఏవిధంగా ఉపయోగించుకోవచ్చన్న ఆలోచనతో ముందుకుపోతున్నాము.

అధ్యక్షా, మీకందరికి తెలిసిన అంశమే. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారు గతంలో ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని ప్రౌదరాబాదు నగరానికి ప్రపంచ పటంలోనే ఒక ప్రత్యేకమైన స్థానంగా గుర్తింపు తెచ్చారు. సైబరాబాద్, ప్రౌట్‌క్షెంప్ సిటీ పేరుతో ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీసి ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు తీసుకురావడం నిజంగా ఒక అస్పట. Sri N. Chandrababu Naidu is a biggest asset to our State. కాబట్టి, ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీసి ఏవిధంగా అందరికి అందుబాటులోకి తీసుకురావాలన్న ఆలోచనతో ముందుకుపోతున్నాము. అందులో భాగంగా రెండు మంచి ప్రాజెక్టులను తీసుకువస్తున్నాము. అందులో ఒకటి పైబర్ ఆప్టిక్ గ్రిండ్. ఇది బ్రహ్మండమైన ప్రాజెక్టు. దీనివల్ల ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఉండే మూల మూలకు, గ్రామ గ్రామానికి, పల్లె పల్లెకు, ఇంటింటికి from 10 Mbps to 20 Mbps వేగంతో అతి తక్కువ ధరతో నాణ్యమైన ఇంటర్వెల్ బ్రాడ్‌బ్యాండ్ సౌకర్యం కలిగించాలన్న ఆలోచనతో ముందుకుపోతున్నాము.

అధ్యక్షా, ప్రజలు ఇప్పుడు ఎక్కువగా నెట్ సౌకర్యాన్ని వాడుతున్నారు. అదేవిధంగా మొబైల్ ఫోన్స్ ఎక్కువగా వాడుతున్నారు. టీవీలు కూడా ఎక్కువగా చూస్తున్నారు. ఫోన్స్ గానీ, టీవీలు గానీ, ఇంటర్వెల్ గానీ జీవితంలో part and parcel అయిపోయాయి. ఏ చిన్నపిల్లవాళ్ళి అడిగినా కూడా వీటిని హ్యండిల్ చేసే పరిస్థితికి వచ్చారు. అధ్యక్షా, మన దేశంలో మీరు కూడా గమనించే ఉంటారు. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఈ నెట్వాడ్ వాళ్ళ విషయానికి వస్తే ఒక విషయాన్ని నేను గర్వంగా చెప్పాల్సి ఉంటుంది. అంతేగాకుండా అందరూ కూడా అభినందించాల్సి ఉంటుంది, వీలుంటే చప్పట్లు కూడా కొట్టాల్సి వస్తుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఏప్రిల్, 2015 నుండి తేది.28.03.2016 వరకు దాదాపు ఒక సంవత్సరంలోపల 114.36 లక్షల మేర ఇ-ట్రాన్స్‌క్రెషన్స్ జరిగాయి. అంటే, టెలిఫోన్ సేవలు గానీ, ఇ-సేవలు గానీ, మీ-సేవా ట్రాన్స్‌క్రెషన్స్ గానీ. తమిళనాడులో 19.25 లక్షలతో, ప్రక్కనే ఉన్న నవ్యంధ్రప్రదేశ్‌లో మాత్రం 114.36 లక్షల మేర ఇ-ట్రాన్స్‌క్రెషన్స్ జరిగి, we stood No.1 in the country in e-Transactions.

అంతేగాకుండా, కోటీ ఇరవై తొమ్మిది లక్షల మంది రైతుల యొక్క బ్యాంకు ఆక్రోట్లు కూడా ఆన్‌లైన్‌లో పెట్టాము. ఆ రైతుకు కూడా ఏ బ్యాంకులో ఎంత అప్పుందనేది తెలియదు గానీ, మేమే చెబుతున్నాము. సీకు ఈ బ్యాంకులో ఇంత అప్పుంది, ఇంత వడ్డి నువ్వు కట్టాలి, ఇంత మాఫీ చేశామని చెప్పగలుగుతున్నాము. అదేవిధంగా 74 లక్షల మంది మహిళామణుల యొక్క అప్పుల వివరాలు కూడా ఆన్‌లైన్‌లో అందుబాటులో ఉన్నాయి. ఏ బ్యాంకులో ఎంత అప్పు ఉంది, ఎంత వడ్డి కట్టాలన్నది కూడా ఉంది. అదేవిధంగా 44 లక్షల మంది వృద్ధులు, వికలాంగులు, వితంతువుల పెషస్సన్నీ ఆన్‌లైన్‌లో అందుబాటులోకి తీసుకువచ్చాము. అదేవిధంగా బియ్యంకార్డులు ఆన్‌లైన్‌లోకి తీసుకువచ్చాము. అదేవిధంగా ఆధార్ అథెంటికేషన్‌లో మనమే నంబర్ వన్గా ఉన్నాము. అంతేగాకుండా ఇంటర్వెట్ యూజర్స్ మన రాష్ట్రంలో 48 లక్షల 46 నేల మంది ఉన్నారు. టెలిఫోన్ యూజర్లు మన జనాభా కంటే ఎక్కువ మంది ఉన్నారు. జనాభా 5 కోట్లు అయితే, దాదాపు 6 కోట్లు 20 లక్షల మంది మొబైల్ వాడుతున్నారు. రెండు, మూడు మొబైల్ కంటే ఎక్కువ మంది వాడుతున్నారు.

మ. 12.30

అధ్యక్షా, 167 మిలియన్ల ప్రజలు టెలివిజన్లను చూసే వారున్నారు. వీళ్లందరికీ వరప్రసాదమే. టెలివిజన్లో సుమారు వంద ఛానల్స్ వరకు ప్రసారమవుతున్నాయి. సినిమాలు కూడా చూడవచ్చు. నెట్ సోకర్యంతో ఇక్కడి నుంచి అమెరికాలో పిల్లలుంటే వారితో కూడా మాటల్చడవచ్చు. ఇక్కడి నుంచి ప్రజలతో మాటల్చడవచ్చు, అలాగే, కార్బ్రూక్మాలు చూసే అవకాశం కూడా ఉంటుంది. అదేవిధంగా టెలిఫోన్ సోకర్యం కూడా ఉంటుంది. ఎవరితోనైనా మనం మాటల్చడవచ్చు. ఇక్కడ జరిగే విషయాలు అక్కడ చూడవచ్చు. అంటే ప్రతి ఒక్క గ్రామానికి నెట్ సోకర్యం ఇవ్వాలంటే దాదాపు రూ. 4,700 కోట్లు ఖర్చు అవుతుంది. అండర్ గ్రోండ్ కేబుల్ విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం కేవలం 8 శాతం మేర మాత్రమే భరిస్తుంది. దీనికి సంబంధించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడా ఇవ్వాలి. ఈ అండర్ గ్రోండ్ కేబుల్ అనేది చాలా లాంగ్ ప్రాసెన్. ఎలక్ట్రిక్ పోల్స్‌తో మనం వీటిని తీసుకుంటే, దానికి రూ.330కోట్లు ఖర్చు అవుతుంది. దీనిద్వారా అతితక్కువ కాలంలో ప్రతిఒక్కరికి అన్ని సదుపాయాలను కల్పించవచ్చు అనేటువంటి ఆలోచన కూడా మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారికి వచ్చింది.

అధ్యక్షా, ప్రస్తుతం మనం పైబర్ ఆప్టిక్ గ్రిడ్ ను ఇస్తున్నాము. దీనిని రెండు దశలలో పూర్తి చేస్తున్నాం. మొదటిదశలో అన్ని గ్రామాలకు ఆగష్ట నెల లోపల పూర్తి చేయబోతున్నాం. ఈ పైబర్ ఆప్టిక్ గ్రిడ్ అనేది చాలా మంచి ప్రయోగం. ఈ పైబర్ ఆప్టిక్ గ్రిడ్ ను తాము ఎందుకు వినియోగించుకోకూడదనే విషయాన్ని కూడా మొత్తం ప్రపంచ దేశాలు మన అంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం వైపే చూస్తున్నాయి. ఈ పైబర్ ఆప్టిక్ గ్రిడ్ విధానాన్ని శ్రీ సత్య నాదెళ్ళ గారు, జాన్ టి. ఛాంబర్స్ గారు గానీ ముఖ్యమంత్రి గారిని ఎంతో ప్రస్తుతించారు, ప్రశంసించారు. ప్రపంచంలో ఎక్కడా జరగిన కార్బ్రూక్మం అంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో జరుగుతుందని, మన ఐటి శాఖకు అభినందనలను కూడా తెలియజేశారు.

అధ్యక్షా, ఇకపోతే ఇ-ప్రగతి, ఇ-ప్రాపాలన అంటే పీపర్లెన్ గవర్న్‌మెంట్. ప్రతి ఒక్కటి నిమిషాల మీద జరిగిపోతుంది. ఒక మంత్రి గానీ, ముఖ్యమంత్రి గానీ విమానంలో వెళుతున్నా, ట్రైన్‌లో వెళుతున్నా, వేరే మీటింగులో ఉన్నా ఆన్‌లైన్‌లోనే సమస్యలను తెలుసుకుని

పరిష్కరించడం జరుగుతుంది. ఇది అనితర సాధ్యమైనా, ఏ దేశంలో లేనంతగా మేము ఇ-ప్రగతిని కూడా ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. ఈ ఇ-ప్రగతిలో కొంత భాగాన్ని 186 దేశాల్లో పది దేశాలు మాత్రమే అమలు చేస్తున్నాయి. ఈ ఇ-ప్రగతిని ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో అమలు చేస్తే, we will be No.1 in South East Asia. దక్షిణాసియా దేశాలలో మనం నెంబర్ వ్సగా నిలవబోతున్నాము.

ఈ ఇ-ప్రగతి కార్బూకమాల్లో అన్ని డిపార్ట్మెంట్ల ఇంటిగ్రేషన్ జరుగుతుంది. మీరు ఇంక ఎక్కడకి పోవలసిన అవసరం లేదు. ఎడ్యూకేషన్లో పైల్ పుంది. ఇరిగేషన్లో పైల్ ఉంది. అదేవిధంగా మైనారిటీ విభాగంలో ఒక పైల్ ఉంది. ఇక్కడ అన్నలైన్లో చూసుకుంటే ఎవరు సంతకం చేశారో కూడా తెలుసుకోవచ్చు. It is a unique, unparallel, incomparable project. అది పూర్వకాలంలో ఎవరూ కూడా మహామహులు కూడా చేయనటువంటి ప్రాజెక్ట్‌ను మేము ప్రారంభించాము. ఈ ప్రాజెక్ట్ పూర్తి అయితే అన్ని సదుపాయాలు అందుబాటులోకి వచ్చేస్తాయి. ఈ పరిపాలన కూడా జరుగుతుంది. చాలా తొందరగా ఎఫెక్ట్‌గా, పారదర్శకంగా సమర్థవంతంగా పరిపాలనను అందించడానికి ఈ ప్రగతి ప్రాజెక్ట్ పుంది. దీనిలో 72 ప్రాజెక్ట్లు, 14 ప్యాకేజీలు ఉన్నాయి. మొత్తమొదటి దశలో, అగ్రికల్చర్, ఎడ్యూకేషన్ రంగాలలో వీటిని మొత్తమొదటగా ప్రారంభించాము. ఈ ప్రగతి ప్రాజెక్ట్‌ను కూడా అభినందించాలి. ఈ ప్రాజెక్ట్ పూర్తి చేయడానికి గౌరవ ఐటి సలహాదారు సత్యనారాయణ గారు రాత్రిపగలు అహర్నిశలు కృషి చేస్తున్నారు. కాబట్టి ఈ ప్రగతి is a very very important ప్రాజెక్ట్. అది కూడా త్వరలో పూర్తి చేస్తాము. ఈ రెండు ప్రాజెక్టులు కూడా పూర్తి అయితే సాంకేతిక విషాం రాబోతుంది. ఈ సాంకేతిక విషావాన్ని ఉపయోగించుకొని దాదాపు అన్ని కళాశాలలు ముందుకు వస్తాయి. అందరికీ నెట్ సాకర్యం వస్తుంది. ఈ రెండు ప్రత్యేకమైన గొప్ప ప్రాజెక్టులు కూడా త్వరలో పూర్తి అయిపోతాయి. అవసరమైతే ఇతర రాష్ట్రాలకు, ఇతర దేశాలకు ఆదర్శంగా నిలుస్తాము. వీటిని మళ్ళీ నేపసల్ కంపెనీలు అన్ని కూడా ఉపయోగించుకుంటాయి. ఇది చాలా గొప్ప ప్రగతి. అన్ని పూర్తిగా గౌరవ సభ్యులకు వివరించాను. ఇంకా ఏమైనా అనుమానాలు ఉంటే, తప్పకుండా అందరికీ వివరిస్తాము.

శ్రీ బి. చంగల్ రాయుడు: అధ్యక్షా ఇది చాలా ఆనందదాయకం. దీనిని మన భారతదేశం introduce చేసినప్పుడు, ఈ రోజు మిత్రపక్షం వీరు కలిసినటువంటి స్టీట్‌మెంట్ కూడా వస్తుంది. ఒకసారి రికార్డులను పరిశీలించండి. టీ నీళకి గతి లేకపోతే టీవిలా? కాఫీ నీళకి గతి లేకపోతే కంపూటర్లా? పుడ్కి గతి లేకపోతే ఫ్యాక్చులా? అధ్యక్షా, ఈ ప్రభుత్వం సైంటిఫిక్‌గా ఎంత ముందుకు వెళ్లినా మెచ్చుకోవడానికి మేము ముందుగానే ఉంటాము.

డా. పల్లె రఘువాధరెడ్డి: అధ్యక్షా, బి. చంగల్ రాయుడు గారంటే నాకు మంచి అభిమానం. ఆయన ఒక మంచి వక్త. ఒక మంచి ప్రాజెక్టును విమర్శించవద్దు. ఎందుకంటే దీనిని అభినందించి, ఇందులో ఏమైనా అనుమానాలు ఉంటే, తీరుస్తాము. నద్విమర్శలను స్వాగతిస్తాము.

శ్రీ బి. చంగల్ రాయుడు: అధ్యక్షా, సైన్స్ ఫలాలు విస్తృతంగా ముందుకి వెళ్లాలని కోరుకునే వారిలో నేను మొదటి వ్యక్తిని. గతంలో కూడా ఇదే విషయం మీద బ్యాంకుల కంపూటర్లైజేషన్ అయినప్పుడు వీటిని మా మిత్రులంతా కూడా అపోజ్ చేస్తే మా ఆర్గానేజేషన్ కూడా అపోజ్ చేస్తే, వాటిని నేను వ్యతిరేకించాను. బ్యాంకును నేపణలేజ్ చేసినప్పుడు వ్యతిరేకించినటువంటి దానిలో కంపూటర్లైజేషన్ చేసినప్పుడు కూడా వ్యతిరేకించారు. ఏది ఏమైనప్పటికి వాటిని మేము స్వాగతిస్తున్నాం. దీనిలో ఎలాంటి లోటు జరగకుండా చూసుకోండి. మీరు మీ శాఖను, మీ సేవను

కూడా మీరే చూస్తున్నారు. మీ సేవలో జరుగుతున్నటువంటి అవకతవకలన్నింటిని కూడా స్పృష్టి మెస్సన్గా కూడా ఇచ్చాను. అర్థాన్ సెంటర్స్‌లో హాచెసిఎల్ వారు తీసుకుని, ఇంతవరకు వారు డిపాజిట్లు, డబ్బులు, కాంపానెసన్, కమీషన్ కూడా ఇవ్వలేదు. ఇప్పీ గవర్న్‌మెంట్ చేతిలో పెట్టుకోకుండా ప్రైవేట్ చేతిలో పెడితే కొంపమునుగుతుంది. మీరు ఏ పరపతితో వీటిని తీసుకొస్తున్నారో గవర్న్‌మెంట్ చేతిలో పెట్టుకోగలిగితే సక్సెస్‌పుర్ ఫ్రాట్సు ఇస్తుంది. మళ్ళీ దీనిని తీసుకుపోయి ఒక ప్రైవేట్ వారి చేతిలో పెడతారు. ఇప్పుడు మీ- సేవ సెంటర్స్ హాచెసిఎల్ వారి చేతిలో పెట్టి అర్థాన్ ప్రోంచైట్ వారందరికి కమీషన్ ఇవ్వకుండా, డిపాజిట్లు ఇవ్వకుండా వాళ్ళగోడు కొట్టుకునేట్లు వుంది. ప్రభుత్వమే స్వయంగా రన్ చేయగలిగితే మీ చేతుల్లో ఇష్టంగానే పెట్టుకోగలిగితే ఫ్రాట్స్‌పుర్గా ఉంటుంది. ఇప్పీ చేసి వంట అంతా వండి ప్రైవేట్‌వారి చేతిలో పెట్టి వడ్డించమని చెబితే ఎవరికి వడ్డిస్తారు? దయచేసి, నా హాచ్చరిక ప్రైవేట్ వారి చేతిలో పెట్టగలిగితే ప్రైవేట్ వారి చుట్టు గవర్న్‌మెంట్ తిరుగుతూ ఉన్నది. వారికి చెక్కుభజన చేస్తున్నది. ప్రైవేట్ వారిని గొమక మీరు దరిదాపులో తీసుకువస్తే ఈ సిస్టమ్ అంతా ఒకటే దెబ్బకు కొలాప్సు అయిపోతుంది. దయచేసి ప్రైవేట్ సిస్టమ్లో HCL లాంటి వారిని ఖచ్చితంగా నియంత్రించాలని చెప్పి కోరుకుంటున్నాను.

శ్రీ యండవల్లి శ్రీనివాసులురెడ్డి(పట్టబ్రదుల నియోజక వర్గం - ప్రకాశం, నెల్లూరు, చిత్తూరు): అధ్యక్ష పైబర్ గ్రిడ్ ప్రాజెక్ట్ గురించి చెబుతూ బాగా ఊరించారు. కనీస సదుపాయాలు లేవని చెప్పి ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇప్పటికే బాధపడుతున్న రోజుల్లో పెద్ద విప్పవాన్ని, సాంకేతిక విప్పవాన్ని తీసుకురావాలని చెబుతున్నారు. చాలా అభినందనీయం. సరే నాకు సంబంధించి ఒక చిన్న అనుమానం వుంది. ఇంతపెద్ద ప్రాజెక్టు పభ్లిక్ సెక్షన్లు టేక్స్ చేసివుంటే బాగుండేది. ఎందుకంటే, శ్రీకాకుళం, విజయనగరం, విశాఖపట్టణంలో తుఫాన్ వచ్చినప్పుడు within days లో టెలిఫోన్ ప్రోవైడ్ చేసింది మన బిఎస్‌ఎన్‌ల. ఇప్పుడు ఈ ప్రాజెక్టును, ఈ బిడ్డను ఏ కంపెనీకి ఇస్తున్నారు? ఆ కంపెనీ పారదర్శకమైనదేనా, గతంలో ఏవైనా తప్పులు చేసిన కంపెనీనా? ఇలాంటి అనుమానాలు చాలా ఈ పైబర్ గ్రిడ్ ప్రాజెక్ట్ విషయంలో ఉన్నాయి. ఈ గ్రిడ్ ఎవరూ సాంతం చేసుకున్నారు? వారి బ్యాంక్‌గ్రాండ్ ఏమిటి? వారు ఏవైనా అభియోగాలు ఎదుర్కొన్నారా? ఇది మంత్రివర్యులు చెప్పవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

డా. పల్లె రఘునాథరెడ్డి : మీ సేవ నుంచి సభ్యులు మాట్లాడారు. ప్రభుత్వ అధ్వర్యంలోనే మీ సేవ ఆఫీసులన్నీ పనిచేస్తాయి. పరిపాలనా సౌలభ్యం కోసం సర్వీస్ ప్రోవైడర్స్ మనం వాడుతున్నాం మీరు చెప్పిన మాట వాస్తవమే. ఎందుకంటే ప్రోంచైట్ మారింది. కాబట్టి ముందున్న ప్రోంచైట్ ఇవ్వలేదంటే వారికి ఇప్పుడు పిలిపిచ్చి సమావేశం ఏర్పాటు చేశాం. ఎటువంటి పరిస్థితుల్లో కూడా డబ్బులు ఇవ్వమని ఆదేశాలు ఇచ్చాం, వారు ఇస్తారు. ఎవరికి అన్యాయం చేయము. మొబైల్ మీ- సేవలు కూడా ఇచ్చారు. తమ రూం నుంచి కూడా మొబైల్ మీ- సేవలు వస్తున్నాయి. 24 సేవలు మీ- సేవలో ఇంట్రడ్యూస్ చేశాం. భారతదేశంలో ఎక్కడ కూడా ఇన్ని మొబైల్ మీ సేవలు రాలేదు. వీటిలో కూడా మొత్తం విస్తరిస్తున్నాం. అది కూడా వస్తే ఎక్కడ మనం ఉంటే అక్కడ చేయవచ్చు. కాబట్టి ఆయన చెప్పిన సూచనలు పరిగణనలోకి తీసుకుంటాం. తప్పనిసరిగా ఎవరైనా పొరపాటు చేస్తే సర్వీస్ ప్రోవైడర్లైన ఉక్కప్రాదంతో చర్యలు తీసుకుని వెనక్కిపోయే అవసరమే లేదు. ప్రజలకు సౌకర్యవంతంగా వుండాలి, సమర్థవంతంగా వుండాలనే ఆలోచించే సర్వీస్ ప్రోవైడర్స్ని కూడా టెండర్ ప్రక్రియ ద్వారా ఎంపిక చేశాము.

రెండవది పైబర్గిడ్ ప్రాజెక్టు టెరాసాష్ట్ కంపనీకి ఇచ్చాము. ఈ టెరాసాష్ట్ కంపనీకి టెరా మీడియా సాల్యాపస్ట్ కూడా కోపరేట్ చేస్తారు. వీరికి ముందు కూడా చాలా అనుభవం ఉంది. వీరికి ప్రాజెక్టు ఇచ్చేటప్పుడు Tender Evaluation కమిటీ ఉంటుంది. దాంట్లో ఏడుగురు అనుభవజ్ఞులు ఉంటారు. తరువాత హైపర్ టెండర్ అప్రావల్ కమిటీ ఉంటుంది. దీనికి టెండర్ పిలిచినప్పుడు నాలుగు సంస్థలు వచ్చాయి. నాలుగింటిలో అన్నిటికంటే కూడా తక్కువగా రూ.320 కోట్లకి చేస్తామని వచ్చారు. కొంత మంది రూ.690కోట్లు కోట్ చేశారు. కొంత మందికి eligibility రాలేదు. ఇంకొంతమంది రూ.390 కోట్లు కోడ్ చేశారు. వీరు చాలా తక్కువ కోట్ చేశారు, వారిలో efficiency కనపడింది. వీరికి ముందు కూడా చాలా అనుభవం ఉంది కాబట్టి వారికి టెండర్ ఇవ్వడం జరిగింది.

శ్రీ యండపల్లి శ్రీనివాసులురెడ్డి: సార్, కొన్ని అనుమానాలు ఉన్నాయి.

డా. పల్లె రఘునాథరెడ్డి: మీరు చెప్పిన అభియోగాలలో ఒకటి director మీద indirectగా వెళ్లి అభియోగాలు చేస్తున్నారు. కానీ ప్రాజెక్టు ఇచ్చేటప్పటికి ఆయన డైరెక్టరు కాదు, ఆ సమస్యలు నిలవలేదు. ఇచ్చిన రెండు సమస్యలలో మీరు చెప్పిన అభియోగం ఉన్న వ్యక్తి దానిలో లేరు.

6). 2015-2016 సంవత్సరానికి వ్యయం అనుబంధ అంచనాలు :

MR. CHAIRMAN: Item no.III, Minister for I&PR, please present the Supplementary Budget Estimates.

DR. PALLE RAGHUNADHA REDDY: On behalf of Minister for Finance, Planning, Commercial Taxes and Legislative Affairs, I present the supplementary estimates of expenditure for 2015-16.

7. ఉన్నత విద్యాపై లఘు చర్చ :

MR. CHAIRMAN: Now, Short Discussion on Higher Education.

శ్రీ విటపు బాలసుబ్రహ్మణ్యం: అధ్యాత్మా, మన కౌన్సిల్ ఏర్పడి తొమ్మిది సంవత్సరాలు అయినప్పటికీ, ఉన్నత విద్య మీద మనం మాటల్లాడుకోవడం ఇదే మొదటిసారి. కాబట్టి, బి.ఎ.సిలో పెట్టి దీనిపై మాటల్లాడటానికి అవకాశం ఇచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు.

మిస్టర్ ఛైర్మన్: మీరే ప్రపోజ్ చేశారు.

శ్రీ విటపు బాలసుబ్రహ్మణ్యం: మేము ప్రపోజ్ పెట్టినా మీరు ఒప్పుకుంటేనే కదా సార్ జరుగుతుంది. అయితే మేము ఈ హైయ్‌ర్ ఎడ్యూకేషన్ గురించి మాటల్లాడేటప్పుడు, ఇది ఇప్పటి ప్రభుత్వం చేసిన విషయంగా మేము చెప్పడంలేదు. గత పదివీసు, ఇరవై సంవత్సరాలనుంచి, ముఖ్యంగా 1990వ సంవత్సరం నుంచి ఉన్నత విద్య రంగంలో అనేక దారుణాలు జరిగినాయి. దాని పరిస్థితే ఈ రోజు వ్యక్తమవుతుంది తప్ప, ఏ ఒక్క ప్రభుత్వానినో మేము వేలెత్తి చూపటంలేదు. అయితే బడ్జెట్లో మీరు ఒక మంచి మాట చెప్పారు. ఏదైనా సార్థకంగా నేర్చుకున్నప్పుడు, ఈ

మాట నేను మళ్లీ నోక్కి వక్కాణిస్తున్నాను, "సార్థకంగా నేర్చుకున్నప్పుడు సృజనాత్మకత వికసిస్తుంది, సృజనాత్మకత వికసించినప్పుడు ఆలోచన పరిమళిస్తుంది, ఆలోచన పరిమళించినప్పుడు విజ్ఞానం పూర్తిగా ప్రకాశిస్తుంది, విజ్ఞానం పూర్తిగా ప్రకాశించినప్పుడు ఆర్థిక వ్యవస్థ పూర్తిగా పురోగమిస్తుంది" అనే అబ్బల్ కలామ్‌గారి వాఖ్యాలను మీరు ఉంటంకించారు. వాస్తవానికి సార్థకంగా నేర్చుకున్నప్పుడు అన్న మీరు, విద్యా లక్ష్మీన్ని కూడా దీనికి అనుగుణంగా పెట్టుకోవాల్సి వుంటుంది. మనం ఏరకమైన సమాజాన్ని కోరుకుంటామో, ఏరకమైనటువంటి ఆర్థిక వ్యవస్థను కోరుకుంటామో, సాంస్కృతికంగా ఎలా ఉండాలని అనుకుంటామో, మన రాజకీయ నాయకులు ఎలా ఉండాలని అనుకుంటామో దానికి అనుగుణమైనటువంటి విద్యావ్యవస్థ మాత్రమే ఉంటుంది.

ఉన్నత విద్యకు మూడు వ్యాల్యాస్ ఉంటాయి. ఒకటి సోఫ్ట్‌వేర్ వ్యాల్యా, రెండు ఎకసమికల్ వ్యాల్యా, మూడు ఇంటలెక్చ్యవల్ వ్యాల్యా. ఉన్నత విద్య అనేటువంటిది ఒక ఇన్స్టిచ్యూయింటల్ వ్యాల్యా మాత్రమే కలిగింది కాదు. దానికి ఇంటినీక్ వ్యాల్యా కూడా అంతే ఉంటుంది. మన సమాజము శాంతియుతంగా ఉండాలనుకుంటే, సర్వతోముఖంగా వికసించాలనుకుంటే, అసమానతలు ఉండకూడదని అనుకున్నట్లయితే, దానికమగుణమైనటువంటి విద్య విధానం ఉండాలి. అలాగే ఆర్థికంగా పరిపుష్టం కావాలనుకుంటే, మనం అనుకున్నటువంటి, సుస్థిరమైనటువంటి నిలకడతో కూడిన అభివృద్ధి రావాలనుకున్నట్లయితే, దానికి అనుగుణంగా మన విద్యారంగం ఉండాల్సి ఉంటుంది. అలాగే ఈ రాష్ట్రానికి, ఈ దేశానికి కావల్సిన మేధావులను తయారుచేసుకోవాలి. ఇన్నోవేషన్స్ రావాలనుకున్నట్లయితే ఇంటలెక్చ్యవల్ ప్రాపర్టీ అనేటువంటిది ఉన్నత విద్యకు చాలా కీలకంగా ఉంటుంది. ఈ స్పృష్టతతో, ఈ లక్ష్మీతో, ఈ దార్శనికతతో, ఈ సమగ్రమైనటువంటి దృక్పథంతో మన ఉన్నత విద్యారంగం నడుస్తుందా? లేకపోయినట్లయితే ఏదో కొంతమందికి ఎవరిచేతనో ఒకరి చేత ఏదో ఒకటి నేర్చిచ్చేస్తాము అనేటువంటి పద్ధతిలో ఉంటుందనేది ఈ రోజు కీలకమైనటువంటి అంశం.

నిజానికి ఉన్నత విద్యగురించి మాటల్లాడాలంటే మంచి statistics కూడా లేవు అధ్యాత్మా. అందువల్లనే మేము గతంలో ముఖ్యమంత్రిగారితో ఒక సమావేశం జరిపినప్పుడు ఉన్నత విద్య వారిని ఏమని అడిగామంటే ఆంధ్రప్రదేశ్‌కి సంబంధించిన స్టేట్స్ రిపోర్టు ఒకటి తయారుచేసే, దానిపై మనమంతా మాటల్లాడుకుందామని చెప్పాము. ఈమధ్య ఉన్నత విద్యామండలివారు కొన్ని statistics రిలీజ్ చేసారు. ఆ statisticsలో ఇంకా కొన్ని ఉమ్మడి రాష్ట్రానికి సంబంధించినవే ఉన్నవి తప్ప, మన రాష్ట్రానికి సంబంధించినవి ఇప్పుడు ప్రత్యేకంగా లేవు. ఉదాహరణకి ఉన్నత విద్యలో ఉన్న Gross Enrolment Ratio ఎంతంటే 16.9% అన్నారు. ఈ 16.9% ఉమ్మడి రాష్ట్రానిదే తప్ప ఆంధ్ర రాష్ట్రం విడిపోయిన తరువాత మనది కాదు. ఆ లెక్కలు మాకు కావాలి. ఏమైనా ఒక కోణంనుంచి చూస్తే ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నత విద్యారంగం బాగున్నటే అనిపిస్తుంది. ఉదాహరణకి కళాశాలల్లో ఎక్కువగా ఉండేటువంటి రాష్ట్రాలలో ఆంధ్రప్రదేశ్ రెండవ స్థానంలో ఉన్నది. యూనివర్సిటీలు ఎక్కువగా ఉన్నటువంటి రాష్ట్రాలలో మనది 8వ స్థానం. ప్రభుత్వ యూనివర్సిటీలవైపు చూచినట్లయితే మనది నాల్గవస్తానం. ఇంత బాగా ఉన్నట్లు కనిపించినా కూడా, వీటన్మిటిలో మనమంతా ముందున్నపుటికే కూడా, ఉన్నత విద్యారంగంలో నమోదు అవుతున్నటువంటి పిల్లల శాతం వైపు నుంచి చూచినట్లయితే మనది పదిహేడవ శాతం. కాలేజీలు ఎందుకు ఎక్కువగా ఉన్నాయి, పిల్లలు ఎందుకు తక్కువగా ఉన్నారు అనేటువంటిది, ఉన్నత విద్యలో మనం ఆలోచించాల్సినటువంటి విషయం. స్పృష్టంగా ఇంకోక దృశ్యం కూడా ఈ సమయం అర్థం

అయ్యటట్లు చేస్తుంది. ఉదాహరణకు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఉన్న కాలేజీలలో ప్రవేటు కాలేజీలు 81.1 శాతం ఉండగా, ఎయిడెడ్ కాలేజీలు 8 శాతం, మరియు ప్రభుత్వ కాలేజీలు 10.9 శాతం మాత్రమే ఉన్నాయి. విద్యార్థుల సంఖ్య చూచినట్లయితే, ప్రవేటు కాలేజీలో 76.2 శాతం ఉండగా, ఎయిడెడ్ కాలేజీలలో 11.6 శాతం మరియు ప్రభుత్వ కాలేజీలలో 12.1 శాతం మంది మాత్రమే చదువుతున్నారు. మొత్తం ఈ ఉన్నత విద్యారంగంలో ప్రభుత్వం ఖర్చు పెట్టి చదినించి, కాలేజీలు పెట్టి చదినిస్తున్నది 12.1 శాతం మందికి మాత్రమే. అంతేకాదు, జి.ఎస్.డి.పి.లో మనం ఉన్నత విద్యకు పెడుతున్న ఖర్చు చూస్తే 0.85 మాత్రమే ఉంది. మనం పెడుతున్న తలసరి ఖర్చు ఉన్నత విద్యలో రూ.5,892 మాత్రమే ఉంది. బడ్జెట్‌లో ఈ రోజు మనం ఉన్నత విద్యకి కేటాయించింది 1.9 శాతం మాత్రమే. మరి ప్రవేటు వారికి మొత్తం రంగాన్ని అప్పజేయేసి, జి.ఎస్.డి.పి.లో ఒక శాతం కూడా ఉన్నత విద్యలో ఖర్చు పెట్టడానికి సిద్ధపడకుండా, మొత్తం బడ్జెట్‌లో రెండు శాతం ఇవ్వడానికి కూడా పూనుకోకుండా, పెద్ద పెద్ద సృజనాత్మకత వెల్లివిరియాలన్నా, ఇన్నోవేషన్స్ కురవాలన్నా, ఇంకోకటి, మరొకటిగానీ కోరుకున్నట్లయితే, ఏరకంగా జరుగుతుంది?

మీరు నిజంగా ఉన్నత విద్య గురించి చాలా చెప్పారు, చాలా సంతోషం. ఒక పది, పదిహాను సంవత్సరాలలో మనం చూచినటువంటి కొరియాగాని, చైనాగాని కాకుంటే సింగపూర్గాని చాలా అద్భుతంగా అభివృద్ధి చెందడంలో ఉన్నత విద్యారంగంలో వారు పెట్టినటువంటి పెట్టుబడులు, వారు పాటించినటువంటి ఇన్నోవేషన్స్ కీలకమైనటువంటివని ప్రభుత్వమే ఒప్పుకుంది. చాలా సందర్భాలలో మీరూ ఒప్పుకున్నారు. మీరు ఆ దేశాలన్నీ కూడా వెళ్లి వచ్చారు. వాటి నుంచి చాలా చాలా నేర్చుకోవాలని చాలా చేట్లు చెప్పారు. కానీ వాటిలో నుంచి నేర్చుకోవాల్సిన వాటిలో ఉన్నత విద్యారంగం మీద వారు ఎంత పెట్టుబడులు పెట్టారు, ఎంత శ్రద్ధ చూపారు అనేది కూడా మీరు నేర్చుకుని ఉండాలి కదా? ఆ పాఠం కూడా మాకు కొంచెం చెప్పి వుండాలి కదా? మీరు టోక్సోకు వెళ్లారు. టోక్సో యూనివర్సిటీ ప్రపంచంలోని పది గొప్ప యూనివర్సిటీలలో ఒక యూనివర్సిటి. అలాంటి యూనివర్సిటి ఒకటి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఉన్నప్పుడే మనం జపాన్లాగా అభివృద్ధి చెందుతాము అనేటువంటిది మనకు కొంత అనిపించి ఉండాలి కదా? అలాగే సింగపూర్ వెళ్లారు. సింగపూర్ నేపటల్ యూనివర్సిటీ ప్రపంచంలోని ఇర్రవై గొప్ప యూనివర్సిటీలలో ఒక యూనివర్సిటి. అలాంటి యూనివర్సిటి ఒకటి ఆంధ్రప్రదేశ్‌కి రాకుండా సింగపూర్తో మనం నమానం కాలేము అనేటువంటి ఆలోచన మీకు కొంతైన ఉండి ఉండాలి కదా?

మ.12.50

ప్రపంచంలోనే ఎక్కువ పరిశోధనా పత్రాలు వెలువడుతున్నటువంటి యూనివర్సిటీగా చెలామణి అవుతున్న బీజింగ్ యూనివర్సిటీ వంటి ఒక్క యూనివర్సిటీ కూడా మన దేశానికి లేకుండా ఏ విధంగా పరిశోధనలను ముందుకు తీసుకువెళతారో చెప్పవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

రాబోయే రోజులలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నత విద్యారంగానికి సంబంధించి ఒక చరిత్ర గ్రంథాన్ని గనక రాసినట్లయితే, గతంలో, మురీ ముఖ్యంగా గత 15 సంవత్సరాలను మాత్రం ఒక చీకటి యుగంగా రాయక తప్పదు అధ్యక్షా. ఎందుకంటే, బహుశః ప్రపంచంలో ఎక్కడా లేనట్లుగా ఆంధ్రప్రదేశ్లో డిగ్రీ విద్య అత్యంత నిరాదరణకు గుర్తుయింది. అసలు డిగ్రీ చదువు అని చెబితే, ఎంత చులకన అయిపోయిందో, ఎంత లెక్కలేనిది అయిపోయిందో వింటూంటే చాలా బాధ

కలుగుతోంది. “అయ్యా, మీ అబ్బాయిని డిగ్రీలో చేర్చావా, అయ్యా, ఇలా చేసేశావే” అని పక్కాడు కూడా అనుకుంటాడేమోననే బాధాకరమైన పరిస్థితి మన రాష్ట్రంలో నెలకొంది.

అనలు బేసిక్ సైన్స్ ఏమయినాయి అధ్యక్షా? ఫిజిక్ చదివే వాళ్ల ఎవరున్నారు? నేను ఒకసారి షార్ట్ సైంటిస్ట్లలతో మాటల్లాడుతున్నప్పుడు అక్కడున్న మాధవన్ నాయర్ గారు పరిస్థితిని చెప్పుకుంటూ వచ్చారు. “అనలు భారతదేశానికి ఏం కష్టమొచ్చిందో మాక్కతే అర్థం కావడం లేదండీ, 1970 ముందు వరకూ షార్ట్కు కావలసినటువంటి ఆస్ట్రో ఫిజిక్ సైంటిస్ట్లు ఎంతమంది కావాలంటే అంతమంది దోరికేవారు. కానీ, 1970 ల తరువాత సైన్స్ పెరిగింది, కాలేజీలు పెరిగాయి, చదివే పిల్లలు పెరిగారు, కానీ ఈనాడు అంతరిక్ష పరిశోధనలకు కావలసిన పిల్లలు అసలైన క్రీమ్ అంతా ఎక్కడెక్కడికో వెళ్లిపోతున్నారు. కొంతమంది సాష్ట్వేర్ రంగానికి వెళ్లిపోతున్నారు తప్ప ఈ రంగానికి ఎవరూ రావడం లేదని అన్నారు”.

అధ్యక్షా, ఈ రోజున భాషా శాస్త్రం ఏమయిసోతోందో అర్థం కావడం లేదు. నిజంగా లాంగేజెస్ గురించి పట్టించుకునేవారెవరైనా ఉన్నారా? ఇంగ్లీష్ గురించి చాలా గొప్పగా చెబుతున్నాము. మంచి ఇంగ్లీష్ చెప్పిందుకు మంచి ఇంగ్లీషు మాస్టరు తయారవద్దా? మరి అలాంటప్పుడు డిగ్రీ స్టోయిలో ఇంగ్లీషు బాగా చెప్పే పథ్థతి ఉండాలి కదా! యూనివర్సిటీలలో భాష చదువుకునేందుకు మంచి నేర్చు ఉన్న పిల్లలు తయారు కావద్దా? ఈ విధంగా కింద స్టోయినుండి భాషలను ఎంత అన్యాయం చేయాలో అంత అన్యాయం చేసేశారు. సామాజిక శాస్త్రాలు దండగ అని భావిస్తున్నారు. చరిత్ర దండగ, పౌర శాస్త్రం దండగ, ఆంత్రోపాలజీ దండగ అనుకుంటున్నారు. మనుషుల గురించిన చరిత్ర, వారి పురోగమనం గురించి తెలిసి ఉండడం, మాటల్లాడుకోవడం సమాజానికి అవసరం లేదు అనేంత ఘోరంగా ఈనాడు మనం వ్యవహరిస్తున్నాము.

మిస్టర్ ఛైర్మన్ : పదవ తరగతిలో హిస్టర్ పేపర్ ఉండడం లేదు. అది వరకు ఫిజిక్ పేపర్ 1, పేపర్ 2 ఉండేవి. బయాలజీ ఉండేది. ఇప్పుడు సోపల్ స్టడీస్ టెక్ష్చుల్క్ అంటున్నారు కానీ, అందులో హిస్టర్ ఉండడం లేదు. కానీ, హిస్టర్ చాలా ఇంపార్టెంట్ సబ్జెక్ట్.

శ్రీ విటపు బాలసుబ్రహ్మణ్యం : సార్, ఉన్న కొద్దోగొప్పొ హిస్టర్ని కూడా 8, 9 తరగతులలో అనలు చెప్పడం లేదు. ప్రైవేటు పారశాలల్లో సోపల్ స్టడీస్ సబ్జెక్ట్ చెప్పేవారు ఎవరూ ఉండడం లేదు సార్. 10 వ తరగతిలో పరీక్షలు మాత్రమే రాయిస్తారు. అది వాస్తవం. ఒక రకంగా తమరు చెప్పినట్లు టెక్ష్చుల్క్ లోపాలున్నాయి. అదొక భాగమయితే, ఆ ఉన్న టెక్ష్చుల్క్కుకూడా ఎవరూ చెప్పడం లేదు సార్. నేటి విద్యావిధానం ఆ పరిస్థితికి వచ్చేసింది. కాబట్టి, పరిశోధనలు ఎక్కడ నుండి వస్తాయి? బేసిక్ సైన్స్ లేకుండా సామాజిక శాస్త్రాలు లేకుండా దేశం ముందుకు వెళ్లదు. ఏదో టెక్ష్చుల్క్ కోర్సులు చదువుకోవడం ద్వారా పరిశోధనా రంగంలో ఏదో ఒక దేశం ముందుకు వెళ్లిందని నేను చెప్పలేను. ఎక్కడెతే బేసిక్ సైన్స్ మాటలికి నూరు పాళ్లు అభివృద్ధి అయ్యాయో, సామాజిక శాస్త్రాల మీద ఎక్కడ ఎక్కువ మనసు పెట్టడం జరిగిందో, అక్కడ మాత్రమే పరిశోధన చక్కగా జరిగిందని చెప్పగలను. ఈ మధ్య అభివృద్ధి చెందిన దేశాలను చూసినట్లయితే, అని ఏవీ కూడా మనలాగా ఇంజనీరింగ్ విద్యమీద ఒరిగిపోయి, మొత్తం సామాజిక శాస్త్రాలను, బేసిక్ డిగ్రీలను పక్కన పెట్టిన పరిస్థితి లేనే లేదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ దురదృష్టపశాత్తు ఆ పరిస్థితిలోకి నెట్టబడింది. ఇప్పుడు మనం బాధ పడుతున్నాము.

మనం ఇప్పుడు ఎవరో, ఎక్కడో అమెరికాకో, అంగారక గ్రహానీకో వెళ్లిన వాళ్ల గురించి గొప్పగా మాటల్లాడుకుంటున్నాము. మన కాలేజీలు విలువలతో లేకపోతే ఎలా? ఒక ఎస్.ఆర్. శాంతన్ గారు పుడతారు? ఎలా ఒక యు.ఆర్. రాపు గారి లాంటి సైంటిస్ట్ పస్తారో చెప్పండి. ఏ విధంగా ప్రకాశం పంతులు గారు లాంటి రాజకీయ నాయకుడు మనకు దక్కుతాడు? ఎట్లా జాపువా లాంటి కవిని మనం పుట్టించుకోగలమో చెప్పండి. ఎట్లా రామచంద్రారెడ్డి లాంటి డాక్టరుని రప్పించుకోగలము? ఎట్లా కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు గారు లాంటి సంస్కర్త మన అంధదేశంలోకి రాగలడు? ఇలాంటి వాళ్లు ఎవ్వరూ అవసరం లేకుండా, ఇటువంటి వారిని పుట్టించే ఏ రకమైన విద్యా సంస్కరణలో లేకుండా ఆంధ్రప్రదేశ్ స్వర్ణాంధ్రప్రదేశ్ అవుతుందంటే నేనైతే నమ్మలేను సార్. ఇవి లేని అభివృద్ధి ఆకాశం నుండి ఊడివడుతుందంటే నేనైతే ఏ మాత్రం అంగీకరించలేను. అందువల్లనే ఉన్నత విద్యారంగం విషయంలో నేను మొదట చెప్పిన విధంగా, ఇంటలెక్చువర్ల వ్యాల్యూన్, సోఫ్ట్ వ్యాల్యూన్ గురించి వదిలేసి ఎకనామికల్ వ్యాల్యూన్ వైపు నుండి మాత్రమే ఈ రాష్ట్రం ప్రయాణం చేసింది. దానివల్ల ఈ రోజు ఈ పరిస్థితి వచ్చింది.

మొత్తం ఎగుమతి ఆధారితంగా మాత్రమే ఈరోజున ఉన్నత విద్యారంగం ఉన్నది. అంటే, సర్వీసులను ఎగుమతి చేయడం, మనుషులను ఎగుమతి చేయడం, ఆలోచనలను ఎగుమతి చేయడం జరుగుతేంది. కానీ, మేధావులు ఈ దేశానికి కావలసినటువంటి వనరులుగా ఉపయోగపడడం, ఈ దేశంలో పరిశోధనలు చేయడం, ఈ దేశంలో వారు ఉండడం మనకు ఎంతో అవసరం. రాధాకృష్ణగారు ఆర్గానిక్ ఇంటలెక్చువర్ల అని అంటారు. ఈ దేశంలో పుట్టి, ఈ దేశంలో తని, ఈ దేశంలో చదువుకొని, ఈ దేశం కోసం పనిచేయాలనుకునేవాళ్లు తయారయినప్పుడు మాత్రమే మన దేశానికి మనుగడ ఉంటుందనే మాట వాస్తవం. మన దేశమే కాదు, ఏ దేశాన్కైనా అప్పుడే మనుగడ సాధ్యపడుతుంది. కానీ, ఇప్పుడు మనం అంతా వదిలేసుకున్నాం కదా! ఆ దేశంలో మన వాళ్లు ఇంతమంది ఉన్నారు, సిలికాన్ వ్యాలీలో రెండవ భాషగా తెలుగు ఉంది అని చెప్పుకునే విద్యావిధానాన్ని మనం తయారు చేసేసుకున్నాము. అందరికీ మంచి చదువు అనేది మంచి సమాజాన్ని ధృష్టిలో పెట్టుకుని ఉండాలి, అప్పుడే మంచి రాజకీయాలను, మంచి సంస్కరణలని అది తీసుకువస్తుంది. అప్పుడే సమగ్రమైన అభివృద్ధి జరుగుతుంది.

నేను మంత్రిగారికి మనవి చేసేదేమంటే, దురదుష్టవశాత్తు మనం డిగ్రీ విద్యకు తీవ్ర అన్యాయం చేశాము. డిగ్రీ కళాశాలలను దాదాపు మూసివేత స్థాయికి తీసుకువచ్చాము. ఇప్పుడప్పీ మంచం మీదకు చేరాయి. ఒక పథకం ప్రకారంగా అప్పీ పతనమయ్యాయి. తమిళనాడు రాష్ట్రంలోని ఉన్నత విద్యావ్యవస్థ మీద ఐపటి, చెన్నె వాళ్లు ఒక అధ్యయనం చేశారు. తమిళనాడులో డిగ్రీ కాలేజీలు బలంగా ఉన్నందువల్ల తమిళనాడులో మధ్యంతర పరిశ్రమలు కూడా బలంగా ఉన్నాయనేది దాని శాఖలకు నివేదిక. తమిళనాడులో ఉన్న యూనివరిటీల కంటే డిగ్రీ కాలేజీల నుండి పిహాచ.డి.లు చేస్తున్నవారు ఎక్కువమంది ఉన్నారంటే మనం అర్థం చేసుకోవచ్చు అధ్యక్షా. ఏ డిగ్రీ కాలేజీకి వెళ్లినా 2000, 3000 మంది పిల్లలుంటారు. మనలాగానే అక్కడ కూడా ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలూ ఉన్నాయి. మన పిల్లలు కూడా అక్కడ ఉండే ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలలో చేరుతున్నారు. కానీ, తమిళనాడు వెళ్లి చూస్తే డిగ్రీ విద్య ఏ మాత్రం దెబ్బతినకుండా పటిష్టంగా అదే విధంగా నిలబడి ఉన్నది. అందువల్ల హరిజంటల్గా ఉండే ఎద్దుకేషన్ విధానం అక్కడ జరిగింది. డిగ్రీ విద్యను ఆధునికరించి కొత్త కోర్సులను పెట్టి, ఈనాటి అవసరాలకు, పరిస్థితులకు అనుగుణంగా మార్చినట్లయితే, లక్షలమందికి ఉపాధి కల్పించినవారమనుతాము.

ఉదాహరణకు ఏ పత్రికా కార్యాలయానికైనా వెళ్లి అడిగినా, నాలుగుముక్కలు తెలుగు వచ్చినవాళ్లు, రెండు ముక్కలు ఇంగీషు రాసేవాళ్లు దొరక్క చచ్చిపోతున్నామండి అంటున్నారు. కాస్త భాష మీద పట్టు ఉంటే ఉపాధి ఖచ్చితంగా దొరుకుతుంది.

అనువాదం కూడా చాలా మంచి ఉపాధిని కల్పించే విభాగం కిందకు వస్తుంది. నాకు తెలిసిన హిందీ టీచర్ ఒకరు ఇంట్లో కూర్చుని రెండున్నర లక్షలు సంపాదిస్తున్నారు. కేవలం హిందీ నుండి, ఇంగీషు నుండి తెలుగులోకి అవిడ ట్రాన్స్‌లేట్ చేస్తున్నారు. ఆ విధంగా పనిచేసే అనువాదకులు ఇప్పుడు లేరు. కానీ, ఈ ప్రభుత్వం ఆ విధమైన ఒక్క మంచి ప్రయత్నం చేసింది. జవహర్ నాలెడ్జ్ సెంటర్లు ఉన్నత విద్యలో, డిగ్రీ కాలేజీ స్టూయోలో పెట్టారు. వాటి ద్వారా చాలామందికి ఉపాధి దొరికింది. తమిళనాడు, ఇతర రాష్ట్రాలను చూసినట్లయితే, అవి హాయ్యర్ ఎడ్యూకేషన్సు మోడ్యూల్స్ చేశాయి. పోత కాలం బి.ఎ, బి.కాలతో సరిపెట్టుకుండా వివిధ కోర్సులను కొత్తగా పెట్టారు. అకోంటేనీ కూడా ఆ విధంగా వచ్చిందే. కోయంబత్తూరులో ఒక కాలేజీలో వంట నేర్చడం కోర్సు పెట్టారు. అక్కడ వంట వాళ్లను తయారుచేసే ఒక కోర్సు ఉంది. చిత్తూరులోని ఒకానోక గ్రామంలో 64 మంది ఆ కోర్సు చేసినవాళ్లు ఇప్పుడు లండన్లో పనిచేస్తున్నారు. చిన్న చిన్న కోర్సుల ద్వారా ఎంత పెద్ద జాబ్ మార్కెట్‌ను సృష్టించవచ్చే దీనిద్వారా అర్థమవుతుంది. ఇది హాయ్యర్ ఎడ్యూకేషన్లో అతి ముఖ్యమైన అంశం. కానీ, దురదృష్టవశాత్తు అవన్నీ ఎత్తేశాము. ఇప్పుడు డిగ్రీ కళాశాలలు దాదాపు మూతపడి ఉన్నాయి. అధ్యక్షాలు దానికి స్ఫూర్చునైన ఉదాహరణ మీ కర్మాలులో ఉన్నటువంటి సిల్వర్ జూబ్లీ కళాశాల. మొన్నటిదాకా ఈ రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శిగా పనిచేసినటువంటి శ్రీ ఐ.వై.ఆర్. కృష్ణరావు కూడా అక్కడే చదువుకున్నారు. అమోఘమైనటువంటి కాలేజీ అది. చాలామంది అద్భుతమైన మేధావులను తయారుచేసిన కాలేజీ అది. డిగ్రీ మాక్కల్లేదు. తెలివిగలవాడెవడూ డిగ్రీ చదవడు, అవసరం లేదు, అనుకుని మనం తెలివిగలవాళ్లందరినీ, క్రీమ్ ఆఫ్ ది క్రీమ్ ఉన్న విద్యార్థులందరినీ తీసుకుపోయి ఎప్పుడైతే ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలలో చేర్చించామో అప్పుడే ఈ పరిస్థితి దాపురించింది. ఒకటవ తరగతి అవగానే రెండవ తరగతిలో జాయిన్ అయినట్లుగా, ఇంటర్వీడియట్ అవగానే ఇంజనీరింగ్లో ఎప్పుడైతే చేర్చామో, ఆ కాలేజీలు కూడా అప్పుడే అన్యాయమైపోయాయని గుర్తుంచుకోవాలి.

మన రాష్ట్రంలో ఈనాటికీ 63 శాతం మంది ప్రజలు వ్యవసాయం మీదనే ఆధారపడి ఉన్నారు. మన వ్యవసాయదారులకు ఉపయోగపడే విధంగా చిన్న చిన్న సలహాలు ఇచ్చే విధంగా, ఈనాటి ఆధునిక వ్యవసాయ పద్ధతులను చేపే విధంగా ఉండే కోర్సులను తీసుకురావాల్సిన అవసరం ఉంది. ఎరువులను ఏ విధంగా వాడాలో వాటికి సంబంధించి, భూసారానికి సంబంధించి సలహాలు ఇవ్వడానికి మన గ్రామాలలో కొన్ని లక్షలమంది అవసరం ఉన్నారు.

మ.01.00

మీరు డిగ్రీ కళాశాలల్లో నిజంగా అటువంటి మూడు సంవత్సరాల కోర్సులను పెట్టగలిగితే లక్షలాది మందికి ఈ అంధపదేశ్ రాష్ట్రంలో ఉపాధిని కల్పించడానికి అవకాశముంటుంది. మీరు బ్రెజిల్ దేశాన్ని ఉదాహరణగా తీసుకున్నట్లయితే దాదాపు 80 లక్షల మందిని ఒక్క ఆరోగ్య రంగంలోనే వారు absorb చేసుకున్నారు. చిన్నచిన్న పారామెడికల్ కోర్సులను చదివించడం ద్వారా, ఫ్రిపెంటివ్ మెడిసిన్ గురించి చెప్పడానికి ఉపయోగపడే విధంగా బ్రెజిల్లో పర్క్ ఫోర్మ్లు, ఉద్దోగులు ఎక్కువమంది ఆరోగ్యశాఖలోనే పనిచేస్తున్నారు. మన జనాభాకు ఉపాధి లభించే విధంగా

మన ఉన్నత విద్యారంగంలో కూడా ఎందుకు ఆ రకంగా పనిచేయకూడదు? ఆ రకంగా లేకపోవడం వల్ల చాలా బాధాకరమైన పరిస్థితి వచ్చింది.

శ్రీసిటి అనుభవం తీసుకుంటే, శ్రీసిటి ఉండేది మన రాష్ట్రంలో, భూములిచ్చిన వాళ్లం మనం, మామిడి చెట్లు పోగొట్టుకున్నవాళ్లం మనం, కానీ శ్రీసిటిలో ఉద్దోగాలు చేసుకునేవారు మాత్రం తమిళనాడు వారు. ఎందుకు ఆ రకమైన పరిస్థితి వచ్చింది? కనీస పరిజ్ఞానం, నైపుణ్యం వారికిచ్చి కొంచెం ధైర్యం, సమ్మకం, చౌరవ కల్పించి కనుక ఉన్నట్లయితే పరిస్థితి మరొక రకంగా ఉండేది. దురదృష్టప్రశాశ్వత్తూ ఆ రకంగా లేదు.

నేడు ప్రయువేటు డిగ్రీ కళాశాలలు, ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాలలు నడుస్తున్నాయంటే ఫీజు రీఇంబర్స్‌మెంట్ కోసమే అనేది వాస్తవం. ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాలలకు రూ. 3 వేల నుంచి రూ. 4 వేల వరకూ రీఇంబర్స్‌మెంట్ చేస్తారు. ప్రయువేటు కళాశాలలకు రూ. 9 వేలకు పైగా రీఇంబర్స్‌మెంట్ చేస్తారు. ఎప్పుడైతే రీఇంబర్స్‌మెంట్ పథకం వచ్చిందో పిల్లలందరినీ అక్కడకు తీసుకువెళుతున్నారు. విద్యార్థులు కళాశాలకు వచ్చినా, రాకపోయినా, అవసరమున్నా, లేకపోయినా లెక్క రాసుకుని విపరీతంగా దోషిడి చేస్తున్నట్లువంటి మాట వాస్తవం. దీనివల్ల ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాల వ్యవస్థ గందరగోళంగా మారి పతనావస్థకు చేరుకున్నది. పోనీ, ఆవిధంగా అయినా మంచి చదువు వస్తుందా అంటే, ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు వచ్చి అడిగితే ఏ సర్దిఫికెట్ అయినా దొరుకుతోంది. మొన్న మొన్నటివరకూ హైదరాబాదులో తాజ్హమహల్ హోటల్ వద్ద కూర్చుంటే, బి.కాం. కావాలా, బి.ఎం. కావాలా, బి.ఎస్.ఎస్. కావాలా, ఏ డిగ్రీ కావాలో చెప్పండి, ఒక అరగంటలోగా తయారుచేసి ఇస్తామనే రకంగా ప్రయువేటు వారు ఇష్టోరాజ్యంగా నకిలీ సర్దిఫికెట్లు ఇవ్వడం జరిగేది. పారామెడికల్ కోర్సులు చదివినవారికి రిజిస్ట్రేషన్ అనేది ఆరోగ్యశాఖ ద్వారా జరగాలి. ఒకరి సర్దిఫికెట్ రిజిస్ట్రేషన్ చేయనందువల్ల వారి ఉద్యోగం పోతుందని నేను ఈమధ్యనే అడగడానికి వెళితే, సార్, సుమారు 15 వేల సర్దిఫికెట్లు ఉంటాయి. వాటిలో ఐదార్థంలు మాత్రమే మంచిని ఉంటాయని నాతో అక్కడ ఉన్నాయన చెప్పాడు. ఏమి చెప్పమంటారు, ఈరకమైన పరిస్థితికి వచ్చేశారు.

అధ్యక్షా, మంచి టీచర్లను తయారుచేయడానికి ఒక విశ్వవిద్యాలయం లేదు, కళాశాల లేదు. అసలు ఉపాధ్యాయులు మంచిగా లేకుండా కళాశాలలు మంచిగా ఎలా వస్తాయి, చదువులు మంచిగా ఎలా వస్తాయి? ఈమధ్యనే డి.ఎస్.ఎస్. నోటిఫికేషన్ ఇచ్చారు. కర్మలు జిల్లాలో నేను మెరిట్ లిస్టును పరిశీలించాను. ఎంత విచిత్రమైన పరిస్థితి అంటే, ఆ మెరిట్ లిస్టులో ఉన్న 100 మందిలో ఇద్దరు కూడా OCలు లేరు. ఆ OCల స్థానాన్ని బిసిలు లేదా మరొకరు తీసుకుంటే సంతోషమే. కానీ, వారు ఎందుకు రావడం లేదంటే OC లు ఎవ్వరూ కూడా బి.ఎ. గానీ, బి.ఇడి. గానీ చదవడం లేదు. వారంతా ఇంజనీరింగు లేదా మరో కోర్సులో చేరుతున్నారు. మరొక మార్గం లేని వారు, ఎక్కడో ఒకచోట బ్రతుకుదామనే వారు మాత్రమే ఉపాధ్యాయ వృత్తిలోకి వచ్చే పరిస్థితి వచ్చిందంటే, ఇక ఆ పారశాలలు ఏమి బాగుపడతాయి? ఇక ఆ కళాశాలలు ఏమి బాగుపడతాయి? ప్రపంచంలో నేటి పరిస్థితి ఏమిటంటే, క్రీమ్ అఫ్ డి క్రీమ్ ఉపాధ్యాయులుగా ఉంటారని నేను అనుకుంటాను. ప్రపంచంలోనే అద్భుతమైనటువంటి పారశాల విద్యారంగం ఉండే దేశం ఫిన్ల్యాండ్ అని చెబుతారు. మన ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా దాని గురించి ప్రస్తావించారు. ఫిన్ల్యాండ్ దేశస్తులను అడిగితే, మా దేశంలో ఏదైనా కావచ్చుగానీ, టీచర్లగా కావడం మాత్రం అయ్యేపని

కాదు, అంత గొప్పవారు మాత్రమే ఉపాధ్యాయులుగా అవుతారని వారు చెబుతారు. మనవద్ద ఏ రకమైన ఉపాధ్యాయులను తయారుచేసే కళాశాలలున్నాయి?

అధ్యక్షా, ఓరియంటల్ కళాశాలలను ఎందుకు కిల్ చేశారు? గురజాడ అప్పారావు గారు పనిచేసిన మహారాజ కళాశాల వద్ద నుంచి, విజయనగరం కళాశాల వద్ద నుంచి, మొత్తం ఓరియంటల్ కళాశాలల అవసరం లేదా? తెలుగు భాష మరియు తెలుగు సంస్కృతి, పాత గ్రంథాలు, ఆధునిక కవిత్వం, భాషాశాస్త్రం ఇవన్నీ అవసరం లేదా? ప్రపంచంలో అందరికంటే మేధావి అని ఒకాయనకు గుర్తింపు ఉంది. ఒకప్పుడు ఐన్స్టిన్ పేరును చెప్పుకునేవారు. ఇప్పుడు “Noam Chomsky” అనే భాషా శాస్త్రవేత్త పేరును చెబుతున్నారు. గొప్ప అవకాశమున్న ఓరియంటల్ కళాశాలలను సర్వనాశనం చేశారు. దీని ఫలితంగా నేడు తెలుగు పండితులు, హిందీ పండితులు ఎలాంటి వారు తయారపుతున్నారంటే, శ్రీ మహాప్రస్థానం ద్వాసెను అని మాత్రమే చదువుతున్నవారు, ఆయన మహాప్రస్థానాన్ని ఎప్పుడూ చదవలేదు, ఆయనకు మహాప్రస్థానం గురించి ఏమీ తెలియదు, అటువంటి వారు తెలుగు, హిందీ పండిటులగా వస్తున్నారు. మేము ఆ కళాశాలలన్నీ తిరిగి ఈనాటి అవసరాలకు తగినట్లుగా ఇంతకుముందు నేను చెప్పినట్లు ట్రాన్స్‌లేపన్, జర్నలిజం లాంటి కోర్పులతో సహ ఉండేటట్లు ఓరియంటల్ కళాశాలలను ఎలా పెట్టవచ్చే ఒక నివేదికను తయారుచేసి మేము గత ప్రభుత్వానికి ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ రిపోర్టు ఎక్కడుందో కూడా నాకు తెలియదు. దీనికంటే బాధాకరమైన పరిస్థితి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఎయిడెడ్ డిగ్రీ కళాశాలలకు ఉంది. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఉన్నతవిద్యను ఒక తరానికి మొత్తం అందించినవి ఏవంటే, ఎయిడెడ్ కళాశాలలే కదా? రఫీంధ్రనాథ్ టాగూర్ గారు జనగణమన గీతానికి మదనపల్లి బి.టి.కళాశాలలో ట్యూన్స్‌చేయడం జరిగింది. ఇప్పుడు ఆ బి.టి.కళాశాల కథ ముగిసిపోయి ఆ కళాశాలే జనగణమన గీతాన్ని పాడుకునే దశకు వచ్చింది. కావలిలో ఉన్న జవహార భారతి, సి.ఆర్.రెడ్డి కళాశాల, గుంటూరులో ఉన్న ఏ.సి. కళాశాల ఇలా నేను చెప్పుకుంటూ పోవాలి. రోశయ్యగారు మన రాష్ట్రంలో ఉన్నప్పుడు మేము చెప్పాము, మీరు ఎయిడెడ్ కళాశాలలో చదువుకున్నారు, ఎయిడెడ్ కళాశాలలను కొంచెం బ్రతికించండి సార్ అని చెబితే ఆయన ఎగాదిగా మమ్మల్ని చూశారు. ఏమీ చేయలేదు. మహావృక్షం లాంటిది, బ్రహ్మండమైన ఆస్తులు, మౌలిక సదుపాయాలు, గొప్ప పండితులు, ఏదో దేశాన్ని ఉధరిస్తామని పెట్టినటువంటి మొత్తం ఎయిడెడ్ కళాశాలల వ్యవస్థను ఎప్పుడైతే వాటిలో ఉన్న పోస్టులను భర్తీచేయకుండా, గ్రాంటు ఇవ్వకుండా ఎవరో ప్రపంచబ్యాంకు వద్ద సంతకం పెట్టి వాటిని ఇక మూర్సేస్తామని వేలిముద్ర వేసి, ఆ తర్వాత ఎప్పుడైతే మూర్సివేయాలని నిర్ణయం తీసుకున్నారో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నతవిద్య రంగానికి అదోక శాపం. ఇప్పుడు కోట్ల రూపాయల ఆస్తులు, బోలెడన్ని భూములు ఉన్నాయి. వాటిని ఏమి చేయాలి?

అధ్యక్షా, రాజమండ్రిలో మహానుభావుడు శ్రీ కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు గారు ప్రారంభించిన కళాశాలలు చాలా పెద్దగా ఉన్నాయి. నేడు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం పెట్టుకోవాలంటే ఆ భవనాలు చాలు. ఆయన మొట్టమొదటగా ఈ రాష్ట్రంలో ఆడపిల్లలకు పాతశాలను ప్రారంభించిన మహానుభావుడు, ఆంధ్రదేశం గర్వించదగ్గ సంఘ సంస్కర్త. ఆయన పెట్టిన కళాశాలలకు నేను ఈమధ్య వెళితే కన్నీళ్ల వచ్చాయి. ఎందుకంటే, అన్ని కళాశాలలను నేడు దివాళా తీయించారు. కేవలం భవనాలు మాత్రమే మిగిలి ఉన్నాయి. ఎందుకు ఈ పరిస్థితి

వచ్చింది? భారతదేశంలో ఏ ఒక్క రాష్ట్రం అయినా ఎయిడెడ్ కళాశాలలను ఈ రకంగా మూసివేయించిందా?

అధ్యక్షా, తిరుపతి తిరుపతి దేవస్థానం ధీలీలో ఒక ఎయిడెడ్ కళాశాలను నడవడం జరుగుతోంది. నలుగురు పార్లమెంటు సభ్యులు సంతకం చేసినా ఆ కళాశాలలో సీటు రాదు. బహుశః గౌరవసభ్యులు ముఢ్చకృష్ణము నాయుడు గారికి ఆ కళాశాల గురించి బాగా తెలిసి ఉంటుంది. నలుగురు పార్లమెంటు సభ్యులు రికమెండ్ చేసినా సీటు రాని అధ్యతమైన కళాశాలను మన టిటిడి వారు ధీలీలో నిర్వహించడం ఏమిటి, అదే టిటిడి వారు తిరుపతిలో నిర్వహిస్తున్న కళాశాలలో ఈగలు తోలడం ఏమిటి? ఈ గతి ఎందుకని పట్టింది? ఎందుకంటే, మనం ఎయిడెడ్ కళాశాలలు వద్దని అనుకున్నాం. ఆ కళాశాలల్లో ఉండే టీచర్లు, లెక్చరర్లు గురించి ఎంత చెప్పుకున్న తక్కువే అవుతుంది. నేను ఏదో ఒకరోజు అంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నత విద్యారంగ చరిత గురించి వ్రాస్తాను. ఎయిడెడ్ కళాశాలల్లో మేము పోస్టులను భర్తచేయము, ఇవి మాకు అవసరం లేదని అనుకుని ఎయిడెడ్ కళాశాలలకు ఏరోజు అయితే మరణశాసనం వ్రాశారో ఆనాడే మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నతవిద్యకు మంగళం పాడడం అనేది జరిగింది. చివరికి, మొత్తం ప్రయువేటు మయం అయిపోయింది.

అధ్యక్షా, మొన్నంతా, ఆరోగ్యశాఖా మంత్రిగారు చాలా ఆవేదన పడుతూ డాక్టర్లు ఎవరూ రావడం లేదని చెప్పారు. డాక్టర్లు ఎందుకు వస్తారు?

మ. 1.10

అనలు వైద్యవిద్యను అభ్యసించాలంటేనే 20, 30 లక్షల పెట్టుబడి పెడితేకానీ, రాత్రింబగళ్ళూ ఏ ప్రవేటు కళాశాలలోనో నరకయాతన పడితేనేకానీ పూర్తికాదు. మా గేయానందగారిని అడిగితే ఏ ఏ కళాశాలలు ఎంతెంత ఫీజును వసూలు చేస్తున్నాయనే లెక్కకూడా చెప్పగలరు. నేను అంతదూరం పోవడంలేదు కానీ, మరి ఇంత పెట్టుబడి పెట్టి చదివేవారికి, సమాజం ఒక్కరూపాయి పెట్టుబడి కూడా వారికోసం పెట్టకుండా, సమాజంకోసం మీరు పనిచెయ్యండని అడిగే హక్కుమాత్రం మనదగ్గర ఎక్కడుంది? ఎప్పుడైతే విద్యలో వ్యాపారం వచ్చిందో అప్పుడు విద్య ఒక వస్తువైపోయింది. అలాగే పిల్లవాడు, తల్లిదండ్రులు కూడా వస్తువులైపోయారు. ఇప్పుడు తల్లిదండ్రులను కూడా కొంటున్నారు.

మొత్తం ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ప్రవేటు కళాశాలలలో 13,48,119 మంది ఎయిడెడ్ కళాశాలలలో 1,86,649 మంది, ప్రభుత్వ కళాశాలలో 2,45,884 మంది పిల్లలు చదువుకుంటున్నారు. మొత్తం 15 లక్షల మంది పిల్లలుంటే ప్రభుత్వ కళాశాలలో చదువుకునేవారు పట్టుమని రెండున్నర లక్షలు కూడా లేరంటే విద్యనేది చాలాపెద్ద వ్యాపారంగా మారిపోయింది. అయితే, సాంకేతిక విద్యను ఎవరూ వద్దనరు. మేముకూడా సాంకేతిక విద్యకు వ్యతిరేకులంకాదు.

ఈరోజున సాఫ్ట్వేర్ ఉద్యోగుల్లో తయారుచేయడానికి ఇంతపెద్ద ఎత్తున కసరత్తు చేసే ఇంజనీరింగ్ విద్య అవసరంలేదు. డిగ్రీస్టాయిల్ బి.కాం కంప్యూటర్స్, బి.ఎ కంప్యూటర్స్, బి.ఎస్ సి కంప్యూటర్స్ కానీ చదువుకుంటే సరిపోయే చదువుకి ఒక మిస్టీఫికేషన్ చేసి అందరూ ఇంజనీరింగ్ చదివితే తప్ప అమెరికా పోర్నే విధంగా మార్కెటారు. ఇప్పుడు పరిస్థితి ఏమిటి? మా ఊళ్ళో ఒక 50, 60 మంది ఇంజనీరింగ్ విద్య చదువుకున్నవాళ్ళున్నారు. మేము ఎప్పుడైనా పండకీ పబ్లిక్

మా ఊరికి వెళ్లినప్పుడు చూస్తే వాళ్ళంతా భాషీగా గోళ్ళు గిల్లుకుంటూ కనబడతారు. రేప్పొద్దున మన ఇంట్లో విద్యుత్ ఫీజు వేయాలంటే ఎలక్ట్రికల్ ఇంజనీర్వచ్చి ఫీజు వేసే రోజులు వచ్చేస్తాయి.

శ్రీకృష్ణ కమిషన్ నివేదికలో ఒకమాట చెప్పింది. రంగారెడ్డి జిల్లాలో ఇప్పం వచ్చినట్లుగా కళాశాలలు పెట్టి, ఇంజనీరింగ్ విద్యార్థుల్ని తయారుచేసి, తీవ్రమైన లక్ష్యాన్ని పెంచి వాళ్ళు ఫూరంగా దెబ్బతిన్న తరువాత వాళ్ళ కడుపులో నుంచి పుట్టినటువంటి మంట ప్రారంభంలో తెలంగాణ ఉద్యమం రావడానికి కారణమైందని శ్రీకృష్ణ కమిషన్ నివేదికలో రాశారు.

ఈఱోజు ఆంధ్రప్రదేశ్లో 10 శాతం మంది కూడా వారు చదువుకున్న ఇంజనీరింగ్ విద్యకు సరిపోయిన ఉద్యోగాలు సంపాదించడంలేదు. 90 శాతం మంది ఇంజనీరింగ్ విద్యార్థులు పదువేలు, ఏడువేల రూపాయలు సంపాదించుకుంటున్నారు. కొంతమంది అది కూడా సంపాదించలేకపోతున్నారు. వాళ్ళందర్నీ ఒక మాయాజాలానికి, గందరగోళానికి గురిచేస్తూ బ్లక్‌హోల్లోకి పంపించినట్లుగా పంపించే ఈ విధానం పచ్చి దగా, మోసం. ఇందులో వ్యాపారం తప్ప ఏమీలేదు. పరమ నాసిరకమై చదువు. వీళ్ళకి సాంకేతిక నైపుణ్యత చాలా అవసరం. కొరియాలో 96 శాతం, జపాన్లో 80 శాతం, జర్మనీలో 75 శాతం, బ్రిటన్లో 69 శాతం, అమెరికాలో 58 శాతం మంది వర్స్‌ఫోర్స్‌కు వృత్తి నైపుణ్యాలుంటాయనీ, భారతదేశంలో 2.2 శాతం మందికి మాత్రమే నికరమైన వృత్తి నైపుణ్యముంది అనే లెక్కలు మా వద్ద ఉన్నాయి. మరి ఇన్ని ఇంజనీరింగ్ కళాశాలలు పెట్టి, ఇంత హంగామా నడిపించి వృత్తి నైపుణ్యం దగ్గరకొస్తే ఎందుకు ఇంతగా వెనుకబడ్డాము. నేను ఇంకా ఎక్కువ లోతులోకి పోదలచుకోలేదు.

విద్యారంగం గురించి మాట్లాడాలంటే అమెరికాకు పోయే వారిలో ప్రారంభించకండి. ఈ విషయాన్ని నేను బాధాకరంగానే చెప్పున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్లో ఉండే ఒక దళిత బాలిక పాఠశాల నుంచి కళాశాలలోకి ప్రవేశించాలన్నా, అందరితోపాటు చదువుకుని సమానత్వంలోకి కాలుపెట్టాలన్నా ఎలాంటి విద్య విధానముండాలనే వైపు నుంచి ధైర్యంగా ఆలోచించినట్లయితే పరిష్కారి ఇంకో రకంగా ఉంటుంది. దీనిమీద అధ్యయనం చేయాల్సిన అవసరముంది.

విశ్వవిద్యాలయాలలో 1100 పోస్టులు భర్తీచేయడానికి ప్రణాళికలు వేస్తూ, రూ.450కోట్ల కేపిటల్ గ్రాంట్ ఇస్తామని అన్నందుకు నేను మిమ్మల్ని అభినందిస్తున్నాను. ఎందుకంటే గత 25 సంవత్సరాల నుండి ఏ విశ్వవిద్యాలయంలో చూసినా అత్యంత దయనీయంగా ఉన్నాయి. అయినా కూడా విశ్వవిద్యాలయాల్లో ఏముంది ప్రాణం. అందులో పరిశోధన ఉండి, ఒక గొప్ప ఆవిష్కరణ జరిగి, ఒక పెద్ద మేధావి తయారయ్యడనే దాఖలాలు ఏదైనా ఉండాలి. ఈ విశ్వవిద్యాలయంలో చదువుకోబట్టే కదా ఇలాంటి వాళ్ళు తయారపుతారనే ఒక ఆవేశం కలగాలి. సర్వేషన్లి రాధాకృష్ణన్, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి లాంటివాళ్ళు ఇక్కడ పనిచేశారనో, అక్కడ ఆ చరిత్ర చూడగానే అనిపించాలి కదా.

మేము చికాగో విశ్వవిద్యాలయానికి వెళ్లినప్పుడు 46 మంది నోబుల్ బహుమతి తీసుకున్న మేధావులు అక్కడున్నారని తెలిసి ఎంతో సంతోషించాము. వాళ్ళెవరో మేము చూడలేదు. వాళ్ళపారం కూడా నేనేమీ వినలేదు. కానీ, 46 మంది నోబుల్ బహుమతి గ్రహితులు అక్కడ పనిచేస్తున్నారంటే ఆ విశ్వవిద్యాలయం ఎంత బాగుంటుంది. అయ్యా కనీసం ఒకప్పుాటైనా, అక్కడ దొంగతనంగానైనా కిటికీలో నుంచి పాఠం వినే అవకాశం లేకుండా పోయిందే అనిపించింది. ఆ

విశ్వవిద్యాలయాలకు అలాంటి రంగూ, రుచీ, వానన ఏమీ ఉండక్కరలేదా? లేకుంటే ఏదో ఉందంటే ఉందనే పరిస్థితి.

వారాయణమూర్తిగారు ఒకసారి బెంగుళూరులోని ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడికల్ సైన్సెస్‌లో విద్యార్థులందర్నీ కూర్చోబెట్టి మాటల్లాడుతూ, “అంతా బాగానే ఉంది. చాలా భర్మపెట్టారు. గత పదివేసు సంవత్సరాలలో భారతదేశంలో కనిపెట్టిన గొప్ప ఆవిష్కరణ ఏదైనా ఉంటే చెప్పమన్నారు” అలా చేపే సంతోషప్రాప్తిన్నారు. ఎవరూ నోరెత్తలేని పరిస్థితి. అలాంటి విశ్వవిద్యాలయాలు లేవు కదా. విశ్వవిద్యాలయాల గురించి ఎంత తక్కువ మాటల్లాడుకుంటే అంత మంచిది. మనం వధ్యసుకున్నాం. వదిలేసుకున్నాం. ఎలా ఉన్నా ఫర్మలేదనుకున్నాం. నిత్య దరిద్రులు మాత్రమే అక్కడ చదువుతారు. ఏమీలేనివాడికి అంతకంటే ఏముంటుందనే విధంగా వదిలేశాము. ఆఖరుకి అంతటితో వదిలేసున్న బాగుండేది. అందులో ఎన్ని రాజకీయాలు ప్రవేశపెట్టాలో అన్నింటినీ ప్రవేశపెట్టాం.

నేను ద్రవిడ విశ్వవిద్యాలయానికి పదిసార్లు వెళ్ళి ఉంటాను. నీళ్ళు టెక్నాలజీకి కూడా పి.ప్ఎచ్.డి ఇస్ట్రోమంటాడు. తొమ్మిది, పదివేలు పి.ప్ఎచ్.డిలకని ఇవ్వడానికి ఏ అధికారం ఉంది ఆ విశ్వవిద్యాలయానికి. ఏమయ్య ఇంత గందరగోళం చేశావు మీ విశ్వవిద్యాలయం బతుకుతుందా అని నేను అక్కడి వైస్ట్స్చాస్టలర్ని అడిగాను. అంతా బాగుపడడానికి నేను ఒక యాగం చేస్తున్నానని ఆయన సమాధానమిచ్చారు. యాగాలు చేయడానికా విశ్వవిద్యాలయాలున్నాయని అడిగితే, ద్రవిడ యాగం, ద్రవిడ వధ్యతులతో చేస్తున్న యాగమన్నారు. ఆ యాగం చేయడానికి వెళ్ళినవాళ్ళెవరు? ఆ విశ్వవిద్యాలయం మొత్తాన్ని నాశనం చేశారు. శ్రీకృష్ణ దేవరాయ విశ్వవిద్యాలయానీకి ఆ పరిస్థితి వచ్చింది. ఇప్పుడు కనుక రాధాకృష్ణన్‌లాంటి పండితుడు ఉన్నట్టయితే ఉప కులపతి అయ్య అవకాశమందా? పాపం ఆయన సంచి ఎత్తుకుని మనందరి దగ్గరికి రెకమండేషన్ కొరకు రారు కదా. వైస్ట్స్చాస్టలర్ పదవి కోరుకునేవారు రాజకీయ నాయకుల చుట్టూ లిరిగి నన్ను వైస్ట్స్చాస్టలర్ను చెయ్యిండని అడుక్కుంటుంటే, అలాంటివారికి ఆ పదవి ఇచ్చే పరిస్థితివస్తే, ఇక ఆ విశ్వవిద్యాలయాలు బ్రతికేటటువంటి పరిస్థితి ఉంటుందా? నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయంలో ఎన్ని కులాలున్నాయో అంతమంది ప్రాఫేసర్ ఉన్నారు. ఎంతమంది కులాల ప్రాఫేసర్ ఉన్నారో అన్ని యూనియన్లు ఉన్నాయి. పిల్లలమీద ప్రాఫేసర్లు, ప్రాఫేసర్లమీద పిల్లలు ఆధారపడి మొత్తం మీద అక్కడ చదువులేదుకానీ, కులం, మతం బాగా నాట్యం చేస్తుండే పరిస్థితి వచ్చి ఆఖరుకు గందరగోళమైతే మంచి అనేది ఎవరు చెప్పారు. ఇప్పుడు మంచి ప్రాఫేసర్కూడా ఎవరూ చేరడంలేదు. ఎందుకంటే ఇంత అందంగా ఉన్నచోట ఆయన చేపేది ఏముంటుంది కనుక. కాబట్టి ఇప్పుడు మీరు 1100 పోస్టులను భర్తీ చేస్తున్నారు. మీరైనా న్యాయంగా భర్తీ చేస్తారా? అమెరికాలో పి.ప్ఎచ్.డి చేసినవారో, పోస్టుడాక్ చేసినవారో భారతదేశానికి వచ్చి నేను విశ్వవిద్యాలయంలో పనిచేస్తాననుకుంటే అతనికి న్యాయంగా, అర్థత ప్రాతిపదికమీద ఈ ప్రాఫేసర్ పోస్టు వచ్చేవిధంగా మీ నియామకాలు ఉంటాయా?

మ.01.20

అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం స్వర్ణాంధ్రపదేశ్, పెద్దపెద్ద నాలెడ్డ సెంటర్లు, ఇ-మిషన్ అని పెడితే ఏం లాభం ఉంటుంది? శ్రీ గురజాడ అప్పారావు గారు ఉండి ఉంటే, “దేశమంటే మట్టి కాదోయ్ దేశమంటే మనుషులోయ్” అనకుండా, “దేశమంటే మిషన్లు కాదోయ్, దేశమంటే మనుషులోయ్”

అని అనే ప్రమాదం ఉంది. దీనివల్ల ఉపయోగమేనిటి? మన విశ్వవిద్యాలయాలను అద్భుతంగా మార్చమని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

మిష్టర్ ఛైర్మన్ : బాలముబుహృణ్యం గారూ, ప్రస్తుతం బీసీలకు సెర్ప్ కమిటీలు, ప్రాఫెసర్లకు సెలక్షన్ కమిటీలు ఉన్నాయి. వాళ్లకు అప్పజెప్పారు. వాళ్ల చేస్తారు.

శ్రీ విటపు బాలముబుహృణ్యం : వాళ్ల ఎంతబాగా చేస్తారో మనందరికి తెలుసు సార్. ప్రభుత్వం తలచుకుంటే 5 నిముషేలలో అద్భుతమైన ప్రాఫెసర్లు వస్తారు. మన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో గానీ, ఇతర రాష్ట్రాలలో గానీ గొప్పగొప్ప ప్రాఫెసర్లకు ఎక్కడా లోటు లేదు. అయినా వాళ్లకు ఇక్కడ చేటు లేదు. నేను ఓపెన్గా చెబుతున్నాను. ఎవరెవరు ప్రయత్నం చేసి, దారుణంగా విఫలమై, మళ్లీ బీజింగ్ యూనివర్సిటీకి వెళ్లారో, ఇంకెక్కడికి వెళ్లారో నాకు తెలుసు.

అధ్యక్షా, ప్రభుత్వాన్ని ఒక నాలుగు యూనివర్సిటీలను అద్భుతమైన యూనివర్సిటీలుగా మార్చమని మేము అడుగుతున్నాము. ఆంధ్రయూనివర్సిటీ, నాగార్జున యూనివర్సిటీ, శ్రీ వెంకటేశ్వర యూనివర్సిటీ, శ్రీ కృష్ణదేవరాయ యూనివర్సిటీ నాలుగు ప్రాంతాలలో ఉన్న నాలుగు యూనివర్సిటీలను చాలా అద్భుతమైన, అన్ని హంగులు ఉన్న యూనివర్సిటీల క్రింద మార్చేలాగా ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేయాలి. గంపెడైనేమి గుళక రాళ్ల అన్నట్లు, ప్రతి జిల్లాలో యూనివర్సిటీలు పెడితే ఉపయోగమేమి ఉండదు. అమెరికాలో 5 వేల యూనివర్సిటీలు ఉన్నాయని, మన రాష్ట్రంలో కూడా చిన్నచిన్న యూనివర్సిటీలు జిల్లాకోకటి పెడతామని ప్రభుత్వం చెబుతుంది. వాటి మీద నాకు ఏ మాత్రం నమ్మకం లేదు. కానీ, మంచి యూనివర్సిటీలు లేకుండా విద్యార్థులు ఎలా వస్తారు? క్యోటో యూనివర్సిటీ, సింగపూర్ యూనివర్సిటీల మాదిరిగా, ఆంధ్రయూనివర్సిటీని తయారు చేయండి. మన రాష్ట్రం పరిస్థితి ఏవిధంగా ఉంటుందో అప్పుడు చూడండి. మంచి పాలన, మంచి పర్యావేక్షణ యూనివర్సిటీలకు అందించాలని నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

ప్రాచీన భాషగా తెలుగుకి గౌరవం వచ్చిన తరువాత, కొంత అమోంట్ వచ్చింది. ఆ డబ్బు ఎక్కడ ఉంది? అసలు ఆ డబ్బు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర పొలిమేరలలోకి వచ్చిందా? రాలేదు. అది మైసూరులోనే ఉంది. దానిని మనం వాడుకోలేకపోతున్నాము. ద్రవిడ సంస్కృతికి, భాషకు సంబంధించి ఒక అద్భుతమైన పరిశోధన సంస్కరా ద్రవిడ యూనివర్సిటీని అభివృద్ధి చేసినట్లయితే అది కూడా మన రాష్ట్రానికి వచ్చి ఉండేది. ఇతర రాష్ట్రాల నుంచి చాలా నిధులు దానికి వచ్చే అవకాశం ఉండేది. ఏ కారణాలతో, ఏ లక్ష్యాలతో దానిని ఏర్పాటు చేశారో, దాని మూలాలు చేదించడం వల్ల అది ధ్వంసమైపోయింది. నేను ద్రవిడ యూనివర్సిటీ వారిని ఒక రిపోర్టు తయారు చేయమని అడిగితే వాళ్ల తయారు చేసి ఇచ్చారు. వాళ్లకు ఏ విధంగా ఫండ్షన్ వస్తాయో, ఏమేమి అవకాశాలు ఉన్నాయో చెప్పి, ఆ రకంగా చేయమని వాళ్ల ప్రభుత్వాన్ని అడిగారు. ఆ పని చేయడానికి కూడా ప్రభుత్వానికి ఎందుకు అవకాశం లేకుండా పోయింది?

తరువాత అగ్రికల్చరల్ యూనివర్సిటీ విషయానికి వస్తే, గతంలో అగ్రికల్చరల్ యూనివర్సిటీ మన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ఎంతో గొప్ప పరిశోధనలు చేసింది. వేరుశనగ పంట పండించే అనంతపురం జిల్లాలో సీళ్ల లేక ఇబ్బంది పడుతున్నప్పుడు, తిరుపతిలో ఉన్న శ్రీ వెంకటేశ్వర అగ్రికల్చరల్ యూనివర్సిటీ చిక్కడు కాయలను ఉత్పత్తి చేసే ఒక నూతన విధానాన్ని

రూపాందించింది. ఆ అగ్రికల్చరల్ యూనివర్సిటీ వాళ్లు మాకు అనంతపురం జిల్లాలోని ఒక భాగాన్ని ఇస్తే, దానిని అభివృద్ధి చేసే దిశగా పరిశోధనలు చేసి, దాని రూపం మారుస్తామని ధీమాగా చెప్పగలిగారు.

ఇప్పుడు ఇదంతా అయిపోయింది. నేరుగా వరల్డ్ ట్రేడ్ ఆర్గానేజేషన్ రంగంలోకి దిగింది. సర్వీసు సెక్టారులోకి ఎడ్యూకేషన్ని తీసుకువచ్చింది. “మాకు కావలసిన వాళ్లను తయారు చేసుకునే విధంగా మీ ఎడ్యూకేషన్ సిస్టమ్ ఉండాలి. మా దేశానికి సరిపోయే నిపుణులు తయారు కావాలి. మీ దగ్గర జనాభా ఉన్నారు కాబట్టి అలాంటి చదువులు చెప్పండి. ఇది ట్రేలియన్ డాలర్ల వ్యాపారం. ఆ వ్యాపారానికి అనుగుణంగా ఉండే చదువు చెప్పండి. ఇంకా మాటల్లాడితే మా ఆలోచనలకి తగిన విధంగా మార్గండి” అని వరల్డ్ ట్రేడ్ ఆర్గానేజేషన్ ఈ మధ్యనే నైరోబిలో జరిగిన సమావేశంలో చెప్పడం జరిగింది. ఇప్పుడు మన వద్ద ఉన్న ప్రైవేటు యాజమాన్యాల చేతులు కూడా దాటిపోయి, వరల్డ్ ట్రేడ్ ఆర్గానేజేషన్ ఎక్యూడికో వెళ్లిపోతోంది. ఫిక్సీ విజన్-2030 అనే పేరుతో ఈ మధ్య ఒక బుక్కని విడుదల చేయడం జరిగింది. తమాషా అయిన విషయమేమంటే, వారు దానికి ఒక క్యాప్సన్ కూడా పెట్టారు. Where the Elephant can dance - అంటే ఏనుగు సృత్యం చేస్తుంది. ఈ ప్రభుత్వ విశ్వ విద్యాలయాలు పనికిరావు అని దానర్థం. ఆ పేరు పెట్టి, చాలా పెద్ద వ్యవహారం నడిపి ఎంత పెట్టుబడ్డేనా పెట్ట వచ్చనే పరిస్థితి వచ్చింది.

నాకు తెలిసినంత వరకు ఈ ఉన్నత విద్యలో పనిచేస్తున్న ఉద్యోగుల పరిస్థితి చాలా దయనీయంగా ఉంది. అనలు పీళ్ల గురించి పట్టించుకునే వారు లేరు. చిన్న పే ఫిక్సేషన్ కావాలంటే వాళ్లు రోజుల తరబడి తిరగాలి. అక్కడ పనిచేస్తున్న ఉద్యోగులంతా ఒప్పంద, పొరుగుసేవల వాళ్లే తప్ప, రెగ్యులర్ ఉద్యోగులు లేరు. పోస్టులు భర్త చేయడం పూర్తిగా మానేయడం వల్ల అక్కడ పనిచేస్తున్న వారికి దయనీయ పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఉన్నత విద్యలో మార్గు తీసుకురావడం అనేది ఒక్కరోజులో సాధ్యం కాదు. ఆశుమేఘాల మీద పరుగులు పెట్టడం కాదు. నిమిషాలలో జరిగిపోయే పని కాదు. ఇందులో కొంత ఆలస్యం జరుగుతుంది. చాలా జాగ్రత్తగా చేయాలిన అవసరం ఉంది. మంచి రిపోర్టు తయారు చేసి, ఒక మంచి కమీషన్ని నియమించండి. ఇరవై ఏళ్లను లక్ష్యంగా పెట్టుకోవాలి. ఉన్నతవిద్యలో 16.7 శాతం ఉండడం వల్ల, దేశంలో అంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ర్యాంక్ 17వ స్థానంలో ఉంది. మనం గ్రాన్ ఎనరోల్మెంట్ రేపియో ఇన్ హాయ్యర్ ఎడ్యూకేషన్లో 17 వ స్థానంలో మాత్రమే ఉన్నాము. ఎలిమెంటరీ మరియు స్కూల్ ఎడ్యూకేషన్లో 27 వ స్థానంలో ఉన్నాము. ఒక్క కేరళలో తప్ప, దక్షిణాది రాష్ట్రాలన్నింటిలో మనం ఉన్నతవిద్యలో వెనుకబడి ఉన్నాము. డిల్లీలో ఇప్పుడు 47 శాతం గ్రాన్ ఎనరోల్మెంట్ రేపియో ఇన్ హాయ్యర్ ఎడ్యూకేషన్లో లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు. అంత కాకపోయినా, 40 శాతమని ఒక లక్ష్యం పెట్టుకోండి. దారిద్ర్యారేఖకు దిగువున ఉన్న వర్గం ఉన్నత విద్యను చదువుకొని, ఎక్కడైనా బుతికేటట్లు, వెన్నుపూస మీద నిలబడగలిగేటట్లు, ప్రభుత్వాన్ని కూడా ప్రశ్నించగలిగేట్లు తయారు చేస్తే, ఉన్నత విద్యలో ఒక ప్రభంజనాన్ని చూపించగలుగుతారు. అటువంటి దార్శనికత, లక్ష్యాలు ప్రభుత్వం దగ్గర ఉన్నాయా? అటువంటి ప్రణాళికలు ప్రభుత్వం రూపొందిస్తుందా? అలాంటి విషయాలేమైనా ప్రభుత్వం చెబుతుందా? అని మేము ఒక్కింత ఆశతో, గంపెదంత నిరాశతో ఎదురు చూస్తున్నాము.

డా.ఎం.వి.వి.ఎస్. మూర్తి : అధ్యక్షా, ఉన్నత విద్యాపై మాటల్లడడానికి అవకాశం ఇచ్చినందుకు మీకు నా ధన్యవాదాలు తెలియజేసుకుంటున్నాను. వాస్తవిక దృక్పథంతో వెళితే, ఉన్నత విద్యను సంస్కరించాలిన బాధ్యత ఎంతైనా ఉంది. గౌరవసభ్యులు శ్రీ విటపు బాలనుబుహృణ్యం

మాట్లాడుతూ, ఆవిష్కరణలు జరగడం లేదని అన్నారు. ఆవిష్కరణ అన్నది ఎక్కడైనా ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉపాధ్యాయులు చేస్తే, విద్యార్థులు వారికి సహార్థ చేస్తారు. మన సిస్టమ్లో కూడా ముందుగా ఆ క్యాలిటీఎస్ దృక్పథం అనేది ఉపాధ్యాయులకు చాలా అవసరం. మనవాళ్లు ప్రాఫేసర్ కావాలనుకుంటే, ముందుగా దిగువస్థానంలో ఉన్న ఉపాధ్యాయ వృత్తి చేపట్టలి. మన దేశంలో చాలామంది ఈ ఉపాధ్యాయ వృత్తిని చేపట్టడానికి ముందుకు రావడం లేదు. కారణం ఇది అంత లాభసాటిగా, ఆకర్షణగా ఉండుట లేదు. కానీ, ఈ వృత్తిపట్ల మంచి ఆలోచన ఉన్న వాళ్లని ప్రోత్సహించి ముందుకు తీసుకురావడం ఎంతైనా అవసరం.

ఈక ఉన్నత విద్యను చాలా దేశాలలో ప్రభుత్వమే నడుపుతోంది. చాలా దేశాలు అంటే అమెరికా, జపాన్, చైనాలలో ఎక్కడ చూసినా కూడా 80 శాతం పైగా ఉన్నత విద్య ప్రభుత్వ ఆధీనంలోనే ఉంది. మన దేశంలో కూడా ఆ విధానాన్ని తీసుకురావడానికి మనం ప్రయత్నం చేయాలనుకుంటే, ఆ రంగానికి మనం ఎక్కువ కేటాయింపులు చేయవలసిన అవసరం ఉంది. దానిని మనం పెట్టుబడిగా చూడాలే తప్ప ఖర్చుగా చూడకూడదు.

మ. 1.30

దానిని ఖర్చుగా చూడడం మొదలు పెట్టిన తరువాతే, ఇలాగ క్రిందకు దిగజార్గుడం జరిగింది. మన దేశంలో ఈ రోజుకి కూడా దాదాపు 30 కోట్ల మంది నిరక్షరాస్యలే ఉన్నారు. అసలు క్రింద పునాదుల మీదే మనం చాలా వెనుకబడి ఉన్నాము. ఈ పునాదులనుంచి దాటుకుని వెళ్లినవారు ప్రభుత్వ రంగంలోని ఉన్నత విద్యను నిర్దిశ్యం చేసినప్పుడు కాస్త చదువుకుని పైకి వెళ్లినవారు కూడా ఉన్నత సామాజిక వర్గంలోని వారే తప్ప సామాన్యులు అక్కడి దాకా వెళ్లేకపోతున్నారు. ఈ ట్రెండ్ మారాలనుకున్నప్పుడు ప్రభుత్వపరంగా అక్కడ ప్రోత్సహకాలు బాగా ఉండాలి. ఆ ప్రోత్సహకాలను ఏవిధంగా ఇవ్వాలనుకున్నప్పుడు ఇందాక కొంతమంది గౌరవనభ్యులు మాట్లాడుతూ, మన చదువులన్నీ కూడా ఎంప్లాయీమెంట్ కోసమే కొనసాగుతున్నాయి. ఎక్కడ పని దొరుకుతుందో ఆవిధంగా మనం అక్కడకు వెళ్లటం తప్ప, ఉన్నతమైన లక్ష్యాల కోసం లేక, సామాజిక అభివృద్ధి కోసం, సొసైటీలో సోషల్ ఈవిల్స్ ని తగ్గించడం కోసం చదవాలనుకున్నవారు ఎక్కడా కనిపించడం లేదు. అసలు ప్రభుత్వ రంగంలో ఉన్నటువంటి బేసిక్ సైన్సలో చేరే వారే లేరు. ప్రభుత్వ రంగంలోని కళాశాలల్లో కూడా ఎవరూ పెద్దగా చేరడం లేదు. అక్కడాకా కూడా వెళ్లకుండా మానేసి, ఏదో ఇంజనీరింగ్ చదువుకుంటే, మా పిల్లలకు ఏదో ఒక ఉద్యోగం వస్తుందనే భావంతో తల్లిదండ్రులు, పిల్లలు ఈనాడు ఉన్నారు.

ఈక ఉన్నత వర్గాల వారు ఏం చేస్తున్నారంటే, ఇక్కడ ఇంజనీరింగ్ చదువుకున్నవారు కోసం నూటికి 10 శాతం మంది విదేశాలకు వెళ్లిపోతున్నారు. అక్కడకి వెళ్లిపోయిన వారు సత్యా నాదెళ్లాగానో, లేక సుందర్ పిచాయ్లాగానో, ఇంద్రానూయాలాగానో అక్కడే సెటీల్ అయిపోతున్నారు. వాళ్లందరూ పెద్ద పెద్ద కంపెనీలలో సెటీల్ అవుతున్నారు. మనమేమీ ప్రతిభలో వెనకబడిన వాళ్లం కాదు. ప్రతిభలో కూడా చాలా ప్రతిభ కలిగినవారమే మనం.

మన భారతదేశంలోని ఐపటిలు, ఐపిఎల్లో చదువుకున్న వారికి ప్రపంచ వ్యాప్తంగా చాలా మంచి డిమాండ్ ఉంది. ఎక్కడైనా కానీ, వారికి వెంటనే ప్రపంచంలో ఏ మూలకు వెళ్లినా ఉద్యోగం

దొరుకుతోంది. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఉన్నటువంటి మిగిలిన యూనివర్సిటీలలో, ఇతర కళాశాలల్లో వారికి అటువంటి అవకాశాలు ఎందుకు దొరకడం లేదు? నీటన్నింటి గురించి మనం ఒకసారి ఆలోచిస్తే, మనం ఉన్నత విద్యను డైల్యూట్ చేశాం. ఆ డైల్యూట్ చేయడమన్నది మేనేజ్మెంట్ రగ్గర నుంచి క్రింద స్థాయి వరకూ ఉంది.

గతంలో శ్రీ సర్వేష్టా రాధాకృష్ణన్‌గారు, శ్రీ సి.ఆర్ రెడ్డిగారు మొదలైన వారందరూ ఈ ఉన్నతవిద్యను ఇన్వెట్ చేసి, దానికి పెద్దపేట వేసి, తద్వారా క్రింది స్థాయి వరకూ తీసుకువేళ్ళ వారు. మరి ఇప్పుడు చూస్తే వైస్-ఛాన్స్‌లర్ కోసం అప్లికేషన్ పెట్టుకుని, ఒక యూనివర్సిటీ దగ్గరకు వేళ్ళ రోజులు ఇప్పటిని. అలా అప్లికేషన్లు పెట్టుకుని వెళ్ళేవారు ఎవరు వస్తారండి? ఎవరైనా అప్లికేషన్లు పెట్టుకుంటే, తరువాత వారిని పిలవకపోతే, నాకు అవమానంగా ఉంటుందని, నేను పనికిమాలిన వాళ్ళి అని అనుకుంటారని చెప్పి, పనికి వచ్చే వారు ఎవరూ కూడా అప్లికేషన్లు పెట్టడం లేదు. ఇదివరకు చాలామందికి ఇన్విటేషన్లు వేళ్ళేవి. అటువంటి పోస్టులు ఇన్విటేషన్స్‌మిద నింపాలి.

అలాగే, ఈ రోజున ప్రోఫెసర్లు కావాలంటే సరైనవారు ఎవరూ దొరకరు. ఎందుకంటే, దాదాపు 1100 ప్రోఫెసర్ పోస్టులకు సంబంధించి అప్లికేషన్లు పిలిచారని అన్నారు. వారు కూడా మళ్ళీ ప్రైవేటు కళాశాలల నుంచే వెళ్ళాలి తప్ప, ప్రత్యేకంగా ఇంక ఇతర ప్రాంతాలనుండి ఎక్కడా దొరికే అవకాశం లేదు. ప్రైవేటు కళాశాలల్లో పనిచేసే వారికి వారి అజెండా వేరే ఉంటుంది. ఆ అజెండా ఏమిటంటే, కమర్సియల్‌గా, వయిచుల్‌గా ఉన్నామా లేదా అని చూస్తారు. నీటిని మనం స్వయం సమృద్ధి చేసుకోగలిగామా, లేదా అన్నదే చూస్తారు. అది ప్రభుత్వంలో ఆ అవకాశం ఉండదు, ఉండకూడదు కూడా. ప్రభుత్వ రంగంలోకి వెళ్ళినప్పుడు ఉన్నత విద్యను ఒక లక్ష్యంగా పెట్టుకుని దానిని ముందుకు తీసుకువేళ్ళగలిగినప్పుడు మాత్రమే ఏవైనా సాధించగలం. కానీ, మన వాళ్ళు చాలా తెలివైనవారు. అందులో ఎటువంటి లోపం లేదు. అన్ని విధాలా కూడా సమర్పిలు. మనవారు ఫిజిక్స్, గణితం, ఇంగ్లీషు కూడా చదువుతారు. కానీ, మనవారు అందులో చేరడానికి, వెళ్ళడానికి అక్కడ ఏవిధమైన ప్రోత్సాహం లేదు, వారికి జాబ్ సెక్యూరిటీ కూడా లేదు. అసలు అటువంటివారికి ఏ విధమైనటువంటి ప్రోత్సాహకాలు కూడా లేవు. ముందు నుంచి వాటిలో చేరేవారు అసలే పేదవారు. ఏదో పని చేసుకుంటే తప్ప బ్రతకలేరు. అటువంటి వారు మంచిగా బ్రతకాలనుకున్నప్పుడు ఫిజిక్స్ పాస్ అయిన తరువాత వారికి ఉద్యోగం వస్తుందో, రాదో తెలియదు. వాళ్ళని చేర్చుకోవడానికి మన దగ్గర ఒక రీసెర్చ్ లేబోరేటరీ లేదు, ఒకవేళ ఆ లేబోరేటరీలో వారికి ఉద్యోగం ఇస్తారో, లేదో తెలియదు. ఉద్యోగం వచ్చినా, ఏ విధంగా రీసెర్చ్ చేయాలో కూడా తెలియదు.

గణితం చదివిన తరువాత, ప్రభుత్వ కళాశాలల్లో ఏ ఉద్యోగాలు లేవు. ప్రైవేటు కాలేజీలకు వెళ్ళినా వారికి రూ.5,000 జీతం ఇచ్చి వారిచేత పిల్లలకు పాఠాలు చెప్పిస్తారు. ఈమధ్య కాలంలో ఇటువంటి ఇబ్బందులు ఎక్కువగా ఉన్నాయి. ఈ పరిస్థితులలో ఉత్తరప్రదేశ్‌లోను, మన ప్రక్రస్త ఉన్న తెలంగాణలోను కానిస్టేబుల్ ఉద్యోగాలకు పిలిస్తే, పిహాచ్చడి చేసిన వారు, పోస్టు గ్రామ్యయేషన్ చేసినవారు ఆయా పోస్టులకు అప్పే చేశారు. ఇది ఎంత అవమానం! అసలు ఆ పోస్టుకు ఇంటర్వెడియేట్ క్యాలిఫికేషన్ సరిపోతుంది. ఆ పోస్టులకు ఎం.ఎస్.సి. చదువుకున్నవారు వెళ్ళారంటే ఎంత అవమానమో ఒకసారి ఆలోచించండి. ఉన్నత విద్యలు చదువుకుంటే వారికి ఏవిధంగా ప్రభుత్వం ప్రోత్సాహకాలు కల్పిస్తుందో ఆలోచించండి. అలాకాకుండా, ఈరోజున ఉన్నత

విద్యలు చదివిన వారికి ఎం.ఎస్.సి చేసినా, ఎం.ఎ. చేసినా, ఆ తరువాత ఒక స్థిరమైనటువంటి ఈ పొజిషన్ ఉంటుందని కష్టముట కనిపించాలి. ఇందులో ఉత్తీర్ణత సాధించిన తరువాత, మనం ఈ రంగంలోకి వెళ్ళడానికి అవకాశం ఉంది అనేటటువంటి భావనలను విద్యావంతులలోకి తీసుకురాగలిగినట్లయితే చాలామంది సైన్స్ కోర్సులలో చేరడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు.

అయినా, మనం ఇప్పుడు అంత నిరాశపడవలసిన పని లేదు. ప్రస్తుతం మార్కెట్ బ్రెండ్లు మారుతున్నాయి. ఎందుకంటే, ఈ రోజున ఇంజనీరింగులో చేరినవారు మాటలికి 90 మంది ఉద్యోగాలు లేక భారీగా ఉంటున్నారు. ఈమధ్య కొంతమంది పిల్లల్ని అడుగుతుంటే వారు ఇంజనీరింగ్ విద్యను చదపమని అంటున్నారు. ఏం చదువుతావని అంటే 'లా' చదువుతామని అంటున్నారు. ఇప్పుడు లా కళాశాలలకు మంచి డిమాండ్ ఉంది. ఆ కాలేజీలకు డిమాండ్ ఎందుకు వచ్చింది? మన చైర్మన్ గారిలాగా పెద్దపెద్ద పదపులలోకి, లాయర్లు, అడ్వెక్ట్యూగా అవ్వచ్చనే అభిప్రాయం వారికి ఉండవచ్చు కదా? అలాగే, ఛార్టెడ్ అకౌంటేన్స్ కూడా. అంటే, ప్రస్తుతం బ్రెండ్ మారుతోంది. ముఖ్యంగా మన ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మనందరం కలసి ఇంజనీరింగ్ ట్రేజ్ బాగా ముందుకుతీసుకెళ్లాము. ప్రస్తుతం మన దగ్గర దాదాపు 650 ఇంజనీరింగ్ కళాశాలలు ఉన్నాయి. ఆ కళాశాలల్లో దాదాపు ఒక కాలేజీకి 10 ఉద్యోగాలు వచ్చినా గొప్ప మాట. అని కూడా రాకపోవడంతో వారందరూ నిరాశ నిస్పుహలలో ఉంటున్నారు. ఇటువంటి వాటిని నిరోధించడానికి ప్రభుత్వం వద్ద ఏమైనా యంత్రాంగం ఉందా? విద్యార్థులు ఎవరైనా టెక్నికల్ ఎడ్యుకేషన్లో చేరిన తరువాత, తప్పనిసరిగా వారికి ఏదో ఒక ఉపాధి కల్పించడానికి ఏమైనా ఒక హామీ ఉందా? ఆ విధంగా ఈ ప్రభుత్వం ఎందుకు ఆలోచించడం లేదు!

నాకు తెలిసినంతవరకూ బేసిక్ సైన్స్ పోస్ట్ గ్రాడ్యూయేషన్ కోర్సు చేయడానికి ప్రభుత్వపరంగా కళాశాలలే లేవు. కొన్ని ప్రభుత్వ విశ్వవిద్యాలయాలలో కూడా ఇంజనీరింగ్ మీదే ఎక్కువగా ఆదాయం కోసం ఆధారపడుతున్నారు. ఈ విధంగా ఉంటే ఎలా? వీటికి అలోకేషన్స్ పెరగాలి. దీనికి మనం పెద్ద పీట వేయాలి. విశ్వవిద్యాలయాలలో ఉన్నత విద్యకు పెద్ద పీట వేసినప్పుడు ఆ ఉన్నత విద్యను ముందుకు తీసుకువెళితే, మన సమాజం విజ్ఞానవంతమైన సమాజంగా మారుతుంది. మన ముఖ్యమంత్రి శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడిగారికి చాలా ఆలోచనలు ఉన్నాయి. ఈ ఆలోచనలన్నీంటే ఆయన ఇప్పుడు అమలు చేయడానికి కంకణం కట్టుకున్నారు. దీని గురించి మనం ఒకసారి ఆలోచించినప్పుడు అన్ని విశ్వవిద్యాలయాలలోని ఈ బేసిక్ సైన్స్కి పోస్ట్ గ్రాడ్యూయేట్ కోర్స్‌ని తప్పనిసరిగా ప్రవేశపెట్టాలి.

ఆ విధంగా, ఆ కోర్సులను ప్రవేశపెట్టినప్పుడు విద్యార్థులు అక్కడ చేరిన తరువాత, ఆ విశ్వవిద్యాలయాలే వారికి ఒక దారి చూపించాలి. ఇదిగో, మీరు ఈ మార్గంలో వెళ్లి అన్వేషణ చేస్తే, ఈ పనులు జరుగుతాయని చెప్పాలి. ఈ విధమైనటువంటి డైరెక్షన్లు ఇదివరకూ విద్యార్థులు విశ్వవిద్యాలయాల నుంచి బయటకు వ్యేటప్పుడు వారికి ఒక మార్గదర్శనం ఉండేది. గతంలో డా. సర్వేషల్ రాథాకృష్ణగారు ఉన్నప్పుడు, లేకపోతే వి.ఎస్. కృష్ణగారు ఆంధ్రా యూనివర్సిటీ వైస్చాస్టాలర్స్ కూడా పనిచేశారు. ఆయన కాలం కూడా ఒక స్వద్ధ యుగం. అక్కడ నుంచే కొంత తగ్గింది. అక్కడ శ్రీ వేణుగోపాల రెడ్డి గారు కూడా పనిచేశారు. అప్పట్లో కూడా కొంత పరిస్థితులు

బాగుండేవి. ఈ పరిస్థితులు ఇలా దిగజారుతూనే ఉన్నాయి. మనకు ఆశయాలు ఉన్నా, ఆ ఆశయాలను అమలుచేయడానికి యంత్రాంగం కూడా సుముఖంగా ఉండాలి. అక్కడ సింక్రోజేషన్ లేదు.

మ.01.40

ఆశయం ఒక్కటే ఉంటే సరిపోదు. దానికి ప్రభుత్వ మధ్యతు కూడా ఉండాలి. ప్రభుత్వ మధ్యతుని ఉన్నత విద్య కోసం ప్రకటించినప్పుడు, ఈ సమాజం విజ్ఞానవంతమైన సమాజంగా మారుతుంది. అలా మారినప్పుడే ఆర్థికపరిపుష్టి చేకూరుతుంది. ఆర్థికంగా బలం చేకూరాలని అనుకున్నప్పుడు, విజ్ఞానవంతమైన సమాజం లేకపోతే, we cannot create wealth. The most important aspect for wealth creation is knowledge assimilation. అందుచేత, ఈ నాలెడ్డు అనే దాని గురించి బాగా ఆలోచించి చేయగలిగినది చేస్తే బాగుంటుంది.

అధ్యక్షా, మనకు రాష్ట్రంలో చాలా యూనివర్సిటీలున్నాయి. ప్రైవేటు యూనివర్సిటీల బిల్లు కూడా మనం పాస్ చేశాము. ఇంకా ఎక్కువ యూనివర్సిటీలు వచ్చినా మంచిదే అని ఇందాకే చెప్పాను. రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి ప్రభుత్వ యూనివర్సిటీల్లో అందరికీ అవకాశాలు రావు. అయితే, మనం అలా ఆలోచించకూడదండీ. ఉన్నత విద్య అందరికీ అందుబాటులో ఉండాలి. ఎందుకు చెబుతున్నానటే - 2004లో భారతదేశం మానవాభివృద్ధి సూచికలో 127వ స్థానంలో ఉంది. ఇప్పుడది 136 వ స్థానానికి దిగజారింది. అలా ఎందుకు దిగజారిందో, దానికి కారణాలు మీరే ఆలోచించాలి. వ్యక్తి వికాసంతోషాటు, సంఘ పురోగమనానికి దోషాదవడేది విద్య. సౌమాజిక, ఆర్థిక అంతరాలు తొలగించడంలో దాని పాత్ర ఎంతో కీలకం. ఎందుకంటే, ఆర్థిక అసమానతలు తొలగించలేనటువంటి విద్య మనకు అనవసరం. ఉత్సత్తు చేసే నైపుణ్యాన్ని పెంపాందించడంలో విద్యావ్యవస్థకి కీలకమైన పాత్ర ఉంది. ఉత్సత్తు చేస్తేనే కదా మనకేదన్నా సంపద వచ్చేది. లేకపోతే లేదు కదా?

అధ్యక్షా, మన ప్రధానమంత్రి గారు కూడా మొన్నామధ్య ఎక్కడో మాట్లాడుతూ విశ్వవిద్యాలయాల్లో పరిశోధనలు కంటితుడుపుగా మారుతున్నాయన్నారు. ఆ విషయాన్ని ఆయనే స్వయంగా ఒప్పుకున్నారు. మన విశ్వవిద్యాలయాల్లో ఎక్కడా కూడా ఆవిష్కరణాలు సరిగా ఉండవు. దానికోసం ఎక్కడా పెద్దపీట వేయరు. భారతదేశంలో ఇవాళ మనం సెర్పులైట్ వేసి చూస్తే, ఒక్కనోబుల్ బహుమతి గ్రహిత ఉండడు. ఒకళ్ళిద్దరు భారతీయులు ఉంటే కూడా వాళ్ళ లండన్లోనే, మరోచోటో స్థిరపడిపోయారు. అమర్యసేన్ లాంటి వారు అక్కడే సెటిల్ అయిపోయారేతప్ప, భారతదేశంలో లేరు. మరి అలా లేకుండా ఉంటే మన యూనివర్సిటీలు ఎలా బాగుపడతాయి? మనం వాళ్ళనీ భారతావనికి ఎందుకు ఆక్రమించలేకపోతున్నాము? ఆక్రమించిన తరువాత కూడా మనం వాళ్ళనీ ఎందుకు ఇక్కడ నిలబెట్టుకోలేక పోతున్నాం? కాబట్టి, వ్యవస్థలో మార్పుచేయడానికి ప్రయత్నం చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది.

అలాగే అధ్యక్షా, ఇతర దేశాలతో పోల్చి చూసుకుంటే, ఉన్నత విద్య అనేది మనదేశంలో ఇప్పుడున్నటువంటి మొత్తం జనాభాలో చాలా తక్కువ పర్సంట్ ఉంది. దాన్ని కనీసం 20 పర్సంట్కన్నా తీసుకురావాలి. 20 పర్సంట్ వ్యక్తులు సమాజంలో ఉన్నటువంటి వాళ్ళ ఉన్నత విద్యావంతులు అయితే కొన్ని విషయాల్లోనేనా మనం అభివృద్ధిని సాధించగలుగుతామని నేను ప్రగాఢంగా విశ్వసిస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 16 సాంప్రదాయక విశ్వవిద్యాలయాలున్నాయి, 2100 కళాశాలలున్నాయని ఇందాక స్టాటిస్టిక్స్ ఏవో చెబుతుంటే తెలిసింది. ప్రభుత్వ పరిధిలో ఉన్నవి 430 కళాశాలలు మాత్రమే. మిగతావన్నీ ఎఱుడెడ్ కాలేజీలు కావొచ్చు, ప్రైవేటులు కాలేజీలు కావొచ్చు. మరి ఇక్కడ ప్రభుత్వం ఉన్నత విద్యకు ఏవిధమైన ప్రోత్సహం ఇచ్చినట్లు లేక్క? ప్రోత్సహకాలు ఉన్నతవిద్యకు ఇవ్వాలనుకున్నప్పుడు, ఉన్నత విద్యని ప్రభుత్వం నడవగలిగినప్పుడే అది ఉపయోగపడుతుంది తప్ప, లేకపోతే ఎట్లా ఉపయోగపడుతుంది? కాబట్టి, ఉన్నత విద్యకు ప్రభుత్వం అలోకేవన్న ఎక్కువగా పెట్టాలి. ఉన్నతమైన సమాజంగా తీర్చిదిద్దడానికి ఉన్నత విద్యను ప్రోత్సహించాలి. ఆవిష్కరణలు పెంచాలి. దానికి రీసెర్చ్ బిరియెంటెడ్ ఎడ్యూకేషన్ కావాలి. వెంటనే టీచర్ పోస్టలు, ప్రాఫెసర్ పోస్టలన్నీ నింపాలి. ప్రాఫెసర్లకు నిరంతరం శిక్షణ ఉండాలి. ఈ విధంగా నిరంతరం ట్రైనింగ్ ఇచ్చి ప్రోత్సహిస్తే, రాబోయే రోజుల్లో తప్పనిసరిగా మన ముఖ్యమంత్రి గారు ఏదైతే స్వర్ణాంధ్రప్రదేశ్‌ని ఆశిస్తున్నారో, దానికి ఇవన్నీ కూడా పునాదులుగా అవుతాయి. ఉన్నతవిద్య స్వర్ణాంధ్రకు పునాది. ఉన్నత విద్య లేకుండా ఏదీ మనం సాధించలేము.

అధ్యక్షా, పూర్వకాలంలో మనవాళ్లు విద్య లేనివాడు వింతపశువు అనేవాళ్లు. అందువల్ల, విద్య లేకపోతే ఏం చేస్తున్నాడో ఎవరికి తెలుస్తుంది? రీజనింగ్ ఎట్లా వస్తుంది? ఉత్సత్తు ఎలా సాధిస్తాము? అందుచేత, తమ ద్వారా నేను మనవి చేసేదేమంటే - ఆ ధృక్పథంతో ఉన్నత విద్యకు పెద్దపీట వేసి, భవిష్యత్తులో దీన్ని తీర్చిదిద్దడానికి పునాదులు వేయాలి. అదంతా కూడా ఆవిధంగా చేస్తే బాగుంటుందని, ఉన్నత విద్య ద్వారా రాష్ట్రంలో సంపద ఏర్పడుతుందని, ఉన్నత లక్ష్మీలతో కూడిన సమాజం ఏర్పడుతుందని తమ ద్వారా మనవి చేసుకుంటూ శెలవు తీసుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ ఛైర్మన్: మంత్రి గారూ..

డా.పల్లె రఘునాథరెడ్డి: అధ్యక్షా, నేను ఆస్టర్ చేసిన తరువాత మిగతావారు మాట్లాడితే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ ఛైర్మన్: ఇంకా చాలామంది మాట్లాడవలసిన సభ్యులున్నారు.

శ్రీ యండపల్లి శ్రీనివాసులు రెడ్డి: ప్రోట్ డిస్ట్రిక్షన్ అండీ.

డా.పల్లె రఘునాథరెడ్డి: అధ్యక్షా, కొంచెం క్షమించాలి. ప్రోట్ డిస్ట్రిక్షన్ అని లాంగ్ డిస్ట్రిక్షన్ పెట్టారు. నేను వివరణ ఇచ్చిన తరువాత ఇంకా ఏమన్నా ఉంటే వారు అడగొచ్చు.

మిస్టర్ ఛైర్మన్: ఇంకా మాట్లాడవలసిన వాళ్లు 10 మంది ఉన్నారు.

శ్రీ విట్టు బాలసుబ్రహ్మణ్యం: సార్, ఇలాంటి విషయాల మీద సభ్యులందర్నీ మాట్లాడనివ్వండి. పిల్లల చదువుల గురించి మాట్లాడకపోతే ఎలా?

డా.పల్లె రఘువాథరెడ్డి: నేను చెప్పిన తరువాత ఏమన్నా మిగిలిన విషయాలుంటే మీరంతా మాట్లాడండి.

డా.ఎ.ఎస్.రామకృష్ణ(ఉపాధ్యాయ నియోజకవర్గం - కృష్ణా, గుంటూరు): మంత్రి గారూ, మొన్న మంత్రి డా.కామినేని శ్రీనివాస్ గారు సభ్యులందరూ మాట్లాడిన తరువాత రిపై ఇచ్చారు.

మిస్టర్ ఛైర్మన్: రామకృష్ణగారూ, అంత తొందరెందుకు? వారికి బాగా తెలుసు. వారు ఇక్కడ సభ్యులుగా ఉండి శాసన సభకు వెళ్లారు.

శ్రీ పి.జె.చంద్రశేఖర రావు: లంచ్ బ్రేక్ ఇస్తే, మిగతా సభ్యులు రేపు మాట్లాడతారు సార్.

మిస్టర్ ఛైర్మన్: రేపు మాట్లాడతారా? O.K. We will meet tomorrow. Now, the House is adjourned to meet again on Tuesday, the 29th March, 2016 at 10.00 a.m.

(Then, the House adjourned at 01-46 p.m. to meet again on Tuesday, the 29th March, 2016 at 10.00 a.m.)
